

การศึกษากำลังคนสมรรถนะสูง ด้วยกระบวนการ Policy Lab เพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

**การศึกษากำลังคนสมรรถนะสูง
ด้วยกระบวนการ Policy Lab
เพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ**

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

371.107 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ส 691 ก การศึกษากำลึงคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการ Policy Lab

เพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ

กรุงเทพฯ : สกศ., 2567

180 หน้า

978-616-270-461-1

1. การศึกษา 2. กำลึงคนสมรรถนะสูง 3. Policy Lab

การศึกษากำลึงคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการ Policy Lab

เพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 5/2567

ISBN

978-616-270-461-1

พิมพ์ครั้งที่ 1

เมษายน 2567

จำนวนพิมพ์

1,000 เล่ม

พิมพ์เผยแพร่โดย

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

99/20 ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0 2668 7123

โทรสาร 0 2242 2787

เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด

19/25 หมู่ 8 ถนนเต็มรัก-หนองกวางเขน

ตำบลบางคูวัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110

โทรศัพท์ 0 2150 9676-8

โทรสาร 0 2150 9679

e-Mail: 21centuryprint@gmail.com

เว็บไซต์ <http://www.21century.co.th>

คำนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 เป็นแผนการศึกษาฉบับปัจจุบันที่ประกาศใช้มาตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2560 โดยนับจากวันประกาศใช้จนถึงปัจจุบันรวมเป็นระยะเวลากว่า 7 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศต้องประสบกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉมในหลายมิติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้เตรียมการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว กอปรกับได้มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570 ที่ได้กำหนดประเด็นการพัฒนากำลังคนไว้ในหมุดหมายที่ 12 “ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต เพื่อสามารถสร้างงาน สร้างอนาคต และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และเพื่อให้ได้องค์ความรู้ประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ สำนักงานฯ จึงกำหนดให้มีการศึกษากำลังคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการ Policy Lab โดยได้นำเทคนิควิธีการในการพัฒนานโยบายและแผนการศึกษาด้วยกระบวนการ Policy Lab หรือห้องปฏิบัติการนโยบาย ซึ่งเป็นกระบวนการออกแบบนโยบายแบบมีส่วนร่วมที่ใช้หลักการออกแบบที่มีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human Centric Design Approach) มาใช้ในการศึกษาคำนี้ ด้วยเห็นความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงความเป็นเจ้าของแผนการศึกษาแห่งชาติร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางและวิธีการที่ชัดเจนในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณคณะที่ปรึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และร่วมลงพื้นที่ดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการดำเนินงาน รวมทั้งขอขอบคุณผู้แทนจากทุกภาคส่วนที่ร่วมให้ข้อมูล ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในพื้นที่ทั้ง 6 จังหวัด ส่งผลให้รายงานการศึกษา เรื่อง กำลังคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการ Policy Lab เพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการศึกษาฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษาและประชาชนผู้สนใจทั่วไปได้นำไปศึกษา และใช้ประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไป

(นายอรรถพล สังขวาสี)

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษากำกำลังคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย Policy Lab เพื่อพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) และ (2) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยแบ่งการดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการ Policy Lab ซึ่งเป็นกระบวนการออกแบบการจัดทำนโยบายอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้หลักการออกแบบที่มีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human Centric Design Approach) ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ซึ่งเป็นกระบวนการคิดและแก้ไขปัญหาที่ให้ผู้ใช้งานเป็นศูนย์กลางเพื่อสร้างนวัตกรรมและแนวความคิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนผ่านกระบวนการตั้งสมมติฐาน การพยายามทำความเข้าใจที่มาของปัญหา การกำหนดปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหายอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยกำหนดพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศไทยใน 6 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด ชุมพร กาญจนบุรี สระแก้ว ชัยนาท และเชียงราย และกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ผลิต (2) กลุ่มผู้ใช้ และ (3) กลุ่มผู้เรียน โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เตรียมการและลงพื้นที่ทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) โดยเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจผู้ใช้งานหรือกลุ่มเป้าหมาย และเข้าใจสิ่งที่ต้องการแก้ไข เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจปัญหา และระยะที่ 2 ลงพื้นที่เพื่อจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วม โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การระบุปัญหา (Define) (2) การระดมความคิดเห็น (Ideate) (3) การสร้างต้นแบบ (Prototype) และ (4) การทดสอบ (Test) และระยะที่ 3 สรุปผลและจัดทำรายงาน

สรุปผลการศึกษา

การศึกษิตตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) โดยแบ่งเป็น 6 ประเด็น สรุปได้ดังนี้

1) ความหมายของ “กำลังคนสมรรถนะสูง” พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้ ความเข้าใจ ความหมายของกำลังคนสมรรถนะสูงว่าเป็นผู้มีทักษะและคุณลักษณะรวม 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน Hard Skills ด้าน Soft Skills และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจตรงกันด้าน Hard

Skills ว่าหมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะในการประกอบอาชีพ มีทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ทักษะภาษาต่างประเทศ หรือทักษะเฉพาะสาขาหรือทักษะทั่วไปที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือบริษัทในพื้นที่ ส่วนด้าน Soft Skills มีความเข้าใจถึงทักษะที่ตรงกันหลายด้าน ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะการมีทัศนคติเชิงบวก ทักษะการบริหารจัดการตนเอง ทักษะการใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการแก้ปัญหา ส่วนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจตรงกัน ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต และความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน

2) **สภาพปัจจุบัน ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่** สภาพเศรษฐกิจของพื้นที่ทั้ง 6 จังหวัดขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม แต่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสะท้อนว่ากำลังแรงงานไม่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะและสมรรถนะทางการเกษตร พื้นที่ส่วนใหญ่มีความต้องการกำลังแรงงานที่จบสายอาชีวศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถผลิตกำลังคนเพื่อรองรับความต้องการของพื้นที่ได้ แต่พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนต่อสายอาชีวศึกษา หลายพื้นที่จึงขาดกำลังแรงงานระดับอาชีวศึกษา ประกอบกับค่านิยมที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานเป็นเกษตรกร ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจึงนิยมส่งบุตรหลานเรียนต่อสายสามัญจนถึงปริญญาตรี และผู้เรียนส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาจะนิยมไปทำงานนอกพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตจังหวัด EEC เช่น ระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรา เป็นต้น รวมทั้งสถาบันอาชีวศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านเกษตรกรรมในพื้นที่ที่มีการประชาสัมพันธ์การเข้าศึกษาต่อไม่ทั่วถึง และไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย จึงทำให้มีผู้เรียนจำนวนน้อยไม่สอดคล้องกับความต้องการ

3) **ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ** พื้นที่ทั้ง 6 จังหวัดมีความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีทักษะและคุณลักษณะที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการพื้นที่ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเกษตรจากเกษตรแบบดั้งเดิมไปเป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) และออกแบบผลิตภัณฑ์หรือแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ได้ โดยมีความต้องการกำลังคนที่จบสายอาชีวศึกษามากกว่าสายสามัญ รวมถึงมีทักษะภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเมียนมาร์ ภาษาจีน เพื่อประกอบอาชีพด้านการค้าชายแดนและธุรกิจการท่องเที่ยว รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและรองรับอาชีพภายในพื้นที่ไม่ต้องการกำลังแรงงานที่มีสมรรถนะหรือคุณวุฒิทางการศึกษาสูงมาก และผู้ประกอบการต้องการใช้แรงงานในพื้นที่มากกว่าแรงงานนอกพื้นที่

4) **ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน** ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามี ความแตกต่างระหว่างความต้องการกับสภาพปัจจุบัน โดยพื้นที่ต้องการกำลังแรงงานที่มีทักษะและสมรรถนะด้านการเกษตรยุคใหม่หรือเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming)

แต่การจัดการเรียนการสอนในพื้นที่ไม่เอื้อและสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นเกษตรกร รวมทั้งผู้ประกอบการ ไม่นิยมให้บุตรหลานประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยผู้เรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนให้เรียนสายสามัญจนจบปริญญาตรี และไปทำงานนอกพื้นที่

5) สาเหตุที่ทำให้เกิดความความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงาน ที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสะท้อนความคิดเห็นถึงสาเหตุที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ปกครอง มีค่านิยมที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานประกอบอาชีพเกษตรกรรม ระบบการศึกษาไม่มีความยืดหยุ่นและไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดและความต้องการอย่างแท้จริง การศึกษาในแต่ละระดับไม่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน ไม่มีระบบส่งต่อผู้เรียนโดยคำนึงถึงความต้องการของพื้นที่เป็นหลัก นอกจากนี้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลให้ผู้เรียนหลุดออกนอกระบบเป็นจำนวนมาก รวมทั้งสภาพพื้นที่บางแห่งอยู่ห่างไกลและทุรกันดาร มีปัญหาอุปสรรคด้านการคมนาคมขนส่ง และขาดระบบ สาธารณูปโภคพื้นฐาน ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาไม่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา รวมทั้งพื้นที่มีสถานประกอบการจำนวนน้อย ไม่มีตลาดแรงงานรองรับเพียงพอ ทำให้แรงงานมีการย้ายไปทำงานนอกพื้นที่ นอกจากนี้ ยังไม่มีการรวมตัวที่เข้มแข็งเพื่อร่วมกันพัฒนาพื้นที่อย่างแท้จริง สถานศึกษาและสถาบันการศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจการพัฒนาเกษตรสมัยใหม่และการเกษตรแบบยั่งยืน ขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึง ข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพ ขาดต้นแบบที่ดี บางพื้นที่มีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์การครอบครองที่ดินทำกิน และเห็นว่าการศึกษาในจังหวัดยังไม่มีคุณภาพพอที่จะรักษากำลังคนที่มีสมรรถนะสูงไว้ในพื้นที่ได้ รวมทั้ง ขาดระบบแนะแนวและครูแนะแนว ทำให้ผู้เรียนไม่รู้จักความต้องการของตนเองในการประกอบอาชีพและ ไม่รู้เส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ รวมทั้งผู้สอนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลาย (Active Learning) รวมถึงโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เกิดนวัตกรรมและอาชีพใหม่ มีความแตกต่างด้านแนวคิดและระหว่งคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า ในขณะที่จังหวัดจำเป็นต้องมีแผนพัฒนา จังหวัดที่ต้องรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของพื้นที่โดยไม่คำนึงถึงบริบทและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

6) แนวทางที่สามารถแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีข้อเสนอแนะแนวทางอย่างหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารระดับจังหวัดควรร่วมกัน กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และตอบสนองตามความต้องการของพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น (Reskills & Upskills) ให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ภาครัฐปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และปรับวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียน กับการประเมินครูให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยเน้นการประเมินที่มุ่งพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ ของผู้เรียนเป็นหลัก และประเมินครูตามสภาพจริงมากกว่าการมุ่งเน้นเอกสาร ส่งเสริมและสร้างเสริมความเข้มแข็ง

ให้สถาบันครอบครัวเริ่มจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจการดูแลเด็กปฐมวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ กระทรวง วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) พิจารณาปรับเกณฑ์ให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ที่สามารถเปิด คณะและสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ภาครัฐและทุกภาคส่วนส่งเสริมให้มีการรวมตัว หรือจัดตั้งสมัชชาการศึกษาหรือสภาการศึกษาจังหวัด ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน หน่วยงาน ภาครัฐกำหนดมาตรการและสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการและทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญ ของการพัฒนาแรงงานในพื้นที่ โดยถอดบทเรียนและนำเสนอตัวอย่างที่ดีของสถานประกอบการ ที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเข้าทำงานหลังสำเร็จการศึกษา ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณ ให้สถานศึกษาสามารถจ้างครูต่างชาติในการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียน ในพื้นที่ด้านภาษาต่างประเทศ ตลอดจนหน่วยงานในพื้นที่ เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม รวมถึงภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ ฯลฯ ร่วมกันผลักดันให้มีการตั้งโรงงาน ขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานในพื้นที่เพื่อรองรับแรงงานและตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่ และควรมี การศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพหรือต้นทุนของจังหวัดเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดด้อย และปรับแผนการพัฒนา กำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัด หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบแนะแนว ที่มีประสิทธิภาพและมีครูแนะแนวเพียงพอกับปริมาณของผู้เรียนเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ปัญหาเรื่องการเรียน การดำรงชีวิต และเส้นทางการประกอบอาชีพของผู้เรียน หน่วยงานต้นสังกัด พัฒนาคู่มือให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่ รวมทั้งสร้างความรู้ ความเข้าใจ และค่านิยมของผู้เรียนในการเรียนต่อสายอาชีพศึกษาที่สามารถสร้าง รายได้ระหว่างเรียน และมีรายได้ที่มั่นคงหลังสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ สถานศึกษาควรพัฒนา มาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพในระดับใกล้เคียงกันมากขึ้น โดยควรมีการสำรวจความต้องการแรงงาน ในจังหวัดและร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้แรงงานอย่างแท้จริง สถาบันการศึกษาและสถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะและภาวะผู้นำด้านการเกษตร โดยเฉพาะเกษตรอัจฉริยะให้ผู้เรียนและประชาชนทั่วไป รวมทั้งจัดให้มีสถานที่หรือเวทีเพื่อเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงศักยภาพและความสามารถ โดยควรออกแบบหลักสูตรที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูง และสถานศึกษาควรรหาแนวทางและอำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถานประกอบการในพื้นที่เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน สมรรถนะสูงประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยแบ่งข้อเสนอเชิงนโยบายเป็น 2 แนวทาง ดังนี้

1. ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงเพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ

1.1 ระดับหน่วยงานส่วนกลาง

1.1.1 กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนในพื้นที่รวมตัวกันจัดตั้งสมัชชาหรือสภาการศึกษาจังหวัด เพื่อร่วมกันพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะ และสมรรถนะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

1.1.2 กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานส่วนกลางร่วมกำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาในพื้นที่สามารถจ้างครูต่างชาติสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สามให้ผู้เรียน

1.1.3 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมพิจารณาปรับเกณฑ์เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามารถเปิดสอนคณะหรือสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ได้

1.1.4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปรับและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบันและพัฒนาการของโลก และปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น หลากหลาย เหมาะสมกับความถนัดและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.1.5 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพิจารณาปรับและพัฒนาวิธีการวัดและประเมินครูให้เชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และประเมินตามสภาพจริงมากกว่าการมุ่งเน้นเอกสาร

1.1.6 หน่วยงานต้นสังกัดเร่งพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และการดำรงชีวิต ผ่านการเรียนการสอนแบบบูรณาการข้ามศาสตร์และการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) รวมทั้งส่งเสริมให้มีการนำรูปแบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game-based Learning) เป็นต้น

1.1.7 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) เพื่อให้หน่วยงานและสถานศึกษาในระดับพื้นที่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อลดระยะเวลาการเรียนในสถานศึกษาและสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนมากขึ้น

1.1.8 หน่วยงานส่วนกลางหรือต้นสังกัดลดจำนวนโครงการที่มอบหมายให้สถานศึกษาในพื้นที่ดำเนินการให้น้อยลง เพื่อให้สถานศึกษาในพื้นที่มีความเป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการพัฒนาการศึกษาตามเป้าหมายของจังหวัด โดยเฉพาะสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1.1.9 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมวางแผนและบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และวางแผนการจัดการศึกษาระดับจังหวัด ให้มีระบบส่งต่อเชื่อมโยงการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษา

1.2 ระดับหน่วยงานส่วนภูมิภาค

1.2.1 ผู้บริหารระดับจังหวัดร่วมกันกำหนดนโยบายการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่ให้มีทั้งทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากำลังคนของพื้นที่ให้บรรลุเป้าหมายตามความต้องการและบริบทของพื้นที่

1.2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม รวมถึงภาคเอกชนในพื้นที่ร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันให้มีการจัดตั้งโรงงานขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานในพื้นที่ที่มีความพร้อม เพื่อสามารถรองรับแรงงานในพื้นที่ได้

1.2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาแรงงานในพื้นที่ โดยส่งเสริมให้มีการนำเสนอตัวอย่างที่ดีของสถานประกอบการในพื้นที่ที่มีมาตรการจูงใจให้ผู้เรียนเข้าทำงานหลังสำเร็จการศึกษา

1.2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ร่วมศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพและต้นทุนของจังหวัดเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดด้อยและนำข้อมูลมาใช้ปรับแผนพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัด

1.3 ระดับสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษา

1.3.1 ร่วมกับสถานประกอบการในพื้นที่ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อการเรียนรู้ทักษะใหม่และเพิ่มทักษะ (Reskills & Upskills) ของกำลังคนในพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่ โดยเฉพาะทักษะและภาวะผู้นำด้านการเกษตรอัจฉริยะให้ผู้เรียนและประชาชนทั่วไป รวมทั้งจัดและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถานประกอบการ

1.3.2 สร้างความรู้ความเข้าใจ และค่านิยมที่ถูกต้องให้ผู้ปกครองและผู้เรียนสายอาชีวศึกษาทั้งในด้านภาพลักษณ์และสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน สามารถทำงานกับสถานประกอบการในพื้นที่หลังสำเร็จการศึกษา รวมทั้งสามารถสร้างอนาคต สร้างรายได้ที่มั่นคง ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี

1.3.3 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้งในด้านผู้เรียนรู้ ผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยสำรวจความต้องการของแรงงานในพื้นที่ และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของกำลังแรงงานอย่างแท้จริง

1.3.4 จัดให้มีระบบแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีจำนวนครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษาที่เพียงพอกับปริมาณผู้เรียน เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำผู้เรียนให้สามารถค้นพบแนวทางการเรียนและเป้าหมายชีวิตตามความถนัด

1.3.5 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น สำนึกรักบ้านเกิด ภูมินาที่ ตรงต่อเวลา ชยัน อดทน มีจิตอาสา และมีความรับผิดชอบควบคู่กับการพัฒนาด้านวิชาการและทักษะอาชีพ เป็นต้น

1.3.6 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะผู้ประกอบการและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนด้านทรัพยากร งบประมาณ และแหล่งเรียนรู้

1.3.7 ออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง ประหยัดเวลา และสามารถขยายผลให้ครอบคลุมทั่วถึงและต่อยอดการพัฒนากิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.8 จัดให้มีสถานที่หรือเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงศักยภาพและความสามารถ และหาแนวทางและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถานประกอบการในพื้นที่เพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการนำกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ไปใช้ในการพัฒนานโยบายและแผนการศึกษา

2.1 มีการวางแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านงบประมาณ เวลา และบุคลากรหรือทีมงานให้เพียงพอเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab)

2.2 การกำหนดระยะเวลาดำเนินโครงการตามกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ต้องมีช่วงเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอเพื่อสามารถดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเวลาในการนำต้นแบบไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ใช้ด้วยการปฏิบัติจริงและรอดผลข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อสามารถประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และสอดคล้องตามความต้องการของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และควรมีการทดลองซ้ำหลายรอบเพื่อให้ผลการศึกษามีความเที่ยงตรง จึงอาจจะไม่เหมาะสมกับการดำเนินงานโครงการที่มีระยะเวลาจำกัด

2.3 ให้ความสำคัญกับความครอบคลุมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของกระบวนการ โดยเฉพาะขั้นตอนการสร้างต้นแบบซึ่งส่งผลต่อการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย และควรพิจารณาเลือกเครื่องมือและเทคนิคที่เหมาะสมมาใช้ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามเป้าหมายที่กำหนด

2.4 การนำกระบวนการและขั้นตอนของ Policy Lab ไปใช้กับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย อาจพิจารณาเลือกเครื่องมือและเทคนิคที่เหมาะสมไปปรับประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะขั้นตอนการระดมความคิดเห็นที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและสร้างสรรค์

สารบัญ

คำนำ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สารบัญ

สารบัญแผนภาพ

สารบัญตาราง

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมา

1.2 วัตถุประสงค์

1.3 ขอบเขตและวิธีการดำเนินงาน

1.4 นิยามศัพท์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 แนวคิด หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กฎหมาย ยุทธศาสตร์ แผนและนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2.1.2 ยุทธศาสตร์ชาติ

2.1.3 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2566 - 2580

2.1.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570

2.1.5 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

2.1.6 มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

2.2 แนวคิดและหลักการ

2.2.1 ความหมายและองค์ประกอบของสมรรถนะ

2.2.2 สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

2.2.3 แนวคิดและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมเชิงนโยบาย

ด้วยห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab)

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หน้า

ก

ข

ฅ

ฉ

ค

1

1

4

4

5

7

9

9

9

10

10

11

12

13

14

14

16

18

18

24

น

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	29
3.1 ขอบเขตการศึกษา	29
3.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา	29
3.1.2 ขอบเขตด้านพื้นที่	30
3.1.3 ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย	30
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	30
3.3 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	32
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ (Empathize)	37
4.1 การทำความเข้าใจปัญหา	37
4.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)	100
4.2.1 การกำหนดปัญหา (Define)	100
4.2.2 การระดมความคิดเห็น (Ideate)	107
4.2.3 การสร้างต้นแบบ (Prototype)	107
4.2.4 การทดสอบ (Test)	108
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอเชิงนโยบาย	133
5.1 สรุปและอภิปรายผล	133
5.2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย	143
5.2.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง เพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ	143
5.2.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการนำกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ไปใช้ในการพัฒนานโยบายและแผนการศึกษา	146

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก

บรรณานุกรม
คณะผู้จัดทำ

หน้า

148

161

163

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพ : วิธีการดำเนินงาน	8

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง”	39
ตารางที่ 2	สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่	45
ตารางที่ 3	ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่ที่ต้องการ	58
ตารางที่ 4	ความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน	66
ตารางที่ 5	สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน	74
ตารางที่ 6	แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่	83
ตารางที่ 7	ทักษะและคุณลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่ที่ต้องการ	101
ตารางที่ 8	กลุ่มผู้ผลิต (หน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู)	104
ตารางที่ 9	กลุ่มผู้ใช้ (ภาคเอกชน/สถานประกอบการ)	105
ตารางที่ 10	กลุ่มผู้เรียน	106
ตารางที่ 11	การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ	109

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 เป็นแผนการศึกษาฉบับปัจจุบันที่ได้มีการประกาศใช้เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศมาตั้งแต่ พ.ศ. 2560 โดยนับจากวันที่ประกาศใช้จนถึงปัจจุบันรวมเป็นระยะเวลากว่า 7 ปี อาจมีบางประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แม้ว่าการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าวได้คำนึงถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของโลกในภาพอนาคตไว้แล้วก็ตาม แต่ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา ทั้งโลกและประเทศไทยต้องประสบสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอย่างรุนแรง และทำให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ และการได้มาซึ่งองค์ความรู้ในครั้งนี้ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นสำคัญโดยเฉพาะข้อมูลระดับพื้นที่ซึ่งถือเป็นผู้ปฏิบัติสำคัญตามแนวทางการพัฒนาที่ระบุไว้ตามแผนการศึกษาฯ รวมถึงข้อเสนอที่ได้จากการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ในช่วง 5 ปีแรกของแผน (พ.ศ. 2560 - 2564) พบข้อเสนอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ควรรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญ ดังนั้น กระบวนการที่จะนำมาใช้ศึกษารวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ ห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ใช้ ผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชนผู้ใช้บริการ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูล (Human-Centered Design) เนื่องจากคนในพื้นที่เป็นผู้ที่มีศักยภาพในการร่วมหาคำตอบกับหน่วยงานภาครัฐ และนำข้อมูลเหล่านี้ไปสู่การวิเคราะห์และพัฒนานโยบาย/แผนการศึกษา รวมถึงการทดสอบหรือทดลองนำร่องการใช้แผนและนโยบายก่อนการประกาศใช้อย่างเป็นทางการ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กำหนดเป้าหมายจำแนกเป็น 2 ระดับ คือ (1) เป้าหมายด้านผู้เรียน และ (2) เป้าหมายการจัดการศึกษา โดยเป้าหมายด้านผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ และทักษะ

ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และได้ระบุ
แนวทางการพัฒนาไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้าง
ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และ
การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยแต่ละยุทธศาสตร์ได้กำหนดเป้าหมาย ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 2 กำหนดไว้ว่า
กำลังคนต้องมีทักษะและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมประเทศ ส่วนเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ 3 กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะของพลเมืองไทย
ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และคนทุกช่วงวัยมีทักษะ ภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถและสมรรถนะ
ตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ โดยเป้าหมาย
แนวทางการพัฒนามีแนวโน้มทิศทางเดียวกับแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570 ที่มีเป้าหมายการพัฒนาคนไทยให้มีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสม
กับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะด้านความรู้ พุทธิกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม และเร่งรัด
การเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน แต่จุดเน้นเพิ่มเติม
ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่สิบสาม คือ การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้างเทคโนโลยี
และนวัตกรรม และจากการวิเคราะห์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่สิบสาม พบว่าการพัฒนาคนยุคใหม่เพื่อให้เป็นไป
ตามเป้าหมายดังกล่าว “คน” ต้องเป็น “กำลังคนสมรรถนะสูง” โดยกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนานั้นที่ระดับ
อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ส่วนแผนการศึกษาแห่งชาติฯ กลุ่มเป้าหมายเพื่อการพัฒนาเน้นการพัฒนา
คนทุกช่วงวัย ทั้งนี้ จากรายงานการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2560 - 2579 ช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2562 พบว่าผลการประเมินตามรายตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นกำลังคน
ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เช่น (1) ร้อยละของผู้เรียนที่เรียนในระบบทวิภาคี/สหกิจศึกษาในสถาน
ประกอบการที่มีมาตรฐานเพิ่มขึ้น (2) สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา
(3) ร้อยละประชากรวัยแรงงาน (15 - 59 ปี) ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น และ (4) อัตราการได้งานทำ/ประกอบวิชาชีพอิสระของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา
(ไม่นับการศึกษาคู่ต่อ) ภายในระยะเวลา 1 ปี ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายรายปี (สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา, 2563) นอกจากนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) ได้ระบุว่า ประเทศไทยกำลังเผชิญกับสภาวะการขาดแคลนแรงงาน
เนื่องจากความไม่สอดคล้องของทักษะแรงงานกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับ
ผลการจัดอันดับดัชนีความสามารถทางการแข่งขัน IMD (The IMD World Competitiveness Index)
ด้านการศึกษา ในประเด็นความคิดเห็นของภาคภาคเอกชนที่มีต่อการศึกษา พบว่า การศึกษาไทยยังไม่
สามารถผลิตกำลังคนตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจและสถานประกอบการได้ (สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา, 2566)

ดังนั้น การกำหนดประเด็นการศึกษาเพื่อจัดทำองค์ความรู้และข้อเสนอนโยบายประกอบการพัฒนา แผนการศึกษาแห่งชาติ ด้วยกระบวนการ Policy Lab จึงใช้กรอบแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570 ซึ่งเป็นแผนระยะ 5 ปี ครอบคลุมปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และสิ้นสุดแผนปี พ.ศ. 2570 เนื่องจากแผนฉบับดังกล่าวกำหนดขึ้นภายหลังจากที่ประเทศต้องเผชิญกับ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาจึงมีความสอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบันของประเทศ และจากการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่าประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 คือ “การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่” ซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมาย ของการพัฒนา โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่สิบสาม หมวดหมายที่ 12 มุ่งเน้นการสร้างกำลังคนสมรรถนะสูง ที่มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต และจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 พบว่า แผนการศึกษาแห่งชาติฯ มีเป้าหมายที่สอดคล้อง กับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่สิบสาม โดยแผนการศึกษาแห่งชาติฯ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ และทักษะ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และได้ระบุ แนวทางการพัฒนาไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้าง ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงกำหนดให้ “การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง” เป็นประเด็น ที่ต้องศึกษาเพื่อขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 และยุทธศาสตร์ ที่ 3 เพื่อได้มาซึ่งองค์ความรู้สำหรับใช้ประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ และเพื่อให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ของประเทศโดยเฉพาะสภาพเศรษฐกิจภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ที่มีความจำเป็น ต้องเร่งผลิตกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง หรือสมรรถนะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อเพิ่ม ชีตความสามารถในการแข่งขันให้ประเทศ และเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาด ของโรคโควิด - 19 เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวโน้มการจ้างงานที่เน้นสมรรถนะมากกว่า คุณวุฒิทางการศึกษา รวมถึงเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนหมวดหมายที่ 12 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องพัฒนาและเป็นที่มาของการ กำหนดประเด็นการศึกษา “กำลังคนสมรรถนะสูง” ด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) เพื่อพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab)

1.2.2 เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ

1.3 ขอบเขตและวิธีการดำเนินงาน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ซึ่งเป็นกระบวนการออกแบบนโยบายอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้หลักการออกแบบที่มีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human Centric Design Approach) มุ่งเน้นผลการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ให้มีทักษะและคุณลักษณะของการเป็นกำลังคนที่มีสมรรถนะตรงความต้องการของตลาดแรงงาน และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยใช้กระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ซึ่งเป็นกระบวนการคิดและแก้ไขปัญหาที่ให้ผู้ใช้งานหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นศูนย์กลางเพื่อสร้างนวัตกรรมและแนวคิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนผ่านกระบวนการสมมติฐาน การพยายามทำความเข้าใจที่มาของปัญหา กำหนดปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหายอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจผู้ใช้งานหรือกลุ่มเป้าหมายและเข้าใจสิ่งที่ต้องการแก้ไข เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจปัญหา

2. ระยะที่ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การระบุปัญหา (Define) เป็นกระบวนการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาและสร้างนวัตกรรม ซึ่งการกำหนดปัญหาช่วยให้สามารถเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้งและกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะแก้ไขได้อย่างชัดเจน โดยใช้เครื่องมือการจัดลำดับความสำคัญ (Feature Prioritization)

2.2 การระดมความคิดเห็น (Ideate) เป็นขั้นตอนที่เน้นการสร้างแนวคิดใหม่ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหาที่กำหนดไว้ได้

2.3 การสร้างต้นแบบ (Prototype) เป็นขั้นตอนที่มุ่งเน้นให้ผู้ใช้ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบและปรับปรุงแนวคิดที่ได้จากการขั้นตอนการระดมความคิดเห็น ก่อนที่จะพัฒนาเป็นนโยบายจริง ทำให้สามารถลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสในการสร้างนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ อย่างแท้จริง

2.4 การทดสอบ (Test) เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้สามารถประเมินและทดสอบต้นแบบหรือแนวทางการแก้ปัญหาที่ได้พัฒนาขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางหรือกลไกในการแก้ปัญหา ระบุจุดอ่อนและปัญหาที่ต้องปรับปรุงก่อนจะนำไปปฏิบัติจริง โดยจะนำต้นแบบไปทดสอบกับผู้ใช้จริงหรือกลุ่มเป้าหมายเพื่อรับผลตอบรับ คำติชม และข้อเสนอแนะเพื่อทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาต้นแบบให้ดียิ่งขึ้น และเพิ่มโอกาสในการสร้างนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ อย่างแท้จริง

3. ระยะเวลา 3 สรุปลผลการดำเนินงานในระยะเวลาที่ 1 และระยะเวลาที่ 2 และยกวางรายงานฯ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ปรับแก้ไขร่างรายงานฯ และจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย กำหนดพื้นที่ในการศึกษาโดยครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศไทย ใน 6 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด ชุมพร กาญจนบุรี สระแก้ว ชัยนาท และเชียงใหม่ และกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา เช่น ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงพาณิชย์ (2) กลุ่มผู้ใช้ ได้แก่ ผู้แทนจากสภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สถานประกอบการ รวมถึงภาคประชาสังคมในพื้นที่ เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นต้น และ (3) กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ ผู้แทนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนมัธยมศึกษา นักศึกษาจากสถาบันอาชีวศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ทั้ง 6 จังหวัด

1.4 นิยามศัพท์

ในการศึกษาคั้งนี้ มีการกำหนดนิยามศัพท์สำคัญ ดังนี้

1.4.1 กำลังคนสมรรถนะสูง หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีทักษะ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้าน Hard Skills คือ มีความรู้ ความสามารถที่ใช้ในการประกอบอาชีพทางเทคนิค ซึ่งสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม (2) ด้าน Soft Skills คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพที่ไม่ใช่

ความรู้ ความสามารถทางเทคนิค และ (3) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

1.4.2 สภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการ ของบริษัทในพื้นที่ ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้ (1) นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคน สมรรถนะสูง” ของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ (2) สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่ (3) ลักษณะ กำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (4) ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงาน ที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (5) สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่าง และ (6) แนวทางที่สามารถแก้ปัญหา ด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่

1.4.3 เป้าหมายการพัฒนาประเทศ หมายถึง การพัฒนาประเทศตามกรอบแนวทางของแผน การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570

1.4.4 กระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) หมายถึง กระบวนการออกแบบนโยบาย อย่างมีส่วนร่วม โดยใช้หลักการออกแบบที่มีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human Centric Design Approach) ทำให้เกิดการสร้างวิธีการแก้ปัญหาที่มีความคล่องตัวและตรงประเด็นร่วมกัน เป็นการออกแบบนโยบาย ที่เริ่มจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ผ่านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสร้างนโยบายต้นแบบ และการทดสอบแนวความคิด ทำให้สามารถรับฟังเสียงสะท้อนเพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไข ส่งผลให้ได้นโยบายที่มีข้อมูลครบถ้วนและมีประสิทธิภาพก่อนนำไปปฏิบัติจริง

1.4.5 กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ นโยบายตามแนวทางห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ซึ่งทำให้ผู้กำหนดหรือออกแบบนโยบายได้ศึกษา ข้อมูลในพื้นที่ เพื่อทำความเข้าใจและสัมผัสประสบการณ์ตรงตามความต้องการและความคาดหวัง ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างแท้จริง โดยมีเครื่องมือย่อยที่ช่วยให้การตั้งคำถามและหาคำตอบที่เปิดโอกาส ให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ มีการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ สังเคราะห์ข้อมูลที่ค้นพบ เพื่อออกแบบ นโยบายที่เน้นเชิงปริมาณก่อน และพิจารณาคัดเลือกนโยบายที่มีคุณภาพและกำหนดขั้นตอนแนวทาง ก่อนนำไปใช้อย่างเหมาะสม

1.4.6 การพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ หมายถึง การปรับปรุงทบทวนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 หรือการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่

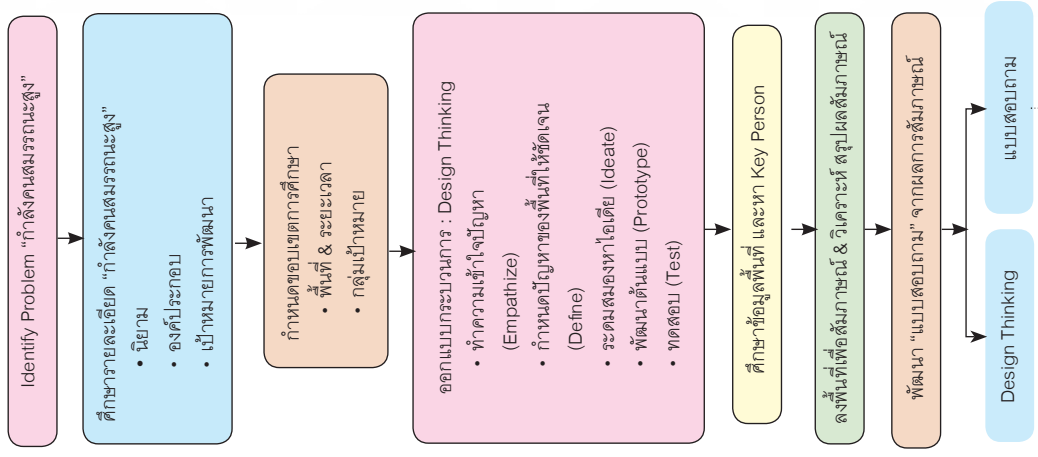
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ข้อเสนอเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลองค์ความรู้ในการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570

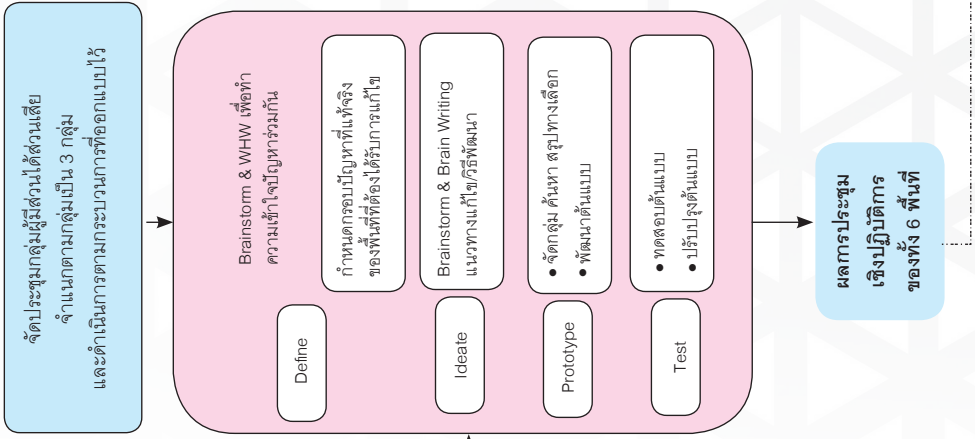
1.5.2 หน่วยงานทางการศึกษา สถาบันการศึกษา สถานศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ได้ร่วมสะท้อนปัญหา ออกแบบ และนำเสนอแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่เพื่อให้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการและบริบทของพื้นที่

1.5.3 กระทรวงศึกษาธิการได้ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาการศึกษาระดับพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาหลักสูตรทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรระยะสั้น การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ส่งเสริมสนับสนุนการมีระบบแนะแนวที่มีประสิทธิภาพและมีจำนวนครูแนะแนวที่เพียงพอกับปริมาณผู้เรียนเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำผู้เรียนทั้งด้านการเรียน การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เพื่อผลิตและพัฒนาผู้เรียนไปเป็นกำลังคนสมรรถนะสูงที่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจระดับพื้นที่และระดับประเทศได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

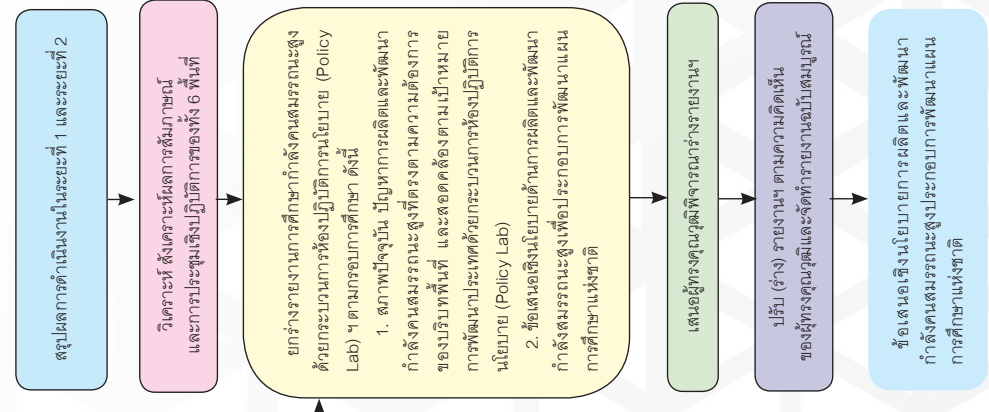
ระยะที่ 1 ก่อนการลงพื้นที่

ระยะที่ 2 การลงพื้นที่

ระยะที่ 3 ภายหลังลงพื้นที่

แผนภาพ : วิธีการดำเนินงาน

บทที่ 2

แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง กำลังคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการ Policy Lab เพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้ศึกษาแนวคิด หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 กฎหมาย ยุทธศาสตร์ แผนและนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
 - 2.1.2 ยุทธศาสตร์ชาติ
 - 2.1.3 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2566 - 2580
 - 2.1.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570
 - 2.1.5 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579
 - 2.1.6 มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561
- 2.2 แนวคิดและหลักการ
 - 2.2.1 ความหมายและองค์ประกอบของสมรรถนะ
 - 2.2.2 สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
 - 2.2.3 แนวคิดและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมเชิงนโยบายด้วยห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab)
- 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กฎหมาย ยุทธศาสตร์ แผนและนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (สถาบันพระปกเกล้า, 2560) กำหนดหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 54 โดยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

สากล และการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

2.1.2 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกำลังคนสมรรถนะสูง 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยมุ่งเน้นการวิจัย พัฒนานวัตกรรมและนำเทคโนโลยีใหม่มาปรับใช้และต่อยอดภาคการผลิตและบริการในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มผลิตภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่ม ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ โดยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุมและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และมีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ โดยให้ความสำคัญกับการดึงพลังจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม

2.1.3 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (ราชกิจจานุเบกษา, 2566) มี 2 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคนแต่ละช่วงวัยออกเป็น 4 ช่วงวัย ได้แก่ (1) ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการสมวัย โดยจัดให้มีการเตรียมความพร้อมแม่ก่อนการตั้งครรภ์ (2) ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น มุ่งพัฒนาทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะด้านภาษา ศิลปะ ทักษะด้านดิจิทัล และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ทักษะในการวางแผนชีวิตและวางแผนการเงิน ทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน ทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและทักษะชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมและทำงานภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม (3) ช่วงวัยแรงงาน มุ่งยกระดับศักยภาพทักษะและสมรรถนะของคนในช่วงวัยทำงานให้สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและผลิตภาพที่เพิ่มขึ้นของประเทศ รวมทั้งทักษะทางการเงิน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและหลักประกันของตนเองและครอบครัว ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาความรู้แรงงานฝีมือให้เป็น

ผู้ประกอบการใหม่ และ (4) ช่วงวัยผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ และร่วมเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ

- ประเด็นที่ 12 การพัฒนาการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2.1.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570 (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) โดยในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่สิบสาม นับเป็นช่วงเวลาทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ต้องเผชิญกับข้อจำกัดหลากหลายประการที่เป็นผลสืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ที่ไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของประชากร แต่ยังส่งผลให้เกิดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม นอกจากนี้ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่สิบสาม ยังเป็นช่วงเวลาที่แนวโน้มของการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น การเป็นสังคมสูงวัยของประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนากำลังคนไว้ในหมวดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูงมุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต สืบเนื่องจากการพัฒนากำลังคนของไทยที่ผ่านมาต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นสังคมสูงวัย ส่งผลให้ประเทศไทยกำลังคนในเชิงปริมาณ ประกอบกับผลิตภาพแรงงานที่ลดลงในช่วงโควิด - 19 เพิ่มปัญหาด้านกำลังคนเชิงคุณภาพ จนอาจเป็นข้อจำกัดในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเติบโตของนวัตกรรมแหล่งความรู้ระดับโลกออนไลน์ที่มีต้นทุนและราคาต่ำ วงจรชีวิตของความรู้สั้นลงโดยเฉพาะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงเร็ว และแนวโน้มความต้องการเรียนรู้ตามความสนใจรายบุคคล รวมถึงภาคเอกชนที่เริ่มให้ความสำคัญกับการสรรหาและการจ้างงานตามสมรรถนะในการทำงานมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตและพฤติกรรมของคน และสะท้อนถึงบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมที่มีความเข้มแข็งในการร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ยังคงขาดการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพจากภาครัฐ จึงต้องเร่งขยายผลและต่อยอดประเด็นการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพลิกโฉมกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีภาวะผู้นำสูง สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการพัฒนาทุนมนุษย์ทุกช่วงวัยที่ผ่านมาได้มีความพยายามปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทั้งการยกระดับมาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมการเรียน รวมถึงการส่งเสริมภาคีการพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้มากขึ้น การพัฒนาทุนมนุษย์ทุกช่วงวัยยังคงต้องมีการยกระดับการพัฒนาในแต่ละช่วงวัย

เพื่อพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงให้สามารถพลิกโฉมประเทศไปสู่การขับเคลื่อนที่ใช้นวัตกรรมเป็นฐาน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน รวมถึงระบบนิเวศที่ควรเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพบนพื้นที่กายภาพและพื้นที่เสมือนจริง โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนา 3 ประการ ได้แก่ (1) คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉบับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข (2) กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานในอนาคต และ (3) ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.1.5 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

กำหนดเป้าหมายการพัฒนา 2 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายด้านผู้เรียน และเป้าหมายการจัดการศึกษา โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคน รายละเอียดดังนี้

- เป้าหมายด้านผู้เรียน มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs)

- เป้าหมายการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 5 เป้าหมาย ได้แก่ (1) การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (2) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (3) คุณภาพการศึกษา (4) ประสิทธิภาพ และ (5) การตอบโจทยบริบทที่เปลี่ยนแปลง

- ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยยุทธศาสตร์ที่ 2 กำหนดเป้าหมายไว้ว่า กำลังคนต้องมีทักษะและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมประเทศ ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 3 กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะของพลเมืองไทย ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และคนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

ทั้งนี้ ในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 2 มุ่งเน้นการตอบโจทยความท้าทายในปัจจุบันด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนในภาคการศึกษาที่ยังคงเป็นไปตามศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา ประกอบกับค่านิยมของผู้เรียนที่ยังคงมุ่งเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ และให้ความสำคัญกับปริญญาบัตรมากกว่าความรู้และสมรรถนะการทำงานหลังสำเร็จการศึกษา ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่รัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะต้องร่วมกันกำหนดกรอบทิศทางและเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ชัดเจนในสาขาต่าง ๆ เพื่อการผลิตกำลังคนที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและ

การพัฒนาประเทศ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สามารถสร้างเสริมทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และทักษะดิจิทัล และสอดคล้องเชื่อมโยงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน และการฝึกงานที่มุ่งเน้นการปฏิบัติจริงอย่างครบวงจรในสถานการณ์จริง เช่น ระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษารวมถึงผลิตและพัฒนาครูผู้สอนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เพื่อสร้างกำลังคนให้มีสมรรถนะตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รองรับพลวัตของโลกและการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่ 2 จึงได้กำหนดเป้าหมายที่สำคัญไว้ 3 ประการ ดังนี้ (1) ให้กำลังคนมีสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นและมีสมรรถนะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (2) สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน และ (3) การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมาย 3 แนวทาง ดังนี้ (1) ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (2) ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน และ (3) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

2.1.6 มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา คือ คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 มีคุณลักษณะ 3 ด้าน ซึ่งเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำ ดังนี้

1) ผู้เรียนรู้ เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกอนาคต และมีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักษ์และประพฤติใช้ภูมิปัญญาไทย

2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล (Digital Intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเองและสังคม

3) พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

สรุป จากการศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีหมาย ยุทธศาสตร์ แผนและนโยบายต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศที่เกี่ยวข้องกับกำลังคนสมรรถนะสูง พบว่าภาครัฐให้ความสำคัญกับการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงในมิติที่เกี่ยวข้องทั้งก่อนที่ประเทศจะประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 เพื่อเตรียมกำลังคนให้มีทักษะและสมรรถนะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และเตรียมพร้อมทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นฐานกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยภายหลังจากที่ประเทศประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้านรวมทั้งด้านการศึกษา จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้เป็น “กำลังคนสมรรถนะสูง” เพื่อให้มีทั้งความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถฟื้นฟูประเทศภายหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 และมุ่งนำพาประเทศให้รอดพ้นจากกับดักรายได้ประเทศปานกลาง และบรรลุสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

2.2 แนวคิดและหลักการ

2.2.1 ความหมายและองค์ประกอบของสมรรถนะ

ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1970 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันมีผู้นิยามคำว่า “สมรรถนะ (Competency)” อย่างหลากหลาย (ออนไลน์, 2567) โดยการนิยามที่ได้รับการยอมรับเชื่อถือมากที่สุด คือ การนิยามของต้นกำเนิดแนวความคิดจาก David C. McClelland ที่ได้นิยามคำว่า สมรรถนะ (Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ และในปัจจุบันมีการสรุปความที่ละเอียดเพิ่มขึ้นโดยกล่าวว่า สมรรถนะ (Competency) คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ตลอดจนคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristic of Attributes) ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม (Behavior) ซึ่งจำเป็นและมีผลทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้นและเหนือผู้อื่น หรือเหนือกว่าเกณฑ์รวมถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสมรรถนะนั้นเกิดได้จาก (1) ประสบการณ์ที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด (2) ประสบการณ์การทำงานที่สั่งสมมา และ (3) การฝึกอบรมพัฒนาต่าง ๆ

องค์ประกอบของสมรรถนะ (Competency)

สมรรถนะ (Competency) มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1) องค์ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้ที่บุคคลนั้นมีอยู่ อาจเป็นความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจเองมาแต่กำเนิด หรือเป็นความรู้ที่เกิดจากการศึกษาเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

2) ทักษะ (Skill) : คือ ความสามารถที่ได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญเฉพาะตัว และสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะนี้เกิดขึ้นได้ทั้งจากพรสวรรค์ ตลอดจนการศึกษา และฝึกฝนเป็นประจำ

3) แนวความคิดส่วนบุคคล (Self Concept) คือ กรอบความคิด ค่านิยม การรับรู้ และสิ่งที่ยึดถือ ส่วนตัวที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นการตีความส่วนบุคคล

4) คุณสมบัติประจำตัว (Traits) คือ คุณสมบัติส่วนบุคคลที่รวมถึงบุคลิกลักษณะนิสัยใจคอ ตลอดจนการกระทำต่าง ๆ ที่ทำจนเกิดเป็นพฤติกรรมเฉพาะบุคคลขึ้น รวมไปถึงความสามารถต่าง ๆ ของบุคคลด้วย

5) ทศนคติ (Attitude) คือ การตีความความคิดเห็นตลอดจนมุมมองของบุคคลนั้นต่อสิ่ง ๆ หนึ่ง ตามแนวความคิดและความเชื่อ ตลอดจนบรรทัดฐานของตนซึ่งส่งผลต่อการกระทำ คำพูด และพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้

6) แรงจูงใจ (Motivation) คือ สิ่งที่ตั้งจุดและกระตุ้นให้เกิดการกระทำที่คนคนนั้นพึงใจ จะกระทำ องค์ประกอบเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการสร้างสมรรถนะให้กับคนคนนั้น โดยสมรรถนะที่เกิดขึ้น อาจเกิดจากหลายองค์ประกอบสนับสนุนซึ่งกันและกัน หรือทุกองค์ประกอบรวมกันก่อให้เกิดสมรรถนะขึ้นได้นั่นเอง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) กำหนดนิยามความหมายของคำว่าสมรรถนะ ความรู้ และทักษะ ดังนี้

- สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) สมรรถนะแกนกลาง (Core Competency) หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทั่วไปที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น การสื่อสาร การคำนวณ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น และ (2) สมรรถนะอาชีพ (Occupational Competency) หมายถึง ความรู้ ความสามารถและทักษะเฉพาะในการปฏิบัติงานในแต่ละสาขางานหรือสาขาวิชาชีพ (Functional Competency)

- ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎีและหรือข้อเท็จจริงเป็นหลัก

- ทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถปฏิบัติงานเมื่อได้รับมอบหมาย โดยสามารถเลือกใช้วิธีการจัดการและแก้ปัญหาการทำงาน ด้วยทักษะกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตรรกะ ทักษะการหยั่งรู้และความคิดเชิงสร้างสรรค์ หรือทักษะการปฏิบัติงานหรือวิธีปฏิบัติที่มีความชำนาญในการปฏิบัติ

2.2.2 สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด จะทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

นอกจากนั้น ได้ให้นิยามความหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ว่า หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลกตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มี 8 ประการ ได้แก่

1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2) ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

3) มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

4) ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5) อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความ รับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อม รับการเปลี่ยนแปลง

6) มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบต่อ การทำหน้าที่การทำงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม พุ้มเทกำลังกาย กำลังใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความ รับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

7) รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูต่องานที่ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

8) มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้อื่น ชุมชน และสังคมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น ไม่หวังผลตอบแทน ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้ ผู้ช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์ แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

สรุป จากความหมายและหลักการแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง ความ สามารถในการปฏิบัติงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยแบ่ง

เป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) สมรรถนะแกนกลาง และ (2) สมรรถนะอาชีพ และสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มี 5 ประการ ได้แก่ (1) ความสามารถในการสื่อสาร (2) ความสามารถในการคิด (3) ความสามารถในการแก้ปัญหา (4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ (5) ความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี

2.2.3 แนวคิดและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมเชิงนโยบายด้วยห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) กล่าวว่าในปัจจุบันที่โลก มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อในวงกว้างอย่างคาดการณได้ยากมากขึ้น ประเทศ ต่าง ๆ จึงคิดค้นแนวทางหรือเครื่องมือในการวางแผนพัฒนาประเทศที่สามารถนำไปสู่การจัดการปัญหาหรือ ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุมและเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยนำกระบวนการ ห้องปฏิบัติการนโยบายหรือ Policy Lab มาเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อตอบโจทย์ดังกล่าว

ปัจจุบันมีประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกหลายประเทศนำกระบวนการ Policy Lab ไปใช้อย่างแพร่หลาย ประเทศแรก คือ เดนมาร์ก ซึ่งได้มีการก่อตั้ง Policy Lab อย่างเป็นทางการโดยใช้ชื่อว่า “Mind Lab” ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบการพัฒนานโยบายและการให้บริการสาธารณะใหม่ โดยเปิดโอกาสและอำนวยความสะดวกให้ประชาชนและผู้ประกอบการต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการนโยบายได้มากขึ้น สำหรับประเทศไทยได้เริ่มมีการนำ Policy Lab มาใช้ในการวางแผน ในหลาย ๆ ระดับบ้างแล้ว แต่ยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้นและยังมีความจำเป็นจะต้องพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างความเข้าใจในเครื่องมือ Policy Lab ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การขยายการใช้ประโยชน์ ในวงกว้างมากขึ้น

- แนวคิด Policy lab จากสำนักความคิดต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1) สหภาพยุโรป (European Union : EU) มีแนวคิด Policy lab มีจุดเน้นในเชิงองค์กร และเชิงกายภาพที่ประกอบด้วยขั้นตอนการทำงานนโยบายรัฐแนวใหม่ที่สร้างผลกระทบต่อมุมมอง ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนผู้ใช้บริการ โดยหลักการของ Policy lab มีดังนี้ (1) Policy Lab หมายถึง ทีมงานหรือกลุ่มคนที่ได้รับมอบหมายในการออกแบบนโยบายรัฐด้วยทฤษฎีใหม่ที่เน้นการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในขั้นตอนการออกแบบ โดยให้กลุ่มผู้ใช้เป็นศูนย์กลางในทุกขั้นตอนของกระบวนการสร้าง นโยบาย และเมื่อได้แนวทางที่ได้จากการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์แล้ว จะเข้าสู่ขั้นตอนการทดสอบ ด้วยการทดลองรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนั้น ยังเป็นการสร้างการทำงานร่วม (Co-Creating) และการสร้างภาพใหม่ของนโยบายสาธารณะที่ต้อง มีการประชุมเชิงปฏิบัติการที่สร้างสรรค์ การเสริมสร้างพลังหรือการให้อำนาจแก่ข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน

ผ่านกิจกรรมการทำงานต่าง ๆ (2) ส่วนสำคัญของ Policy Lab คือ ขั้นตอนการทำงานที่สร้างสรรค์นโยบายใหม่ ๆ ผ่านมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนผู้ให้บริการ บนพื้นฐานของการออกแบบที่คำนึงถึงความต้องการการใช้ประโยชน์ของคนแต่ละกลุ่มแล้ว รวมทั้งยังคำนึงถึงบทบาทของผู้เล่นสำคัญที่มีอิทธิพลต่อนโยบาย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นคนหรือกลุ่มคนที่อยู่ในหน่วยงานเฉพาะของภาครัฐเท่านั้น แต่ต้องเป็นคนหรือกลุ่มคนที่จะช่วยให้การสนับสนุนหน่วยงานรัฐในการขับเคลื่อนนโยบายหรือการสร้างหรือจัดทำห้องทดลองเชิงนโยบาย โดยการปฏิบัติการทดลองทางนโยบายตามแนวคิดของ EU มุ่งเน้น 2 ประเด็นหลักที่แตกต่างไปจากการดำเนินนโยบายโดยทั่วไป ได้แก่ (1) การสร้างโครงสร้างนโยบาย และ (2) การปรับนโยบายที่เริ่มขึ้นใหม่เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้กำหนดนโยบายต้องอธิบายการดำเนินนโยบายที่มองผ่านโลกของความจริงของผู้คนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การออกแบบนโยบายสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ชัดเจนต่อการรับรู้ของผู้คน และช่วยปรับปรุงนโยบายให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เนื่องจากห้องปฏิบัติการทดลองเชิงนโยบายจะช่วยปรับแผน/นโยบายให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบท และช่วยให้ผู้ออกแบบนโยบายเห็นมุมมองใหม่ที่สำคัญ ในการระบุแนวทางหรือปรับปรุงให้เกิดนโยบายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) สหราชอาณาจักร (UK) ตามมุมมองของ UK ห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) นับเป็นเครื่องมือเชิงเทคนิคในการออกแบบนโยบายที่หน่วยงานต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ในมุมมองของผู้รับบริการ ผ่านประสบการณ์และการรับรู้ของประชาชน รวมทั้งต้องมีการใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และเครื่องมือดิจิทัลมาช่วยในการออกแบบด้วยนโยบาย ดังนั้น ห้องปฏิบัติการหรือ Lab จึงเป็นทางออกหนึ่งของการเป็นแพลตฟอร์มสำหรับสร้างนวัตกรรมทางนโยบายที่ดี ควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนองค์กรเดิมที่มีอยู่ โดยห้องปฏิบัติการถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นแหล่งปล่อยความคิดสร้างสรรค์ และปล่อยพลังที่เก็บอยู่ภายในตัวของบุคลากรขององค์กร ลูกค้า ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งระบบ ให้มีการร่วมกันทำงานแบบเครือข่ายของคนทำงานที่มาจากหลากหลายศาสตร์และหลายช่วงวัย

ทั้งนี้ แม้ว่า Policy Lab ที่ประเทศต่าง ๆ นำไปใช้ จะมีชื่อเรียกที่ต่างกันออกไป แต่หลักการของ Policy Lab ในภาพรวมมีกระบวนการหลักที่เหมือนกัน ได้แก่ การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ใช้และผู้เกี่ยวข้องเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ การสร้าง และทดสอบนโยบายต้นแบบ นำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นนวัตกรรมทางนโยบายที่สามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ Policy Lab สามารถนำมาใช้ได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการนโยบาย ทั้งขั้นตอนการกำหนดนโยบาย การดำเนินนโยบายหรือขับเคลื่อนผลกัตันนโยบาย รวมทั้งการติดตามและประเมินผลนโยบาย โดยมีเหตุผลสนับสนุน 4 ข้อ ดังนี้

1) เน้นการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่แท้จริง กระบวนการ Policy Lab เน้นการวิเคราะห์ความต้องการหรือปัญหาที่แท้จริงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูล

ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการออกแบบนโยบาย

2) เปิดโอกาสให้มีการค้นหานโยบายใหม่เพื่อรับมือความเปลี่ยนแปลงในโลกแห่งอนาคต ว่างหน้า Policy Lab เป็นเครื่องมือที่ให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนมุมมองและวิธีการวิเคราะห์นโยบาย โดยเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงของบริบทต่าง ๆ ในอนาคตที่มีความซับซ้อน คาดการณ์ยาก รวดเร็ว และมีผลกระทบสูง

3) มีการทดลองนโยบายก่อนนำไปใช้จริง Policy Lab ให้ความสำคัญกับการทดสอบหรือทดลองใช้นโยบายที่ได้ออกแบบมาก่อนที่จะนำไปใช้ในวงกว้าง เพื่อให้สามารถทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้นโยบาย และเปิดโอกาสในการพิจารณาข้อบกพร่องของนโยบายก่อนที่จะขยายไปดำเนินการในวงกว้าง

4) จุดเริ่มต้นของการปฏิรูประบบราชการที่เป็นรูปธรรม Policy Lab เป็นจุดเริ่มต้นของการทำให้แนวคิดการปฏิรูประบบราชการเกิดขึ้นได้จริง โดยเป็นกระบวนการที่ปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (Human-Centered) กระบวนการ Policy Lab ที่เน้นให้หน่วยงานราชการไทยใช้กระบวนการตั้งโจทย์นโยบายจากความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง จะเป็นการปรับวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาให้ลุ่มลึกและตรงประเด็นมากขึ้น

ดังนั้น Policy Lab จึงเป็นเครื่องมือเชิงกระบวนการสำคัญของรัฐบาลในการยกระดับกระบวนการวางแผนและกำหนดนโยบายสาธารณะให้มีคุณภาพและตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนมากขึ้น โดยสามารถนำไปใช้ในกระบวนการนโยบายสาธารณะได้ในทุกขั้นตอน ซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการในกระบวนการนโยบายสาธารณะใหม่โดยการส่งเสริมการใช้เครื่องมือ Policy Lab เพื่อให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยอย่างทันที่ โดยหลักการสำคัญของ Policy Lab เป็นหลักการที่เป็นไปตามหลักการศาสตร์พระราชาทองไทย คือ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา โดยการเข้าใจ หมายถึง การทำให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลเชิงประจักษ์ และข้อมูลแวดล้อมทุกมิติ มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้เข้าใจรากของปัญหาที่แท้จริง การเข้าถึง หมายถึง การเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย สร้างความเข้าใจและมั่นใจให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาให้มากที่สุด และการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในประเด็นการพัฒนานั้น ได้เรียนรู้แนวทางการแก้ปัญหาที่เริ่มต้นจากตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และสามารถขยายผลเพื่อพัฒนากลุ่มอื่น ๆ ต่อไปได้

- เครื่องมือและแนวคิดต่าง ๆ สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ตามแนวทาง Policy Lab

เครื่องมือและเทคนิคที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์นโยบายตามแนวทาง Policy Lab มีหลากหลาย โดยแต่ละเครื่องมือมีรายละเอียดของการประยุกต์ใช้ ขอบเขตในการใช้ และมีข้อจำกัด

ในการใช้แตกต่างกัน ดังนั้น การเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ ใน Policy Lab จึงควรมีความเข้าใจเครื่องมือนั้นอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับโจทย์หรือประเด็นนโยบายที่ศึกษา วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการวิเคราะห์ รวมทั้งข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณ ระยะเวลา ฯลฯ เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์นโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด เครื่องมือและกรอบแนวคิดที่สำคัญ มีดังนี้

1) กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สามารถใช้ได้ทั้งในขั้นตอนการกำหนดนโยบาย การขับเคลื่อนนโยบาย และการติดตามประเมินผลนโยบาย เป็นเครื่องมือที่ให้ผู้กำหนดหรือออกแบบนโยบายได้ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิในพื้นที่หรือชุมชน เพื่อทำความเข้าใจและสัมผัสประสบการณ์ตรงความต้องการที่แท้จริง รวมทั้งความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างถ่องแท้ ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและรู้สาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ช่วยปรับทัศนคติต่อปัญหาให้เป็นเชิงบวก โดยมองเป็นความท้าทายและโอกาส ทั้งนี้ ตลอดกระบวนการศึกษาจะมีเครื่องมือช่วยในการตั้งคำถามและหาคำตอบที่เปิดโอกาสให้คิดนอกกรอบหรือใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ สังเคราะห์ข้อมูลที่ค้นพบแล้วจึงออกแบบทางเลือกนโยบายที่เป็นเชิงปริมาณก่อน แล้วจึงพิจารณาคัดเลือกนโยบายที่มีคุณภาพและกำหนดแนวทางและขั้นตอนการไปใช้ที่เหมาะสม

การดำเนินงานตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) ประกอบด้วยกระบวนการหลัก 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) พูดคุยแลกเปลี่ยนเพื่อตั้งทีมและกำหนดเป้าหมาย (Dialogue) โดยการจัดตั้งทีมงานขนาดเล็กและมีความหลากหลายของสมาชิกทั้งที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษาและความเชี่ยวชาญในสาขาอื่น ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีองค์ความรู้จากสาขาต่าง ๆ ร่วมกันแลกเปลี่ยนและเสนอมุมมองต่อปัญหาระหว่างกัน (2) วินิจฉัย (Diagnose) ในช่วงเริ่มต้นควรจัดทำนโยบายในระดับโครงการเนื่องจากสามารถประเมินผลกระทบได้ชัดเจน โดยควรเลือกโจทย์ที่เกี่ยวข้องกับความเดือดร้อนหรือความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน และควรเป็นโจทย์ที่สามารถประสบความสำเร็จได้ไม่ยากจนเกินไป (3) ศึกษาและทำความเข้าใจปัญหาเชิงลึกผ่านการลงมือทำ (Discover) ด้วยการศึกษามาของปัญหา แนวทางการแก้ไขที่ผ่านมา นโยบายที่มีอยู่ในปัจจุบัน และออกไปสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ใช้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำความเข้าใจและสรุปบริบทโจทย์ที่ศึกษา ระบุความท้าทายที่กำลังจะเผชิญ จากนั้นวิเคราะห์และจัดกลุ่มผู้ใช้ตามเกณฑ์ที่กำหนด (4) สร้างกรอบของโจทย์ที่กำลังศึกษาตอนเริ่มต้น และสร้างกรอบใหม่ระหว่างทำการศึกษา (Define) หลังจากการสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้และข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ ระบุโอกาสของโจทย์นี้ โดยตั้งคำถาม “เป็นไปได้ไหมที่จะ...” “จะเป็นอย่างไรถ้า...” จากนั้นระดมสมองเพื่อหาทางเลือก แล้วคัดเลือกนโยบายโดยกำหนดหลักการเชิงนโยบาย (Policy Principle) และพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นไปได้ทางเทคนิคและการนำไปปฏิบัติ ความสามารถในการดำเนินการต่อไป โดยพิจารณาจากงบประมาณ

และผลกระทบ ความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้ (5) การออกแบบแนวทางแก้ไขที่ที่เป็นไปได้ (Develop) นำนโยบายที่ผ่านการคัดเลือกมาสร้างต้นแบบ (Prototype) เพื่อสื่อสารแนวคิดกับผู้ใช้ และประเมินว่าต้นแบบที่สร้างขึ้นในระยะเวลาอันสั้นด้วยการใช้ทรัพยากรที่น้อยที่สุดนั้น สามารถนำไปใช้ได้จริงมากน้อยเพียงใดและควรปรับแก้อย่างไร การสร้างต้นแบบอาจเป็นไปได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเขียนบนกระดาษ สร้างแบบจำลองที่ประดิษฐ์ขึ้น หรือการทดลองในสถานการณ์จริง และ (6) การทดสอบต้นแบบกับผู้ใช้และขยายผลสู่การปฏิบัติ (Deliver) เป็นการนำต้นแบบที่ออกแบบไว้ไปทดสอบกับผู้ใช้ โดยการประเมินความเป็นไปได้ ความสามารถในการดำเนินงาน และความต้องการ เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะมาใช้ในการติดตามประเมินผล ปรับปรุง และพัฒนาต้นแบบของนโยบายนั้นอย่างต่อเนื่อง

2) กระบวนการวิเคราะห์ภาพอนาคตเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Foresight) เหมาะสำหรับการใช้ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) เนื่องจากโลกปัจจุบันมีความซับซ้อน เชื่อมโยงกัน และเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก ผู้ออกแบบนโยบายจึงจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์และวางแผนสำหรับระยะยาว โดยกระบวนการมองอนาคตเชิงยุทธศาสตร์ จะมีเครื่องมือทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาและบริบทสถานการณ์แวดล้อมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศว่ามีปัจจัยขับเคลื่อนอะไรบ้าง เรื่องที่ศึกษามีแนวโน้มและสำคัญอย่างไร เพื่อช่วยให้เข้าใจเรื่องนั้นตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน ไปจนถึงอนาคต มีเครื่องมือสำหรับสร้างฉากทัศน์ (Scenario Building) และภาพอนาคตที่พึงปรารถนา (Desirable futures) นำไปสู่การวางแผนยุทธศาสตร์และนโยบายเพื่อบรรลุภาพอนาคต

3) การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้รับ (Cost-Benefit Analysis) เป็นหนึ่งในเครื่องมือพื้นฐานการจัดทำนโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะในช่วงของการตัดสินใจเชิงนโยบายหรือการกำหนดนโยบาย เพื่อใช้ในการประเมินหรือคาดการณ์ต้นทุนที่รัฐและสังคมต้องลงทุนหรือสูญเสียไป เพื่อแลกกับผลประโยชน์บางอย่างที่ได้รับจากการออกแบบหรือนำนโยบายหนึ่ง ๆ ไปปฏิบัติ โดยมักใช้รูปแบบการประเมินคุณค่าออกมาเป็นเชิงปริมาณหรือมูลค่าเงินเพื่อความสะดวกในการประเมินผลลัพธ์และการตัดสินใจ ขณะที่บางสิ่งซึ่งไม่สามารถประเมินค่าในเชิงปริมาณได้โดยตรง สามารถใช้หลักการเทียบเคียงสิ่งที่ใกล้เคียงได้เพื่อให้สามารถประเมินคุณค่าให้ออกมาในรูปแบบเชิงปริมาณ ทั้งนี้การประเมินต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้รับจะประเมินทั้งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมที่นับได้และนับไม่ได้ เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมด

4) การวิเคราะห์พลวัตเชิงระบบ (System Dynamic) เป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ได้ทุกขั้นตอนของกระบวนการนโยบายสาธารณะ ทั้งขั้นตอนการวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบาย การขับเคลื่อนนโยบาย และการติดตามประเมินผลนโยบาย เป็นเครื่องมือเพื่อใช้ทำความเข้าใจปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทำนโยบายสาธารณะ โดยมองว่าทุกปัญหาสาธารณะต่าง ๆ ล้วนก่อตัวขึ้นมาจากหลายปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กัน และตัวแปรต่าง ๆ มีลักษณะที่ผันแปรอยู่ตลอดเวลา

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ จะทำให้สามารถทราบถึงที่มาและสาเหตุของปัญหาได้อย่างแท้จริง และสาเหตุของปัญหาเหล่านั้นจะส่งผลกระทบต่อในลักษณะเป็นลูกโซ่อันเป็นสาเหตุของเรื่องหรือปัญหาอื่น ๆ ในลักษณะใดบ้าง การวิเคราะห์พลวัตเชิงระบบทำให้ผู้ออกแบบและกำหนดนโยบายสามารถเข้าใจปัญหาเชิงระบบได้อย่างถ่องแท้และลึกซึ้ง ซึ่งจะทำให้หาแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด

5) การวิเคราะห์เครือข่ายนโยบาย/แผน (Policy Network Analysis) เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับขั้นตอนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation) และช่วงประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) เน้นการทำความเข้าใจว่าในประเด็นเชิงนโยบายหนึ่ง ๆ มีตัวแสดงที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันในลักษณะใด คล้ายกับการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่การวิเคราะห์เครือข่ายนโยบาย/แผน นิยมใช้การสร้างภาพเครือข่ายผ่านระบบไอที การคำนวณศูนย์กลาง ความหนาแน่นของเครือข่าย ความหลากหลาย รวมถึงเครือข่ายชุมชนเชิงนโยบาย และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

6) การประเมินแบบสมดุล (Balance Scorecard) เป็นเครื่องมือที่ประยุกต์มาจากการบริหารจัดการในภาคเอกชนเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของนโยบายสาธารณะ โดยจะพิจารณาจาก 4 มิติของการบริหารจัดการ ได้แก่ (1) มิติทางการเงิน (Financial Perspective) ที่ในภาคเอกชนมุ่งเน้นผลกำไรเป็นหลัก แต่ในภาครัฐจะต้องปรับเป็นการประเมินประสิทธิภาพตามนโยบายที่เน้นเรื่องการบรรลุเป้าหมายการให้บริการ (2) มิติลูกค้า (Customer Perspective) ซึ่งในภาคเอกชนมุ่งเน้นที่การพัฒนาคุณภาพการให้บริการแก่ลูกค้า ซึ่งจะมีลักษณะเฉพาะเจาะจง แต่ในภาครัฐปรับเป็นคุณภาพของการให้บริการประชาชน (3) มิติกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) ซึ่งเอกชนจะให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพหรือเวลาและต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสม ในส่วนของภาครัฐปรับเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินนโยบายและแผน และ (4) มิติการเรียนรู้และเติบโต (Learning and Growth) โดยภาคเอกชนจะมุ่งเน้นการพัฒนาองค์กร อาทิ การจัดการความรู้ การบริหารความเสี่ยง ความสุขและนวัตกรรม เป็นต้น ซึ่งสำหรับภาครัฐสามารถประยุกต์ใช้ในแนวทางเดียวกันได้

7) ผลตรวจสอบทางสังคม (Social Audit/People's Audit) เป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในขั้นตอนการประเมินผลนโยบายสาธารณะ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและท้องถิ่น เนื่องจากเชื่อว่ากระบวนการกำหนดและการตัดสินใจนโยบายสาธารณะตั้งอยู่บนกลไกที่เสี่ยงต่อการดำเนินการที่ไม่โปร่งใส โดยเฉพาะในเรื่องที่สำคัญต่อสาธารณะอย่างมาก แต่ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของกลุ่มคนเพียงไม่กี่คนหรือไม่ก็กลุ่มเท่านั้น ดังนั้น เครื่องมือการตรวจสอบนโยบายโดยภาคประชาชนจึงเริ่มเป็นที่พูดถึงมากขึ้น และเป็นที่มาของใช้หลักเกณฑ์การตรวจสอบทางสังคมขึ้น ซึ่งเครื่องมือที่มีการใช้อย่างเป็นรูปธรรม คือ Community Information and Epidemiological Technology (CIET) ทั้งนี้ กระบวนการตรวจสอบทางสังคมจะใช้ได้ดีภายใต้บริบทสังคมที่มีความตื่นตัวของภาคประชาสังคมและมี

ความเป็นประชาธิปไตยสูง เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ต้องการมีส่วนร่วมและมุมมองทางความคิดที่หลากหลาย

สรุป จากเครื่องมือและกระบวนการที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) พบว่าแต่ละเครื่องมือล้วนมีจุดเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป อาทิ เครื่องมือกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เหมาะสำหรับการทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้ใช้งานในเชิงปัจเจกมากกว่าจะเน้นทำความเข้าใจปัญหาเชิงระบบ ขณะที่เครื่องมือการวิเคราะห์พลวัตเชิงระบบ (System Dynamics) เหมาะสำหรับการทำความเข้าใจปัญหาเชิงระบบ ที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยต่าง ๆ เชิงเหตุและผล และระดับความมีอิทธิพลซึ่งกันและกันของปัจจัยต่าง ๆ แต่มีข้อจำกัดเรื่องการทำความเข้าใจแบบปัจเจก ดังนั้น ในการวิเคราะห์ตามกระบวนการนโยบายสาธารณะจึงต้องเข้าใจเครื่องมือต่าง ๆ อย่างถ่องแท้ และประยุกต์ใช้เครื่องมือเชิงนโยบายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถออกแบบ ขับเคลื่อนหรือประเมินผลนโยบายได้อย่างมีคุณภาพ และตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้นโยบายทั้งที่เป็นหน่วยงานปฏิบัติและประชาชนที่ได้รับผลจากนโยบายอย่างดีที่สุด

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (ม.ป.ป.) ได้จัดทำรายงานเฉพาะเรื่อง 12 หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ โดยให้ความหมายของสมรรถนะว่าเป็นความสามารถของบุคคลในระดับที่ปฏิบัติงานใดงานหนึ่งได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะที่ตนมีอยู่ สมรรถนะจึงเป็นผลของความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต โดยสมรรถนะจะเกิดขึ้นได้ เมื่อบุคคลมีโอกาสได้ฝึกใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ตนมีในการทำงาน การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ และความมั่นใจทำให้สามารถทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จ และระดับสมรรถนะมีได้หลายระดับตามความจำเป็นหรือความต้องการในหลาย ๆ เรื่อง โดยจะต้องมีเกณฑ์กำหนดการปฏิบัติ (Performance Criteria) และมาตรฐานไว้ โดยสมรรถนะที่สูงขึ้นต้องอาศัยความรู้และทักษะที่สูงขึ้นด้วย แต่ความรู้และทักษะที่สูงขึ้น อาจส่งผลหรือไม่ส่งผลต่อการเกิดสมรรถนะก็ได้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการนำความรู้และทักษะเหล่านั้นไปใช้ รวมถึงคุณลักษณะส่วนตนที่ส่งผลต่อระดับสมรรถนะ โดยได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะมี 7 ประการ ได้แก่ (1) ความรู้ (Knowledge) (2) ทักษะ (Skill) (3) คุณลักษณะ/เจตคติ (Attribute/Attitude) (4) การประยุกต์ใช้ (Apply) (5) การกระทำ/การปฏิบัติ (Performance) (6) งานและสถานการณ์ต่าง ๆ (Tasks/Jobs/Situations) และ (7) ผลสำเร็จ (Success) ตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria)

นอกจากนั้น จากรายงานฉบับดังกล่าวได้นำเสนอการพัฒนาทักษะและสมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียนและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ในกลุ่มประเทศ 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) ประเทศใน ทวีปเอเชียตะวันออก ได้แก่ สาธารณรัฐสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะสำคัญ เช่น การตระหนักตัวตน การจัดการตนเอง การตระหนักผู้ทางสังคม การจัดการด้านความสัมพันธ์ และการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่สำคัญ เช่น การรู้ขั้นพื้นฐาน ความสามารถในการคิด ความสามารถเชิงปฏิบัติในการกระทำเพื่อโลก สาธารณรัฐ เกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่สำคัญ เช่น ความสามารถในการจัดการตนเอง ความสามารถในการประมวลความรู้และข้อมูลสารสนเทศ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถด้านสุนทรียศาสตร์ทางอารมณ์ ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการเป็น พลเมือง (2) ประเทศในทวีปยุโรป อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย ได้แก่ สาธารณรัฐฟินแลนด์ ให้ความสำคัญ กับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่สำคัญ เช่น การคิดและการเรียนรู้ที่จะเรียน สมรรถนะทางวัฒนธรรม การปฏิสัมพันธ์ และการแสดงออกถึงการเป็นตัวเอง การดูแลตนเองและการจัดการชีวิตประจำวัน ข้อมูล สารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร ชีวิตการทำงานและการเป็นผู้ประกอบการ การมีส่วนร่วมและ การสร้างอนาคตที่ยั่งยืน แคนาดาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่สำคัญ เช่น การคิด อย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การจัดการข้อมูลสารสนเทศ การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การสื่อสาร การร่วมมือ สมรรถนะทางวัฒนธรรมและการเป็นพลโลก การเจริญเติบโตส่วนบุคคลและมีความ เป็นอยู่ที่ดี เครือรัฐออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่สำคัญ เช่น การรู้หนังสือ ทักษะการคิด ความคิดสร้างสรรค์ การจัดการตนเอง การทำงานเป็นทีม ความเข้าใจระหว่าง วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถทางสังคม การรู้เรื่องจำนวน เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต Future Skills เพื่อเตรียมการพัฒนาคุณภาพ คนไทยทุกช่วงวัยรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ของโลกศตวรรษที่ 21 : ผลการศึกษา และแนวทางการส่งเสริม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) พบว่า โดยสรุปผลการจัดอันดับ ความสำคัญของทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตสำหรับช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 อันดับ ดังนี้ (1) ความเข้าใจและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล (2) การอ่านออกเขียนได้ (3) การเป็นผู้เรียน เชิงรุก (4) การเป็นพลเมืองที่ดี (5) ความอยากรู้อยากเห็น และทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตสำหรับ ช่วงวัยแรงงาน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 อันดับ ดังนี้ (1) ความเข้าใจและใช้งานเทคโนโลยี ดิจิทัล (2) ความรู้ทางธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (3) ความคิดเชิงสร้างสรรค์ (4) การทำงานร่วมกับ ผู้อื่น และ (5) การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่หลากหลาย

รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน Soft Skills สำหรับผู้เรียน : ผลการศึกษาและแนวทางการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) สรุปผลการศึกษา

โดยได้กรอบทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน (Soft Skills) สำหรับผู้เรียนจำนวนทั้งสิ้น 92 ทักษะ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skills) คือ ทักษะและคุณลักษณะภายในของผู้เรียนที่บ่งบอกความเป็นตัวตนและเกี่ยวข้องกับควบคุมตนเอง จำนวน 32 ทักษะ ทักษะทางสังคม (Social Skills) คือ ทักษะและคุณลักษณะสำคัญในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นบริบทการทำงานหรือการใช้ชีวิตในสังคม จำนวน 28 ทักษะ และทักษะเชิงวิธีการ (Methodical Skills) คือ ทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานที่สามารถช่วยส่งเสริมและต่อยอดความรู้เชิงเทคนิคหรือ Hard Skills ได้ โดยเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและการจัดการอย่างมีขั้นตอนและกระบวนการ จำนวน 32 ทักษะ โดยแต่ละทักษะมีความจำเป็นต่อผู้เรียนในแต่ละภาคเศรษฐกิจแตกต่างกัน และเพื่อประโยชน์ในการวางแผนผู้เรียนก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ได้ทำการจัดอันดับทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน (Soft Skills) แต่ละประเภทสำหรับผู้เรียนใน 3 ภาคเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ โดยมีผลการจัดอันดับ ดังนี้

1) ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skills) ใน 3 ภาคเศรษฐกิจหลัก 5 อันดับ ดังนี้ ภาคเกษตรกรรม ได้แก่ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ภาวะรับผิดชอบ การปรับตัว ความอดทนอดสาหัส และความทุ่มเท ภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ ภาวะรับผิดชอบ จรรยาบรรณในการทำงานที่ดี ความเป็นมืออาชีพ การเรียนรู้ตลอดชีวิต และความรับผิดชอบ และภาคการบริการ ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ ความสุภาพอ่อนน้อม จรรยาบรรณในการทำงานที่ดี ภาวะรับผิดชอบ และเจตคติเชิงบวก

2) ทักษะทางสังคม (Social Skills) ใน 3 ภาคเศรษฐกิจหลัก 5 อันดับ ดังนี้ ภาคเกษตรกรรม ได้แก่ สำนึกรู้ด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างเครือข่าย การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความตระหนักถึงความปลอดภัย และการแบ่งปันความรู้ ภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ ความตระหนักถึงความปลอดภัย การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสื่อสาร การฝึกสอนและให้คำแนะนำ การทำงานเป็นทีม และภาคการบริการ ได้แก่ การสื่อสาร การบริการลูกค้า มนุษยสัมพันธ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการประสานงาน

3) ทักษะเชิงวิธีการ (Methodical Skills) ใน 3 ภาคเศรษฐกิจหลัก 5 อันดับ ดังนี้ ภาคเกษตรกรรม ได้แก่ การประยุกต์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การบริหารการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงธุรกิจ การนำเทคโนโลยีมาใช้ ภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ การคิดเชิงวิเคราะห์ การบริหารการเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจด้วยข้อมูล การปรับปรุงธุรกิจ และการคิดเชิงนวัตกรรม และภาคบริการ ได้แก่ การสื่อด้วยภาษาต่างประเทศ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การบริหารจัดการ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-based) โดยเลือกการพัฒนาเชิงพื้นที่นำร่องที่มีความโดดเด่นทางเศรษฐกิจและสอดคล้องตามนโยบายแผนพัฒนาภูมิภาค พ.ศ. 2566 - 2570 ได้แก่

- (1) อุตสาหกรรมเกษตร การศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือ
- (2) อุตสาหกรรมดิจิทัล ศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออก

และ (3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมเกษตรกรรมมีทักษะด้าน Hard Skills 5 อันดับสำคัญ ได้แก่ ทักษะด้านการวิจัยและพัฒนา ทักษะด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทักษะด้านการวิเคราะห์ ทักษะในห่วงโซ่ปฏิบัติการ ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนด้าน Soft Skills ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความยืดหยุ่นและการรับมือต่อแรงกดดัน การทำงานเป็นทีม และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนอุตสาหกรรมดิจิทัล ควรจะมีทักษะด้าน Hard Skills 5 อันดับสำคัญ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ธุรกิจ การจัดทำฐานข้อมูล การทำเหมืองข้อมูล และการเขียนโปรแกรม ส่วนด้าน Soft Skills 5 อันดับสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความซื่อสัตย์และความขยันหมั่นเพียร ความยืดหยุ่นและการรับมือต่อแรงกดดัน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควรจะมีทักษะด้าน Hard Skills 5 อันดับสำคัญ ได้แก่ ภาษาต่างประเทศ การแปล เอกสารทางกฎหมาย การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม การให้บริการและการแปลภาษา ส่วนด้าน Soft Skills 5 อันดับสำคัญ ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร ความซื่อสัตย์และความขยันหมั่นเพียร และความยืดหยุ่นและการรับมือต่อแรงกดดันทั้งนี้ รายงานการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในระดับสถานศึกษา เช่น การปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน โดยเน้นการปฏิบัติที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด วิเคราะห์ และแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี และควรจัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการนำทฤษฎีและการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน ข้อเสนอแนะต่อภาคเอกชนและผู้ประกอบการ เช่น เสนอแนะให้หน่วยงานภาคเอกชน ส่งเสริมผู้ประกอบการให้เกิดความตระหนักในการยกระดับศักยภาพแรงงาน มีการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการทักษะแรงงานในปัจจุบันให้แก่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และควรเปิดโอกาสให้แรงงานที่กำลังเข้าสู่ระบบหรือบัณฑิตจบใหม่ มีโอกาสเข้ามาเรียนรู้การปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการมากขึ้น เป็นต้น และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานภาครัฐ เช่น เสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีบทบาทกำกับดูแลมากยิ่งขึ้น ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการบูรณาการระหว่างสถาบันการศึกษา และภาคเอกชน เพื่อสามารถผลิตแรงงานสมรรถนะสูงที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และควรเสริมสร้างระบบข้อมูลสำหรับการวางแผนกำลังคนของประเทศ และปรับปรุงคุณภาพของแรงงานในระยะยาว เป็นต้น

รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงและมีทักษะยุคหลังโควิด - 19 (Post-Covid Skills) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) พบว่า สมรรถนะกำลังคนระดับสูงที่ต้องการยุคหลังโควิด - 19 มีดังนี้ (1) สมรรถนะขั้นสูงเชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย ความรู้ด้านดิจิทัล (2) สมรรถนะด้านความเป็นมนุษย์และความสัมพันธ์ ประกอบด้วย ความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่น ความสามารถในการยืดหยุ่นและการรักษาสุขภาพจิต (3) สมรรถนะในความฉลาดรู้ด้านความเป็นมนุษย์และเคารพความเป็นมนุษย์ที่ค้นพบ ประกอบด้วย ความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน และ (4) สมรรถนะของครู/ผู้สอนที่ฉลาดรู้ในยุคหลังโควิด - 19 ประกอบด้วยความสามารถในการสอนและเป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลที่สำคัญ ดังนี้ (1) การวางแผนกำลังคนระดับจังหวัดและการทำแผนภาพรวมระดับชาติควรมีการรับฟังความต้องการและความเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง และใช้ข้อมูลที่เป็นหลักในการตัดสินใจ เพื่อให้การจัดการกำลังคนสามารถสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพสูง และภาครัฐควรผลักดันให้มีการบูรณาการข้อมูลในระดับกลุ่มจังหวัดและภูมิภาคเพื่อนำไปสู่การบูรณาการในระดับประเทศ (2) การระบุมัธยมศึกษาเฉพาะที่เป็นที่ต้องการในระยะ 5 - 10 ปี และการสำรวจคลังทักษะความสามารถเฉพาะและระบุปัญญาความสามารถที่ต้องการสำหรับการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต (3) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงหลังโควิด - 19 โดยเสนอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานที่เปรียบเสมือนเสนาธิการด้านการพัฒนากำลังคน เป็นเจ้าภาพในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยร่วมกับหน่วยงานสำคัญในจังหวัดที่เกี่ยวข้องแบบบูรณาการ อาทิ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของมนุษย์ และสถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เป็นต้น (4) การแก้ไข ยกเลิก ผ่อนปรนกฎ ระเบียบมาตรฐานทางวิชาการ และหลักสูตรการศึกษาที่เป็นอุปสรรค (5) สร้างมาตรการหรือแรงจูงใจให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากำลังคน

The Growth Master Team (ออนไลน์, 2564) ได้ให้นิยามความหมายของ Soft Skills ว่าหมายถึงความสามารถด้านอารมณ์ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และการพัฒนาตนเอง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสติปัญญาแต่ละด้าน เช่น ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ : Emotional Quotient) ความฉลาดในการแก้ไขปัญหา (AQ : Adversity Quotient) ความฉลาดในการริเริ่มสร้างสรรค์ (CQ : Creative Quotient) และความฉลาดทางสังคม (SQ : Social Quotient) และได้รวบรวม 12 Soft Skills ที่จำเป็นต่อการทำงานในยุคดิจิทัล ดังนี้ (1) ทักษะการสื่อสาร (2) ทักษะการบริหารจัดการเวลา (3) ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว (4) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (5) ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และเชิงวิพากษ์ (6) ทักษะการตัดสินใจ (7) ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (8) ทักษะการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน (9) ทักษะการใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา (10) ทักษะการโน้มน้าวต่อรอง (11) ทักษะการเป็นผู้นำ และ (12) ทักษะการมีทัศนคติเชิงบวก

สรุป จากเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการผลิตและการพัฒนากำลังคนให้เป็น “กำลังคนสมรรถนะสูง” เป็นวาระเร่งด่วนของประเทศที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยในการพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาและสถาบันการศึกษา รวมถึงภาคเอกชน สถานประกอบการ และภาคประชาสังคมที่จะต้องบูรณาการความร่วมมือเพื่อพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงของประเทศเพื่อเร่งฟื้นฟูและขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศในทุกมิติให้เกิดความสมดุล มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

การศึกษากำลังคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) เพื่อพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) และ (2) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยแบ่งการดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการ Policy Lab เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) และ (2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยมีรายละเอียดและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ กำหนดขอบเขตการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ขอบเขตด้านเนื้อหา พื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย รายละเอียดดังนี้

3.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ ใน 6 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย (1) นิยามความหมายกำลังคนสมรรถนะสูง (2) สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (3) ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (4) ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (5) สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่าง และ (6) แนวทางที่สามารถแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงหรือปิดความแตกต่าง และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศในประเด็นกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570 หมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนากำลังคนตามยุทธศาสตร์ที่ 2 และยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เพื่อเป็นข้อมูลองค์ความรู้ประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ

3.1.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ครอบคลุมทุกภูมิภาคในพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด ชุมพร กาญจนบุรี สระแก้ว ชัยนาท และเชียงราย โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ทั้งที่เป็นจังหวัดขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก และจังหวัดในเขตชายแดน

3.1.3 ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงใน 6 พื้นที่ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

3.1.3.1 กลุ่มผู้ผลิต หมายถึง ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา เช่น ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ จากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในจังหวัด ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงพาณิชย์

3.1.3.2 กลุ่มผู้ใช้ หมายถึง ผู้แทนจากหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นหน่วยรับกำลังคนจากผู้ผลิตเข้าปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้แทนจากสภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สถานประกอบการ รวมถึงภาคประชาสังคม เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง เป็นต้น

3.1.3.3 กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ ผู้แทนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนมัธยมศึกษา นักศึกษาจากสถาบันอาชีวศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและสถาบันอุดมศึกษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ซึ่งเป็นกระบวนการออกแบบนโยบายอย่างมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน โดยใช้หลักการออกแบบที่มีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human Centric Design Approach) ด้วยเครื่องมือกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ซึ่งเป็นกระบวนการคิดและแก้ไขปัญหาที่ให้ผู้ใช้งานเป็นศูนย์กลางเพื่อสร้างนวัตกรรมและแนวความคิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนผ่านกระบวนการตั้งสมมติฐาน การพยายามทำความเข้าใจที่มาของปัญหา กำหนดปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาย่างมีลำดับขั้นตอน โดยกระบวนการ Policy Lab มีขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

3.2.1 ระยะเวลาที่ 1 เตรียมการและลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) โดยเริ่มจากการศึกษาแนวคิด หลักการ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและออกแบบวิธีการดำเนินงาน ศึกษาบริบทและสภาพบริบทแวดล้อมของพื้นที่ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา เพื่อทำความเข้าใจผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือกลุ่มเป้าหมายและเข้าใจสิ่งที่ต้องการแก้ไข เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด โดยในการศึกษาคั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจปัญหา โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบกลุ่มที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และกำหนดประเด็นหัวข้อแบบไม่มีโครงสร้าง และนำปัญหาที่สำรวจได้ไปออกแบบกระบวนการ Design Thinking ในขั้นของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.2.2 ระยะเวลาที่ 2 การลงพื้นที่จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.2.2.1 การระบุปัญหา (Define) เป็นกระบวนการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหและสร้างนวัตกรรม ซึ่งการกำหนดปัญหาช่วยให้สามารถเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้งและกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะแก้ไขได้อย่างชัดเจน โดยใช้เครื่องมือการจัดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะที่ต้องการ (Feature Prioritization)

3.2.2.2 การระดมความคิดเห็น (Ideate) เป็นขั้นตอนที่เน้นการสร้างแนวคิดใหม่ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการ Brainstorm และ Thought storm เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุม แสดงความคิดเห็นให้ได้มากที่สุด และใช้เครื่องมือ Impact Easy Matrix เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ และจัดกลุ่มข้อมูลทั้งหมดที่เกิดขึ้น เพื่อระบุลักษณะของข้อมูลดังกล่าว และ Dot Voting ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ในการตัดสินใจของกลุ่ม

3.2.2.3 การสร้างต้นแบบ (Prototype) เป็นขั้นตอนที่มุ่งเน้นให้ผู้ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบ และปรับปรุงแนวคิดที่ได้จากการขั้นตอนการระดมความคิดเห็น ก่อนที่จะพัฒนาเป็นนโยบายจริงทำให้สามารถลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสในการสร้างนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างแท้จริง โดยใช้เทคนิค Crazy 8 ด้วยการใช้กระดาษที่ผ่านการแบ่งช่องเป็น 8 ส่วน และกำหนดเวลา 8 นาที ให้ผู้เข้าร่วมประชุมวาดหรือเขียนไอเดียในแต่ละช่อง เพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกในกลุ่มเพื่อเสนอวิธีแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว และทำการประเมินผลและเลือกแนวคิดที่ดีและน่าสนใจที่สุดไปพัฒนา

3.2.2.4 การทดสอบ (Test) เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้สามารถประเมินและทดสอบต้นแบบหรือแนวทางการแก้ปัญหาที่ได้พัฒนาขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขในการแก้ปัญหา ระบุจุดอ่อนและปัญหาที่ต้องปรับปรุงก่อนจะนำไปปฏิบัติจริง โดยจะนำต้นแบบไปทดสอบกับผู้ใช้จริงหรือกลุ่มเป้าหมายเพื่อรับผลตอบรับ คำติชม และข้อเสนอแนะเพื่อทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาต้นแบบให้ดียิ่งขึ้น และเพิ่มโอกาสในการสร้างนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างแท้จริง

3.3 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

การศึกษาคั้งนี้ แบ่งขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.3.1 ระยะที่ 1 เตรียมการและลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจปัญหา เริ่มต้นจากการกำหนดกรอบและออกแบบการดำเนินงาน โดยศึกษารายละเอียดประเด็นสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงทั้งในด้านนิยามความหมาย องค์ประกอบและเป้าหมายการพัฒนา พร้อมกับกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่โดยมีการศึกษาสภาพบริบทของพื้นที่ทั้งในด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อม และวางแผนกำหนดแผนการดำเนินงาน และกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งกระบวนการ Policy Lab ครั้งนี้ใช้เครื่องมือการออกแบบตามกระบวนการ Design Thinking มาดำเนินการออกแบบการลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจปัญหาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และรวบรวมสรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์สังเคราะห์เป็นประเด็นปัญหาที่จะใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการตามขั้นตอนต่อไป

• การลงพื้นที่ในระยะที่ 1 เตรียมการและลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ใช้ระยะเวลา 1 วัน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกลุ่มและใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดประเด็นหัวข้อแบบไม่มีโครงสร้าง ประกอบด้วย 6 ประเด็นคำถาม ดังนี้

- นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง”
- สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่
- ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ
- ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน
- สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการ

กับสภาพปัจจุบัน

- แนวทางที่สามารถแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ การลงพื้นที่เพื่อการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ เป็นการทำความเข้าใจปัญหาของพื้นที่ และสรุปรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไปใช้ในขั้นตอนกำหนดประเด็นปัญหาที่ชัดเจน เพื่อร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาสร้างต้นแบบและทดสอบต้นแบบหรือฟังเสียงสะท้อนปัญหาจากต้นแบบที่สร้าง

3.3.2 ระยะที่ 2 การลงพื้นที่ในระยะนี้ ใช้ระยะเวลา 2 วัน เพื่อจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และดำเนินการตามกระบวนการ Policy Lab ด้วย Design Thinking โดยมีการนำเสนอวัตถุประสงค์ และสาระสำคัญของการประชุม ตลอดจนลำดับขั้นตอนของการประชุมให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบและเข้าใจ และแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมของแต่ละจังหวัดใน 6 จังหวัดออกเป็น 3 - 4 กลุ่มย่อย โดยกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละกลุ่มซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้ใช้ และกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน และแต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้แทน ดังนี้

- กลุ่มผู้ผลิต หมายถึง ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และพัฒนากำลังคน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา เช่น ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้แทนหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ และกระทรวงพาณิชย์

- กลุ่มผู้ใช้ หมายถึง ผู้แทนจากหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นหน่วยรับกำลังคนจากผู้ผลิต เข้าปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้แทนจากสภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สถานประกอบการ รวมถึง ภาคประชาสังคม เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง เป็นต้น

- กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ ผู้แทนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนมัธยมศึกษา นักศึกษาจากสถาบันอาชีวศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และสถาบันอุดมศึกษา

ทั้งนี้ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการ Policy Lab ด้วย Design Thinking ที่เริ่มจากการกำหนดปัญหา (Define) การระดมความคิดเห็น (Ideate) การสร้าง ต้นแบบ (Prototype) และการทดสอบ (Test) รายละเอียดดังนี้

- การกำหนดปัญหา (Define) เพื่อให้สามารถเข้าใจปัญหาได้อย่างลึกซึ้งและกำหนดขอบเขต ปัญหาที่จะแก้ไขได้อย่างชัดเจน ซึ่งในการศึกษาคครั้งนี้กำหนดปัญหา เรื่อง ทักษะและคุณลักษณะกำลังคน สมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ โดยใช้เครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์และสรุปผลการกำหนดปัญหาด้วยการ จัดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะที่ต้องการ (Feature Prioritization) โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมตาม กลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มระบุคุณลักษณะและทักษะของกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ และจัดลำดับ ความสำคัญของทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ของการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงโดยมีเป้าหมาย เพื่อสามารถจัดสรรทรัพยากรและเวลาเพื่อแก้ปัญหาที่มีความสำคัญและมีผลกระทบมากที่สุด

- การระดมความคิดเห็น (Ideate) เพื่อสร้างแนวคิดใหม่ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ของการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ และการสร้างจำนวนแนวคิดที่มากที่สุดโดยไม่ตัดสินใจหรือวิจารณ์ โดยสร้างคำถามที่เปิดกว้างและสร้าง แรงบันดาลใจเพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการเริ่มต้นคำถามด้วยเครื่องมือ How Might We หรือ เราจะทำอย่างไรเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูง และตามด้วยปัญหาหรือความท้าทาย ที่ต้องการแก้ไขหรือแนวทางการแก้ไขปัญหา และระดมความคิดเห็นด้วยวิธีการ Brainstorm และ Thought storm เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นให้ได้มากที่สุด และใช้เครื่องมือ Impact Easy Matrix เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูลทั้งหมดที่เกิดขึ้น เพื่อระบุลักษณะของข้อมูลดังกล่าว

และ Dot Voting ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ในการตัดสินใจของกลุ่ม โดยแนวคิดหรือไอเดียที่ได้รับการคัดเลือกมากที่สุดเป็นแนวคิดที่มีศักยภาพมากที่สุด

- การสร้างต้นแบบ (Prototype) เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการออกแบบที่มุ่งเน้นผู้ใช้ (User-Centered Design) ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อทดสอบและปรับปรุงแนวคิดที่ได้จากขั้นตอนการระดมความคิดเห็น (Ideate) ก่อนที่จะพัฒนาเป็นนโยบายจริง ทำให้สามารถลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสในการสร้างนโยบายที่ดี ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อย่างแม่นยำ โดยใช้เครื่องมือสำหรับจัดทำกระบวนการต้นแบบที่เหมาะสม และใช้เทคนิค Crazy 8 เป็นวิธีการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อเสนอวิธีแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว และทำการประเมินผลและเลือกแนวคิดที่ดีและน่าสนใจที่สุดไปพัฒนา ซึ่งในการศึกษาคำครั้งนี้กำหนดให้มีการสร้างต้นแบบเกี่ยวกับการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง

- การทดสอบ (Test) เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้สามารถประเมินและทดสอบต้นแบบหรือแนวทางการแก้ปัญหาที่ได้พัฒนาขึ้น เพื่อทดสอบสมมติฐานสำคัญเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขในการแก้ปัญหา ระบุจุดอ่อนและปัญหาที่ต้องปรับปรุงก่อนจะนำไปใช้งานจริง โดยนำต้นแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบกับผู้ใช้จริงหรือกลุ่มเป้าหมายเพื่อสะท้อนถึงผลตอบรับ คำติชม และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาต้นแบบให้ดียิ่งขึ้น และเพิ่มโอกาสในการสร้างนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างแท้จริง ซึ่งในการศึกษาคำครั้งนี้ใช้การทดสอบผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการนำต้นแบบหรือแนวทางแก้ไขปัญหามาเสนอต่อผู้เข้าร่วมประชุมในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมดังกล่าวเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของปัญหาที่นำมาแก้ไข โดยให้กลุ่มคนเหล่านั้นช่วยทดสอบหรือให้คำแนะนำ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาตัวต้นแบบให้ดียิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนการทดสอบ ดังนี้

1. กำหนดให้แต่ละกลุ่มมีผู้นำเสนอประจำกลุ่มจำนวน 1 - 2 คน
2. ให้ผู้เข้าร่วมประชุมที่เหลือในกลุ่มผลัดกันไปทดสอบหรือฟังการนำเสนอต้นแบบนโยบายในแต่ละกลุ่มจนครบทุกกลุ่ม
3. ให้ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละกลุ่มช่วยให้ข้อเสนอแนะตามประเด็น ดังนี้
 - 3.1 ส่วนที่เป็นข้อดีของต้นแบบ
 - 3.2 ส่วนที่ต้องปรับปรุง และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
 - 3.3 ข้อควรระวัง และเหตุผลที่ต้องระวัง

3.3.3 ระยะเวลา 3 สรุปลงการศึกษาหลังจากการลงพื้นที่ในระยะเวลาที่ 1 และระยะเวลาที่ 2 โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปลงการศึกษาเพื่อยกร่างรายงานฯ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาจำนวน 3 คน ปรับแก้ไขร่างรายงานฯ และจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษากำลังคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการ Policy Lab เพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.4.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) เริ่มจากการศึกษาวิจัยเอกสารที่ใช้ในการกำหนดกรอบประเด็นปัญหาที่ใช้ในการศึกษาให้ชัดเจนตามขอบเขตของการศึกษา ด้วยการกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ด้วยแนวคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจปัญหาใน 6 ประเด็นหลัก และนำสรุปเนื้อหาที่ได้ ไปออกแบบเครื่องมือการลงพื้นที่เพื่อจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และวิเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจปัญหาและลงพื้นที่จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การจัดลำดับความสำคัญ การแจกแจงความถี่ และใช้ตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบ

3.4.2 เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยการใช้ข้อมูลจากกระบวนการจากการทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ในประเด็นคำถาม เรื่อง แนวทางที่สามารถแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ และข้อมูลที่ได้จากการกำหนดปัญหา การระดมความคิดเห็น การสร้างต้นแบบและการทดสอบจากขั้นตอนของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการมาจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การจัดลำดับความสำคัญ การแจกแจงความถี่ และการใช้ตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากำลังคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) เพื่อพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) และ (2) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยแบ่งการดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการ Policy Lab เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) และ (2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และสามารถสรุปผลการดำเนินงานตามกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) และตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

4.1 การทำความเข้าใจปัญหา (Empathize)

เป็นกระบวนการเพื่อรับรู้ความต้องการ ความคาดหวัง และประสบการณ์ของผู้ใช้หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาหรือนโยบาย โดยใช้เครื่องมือการทำความเข้าใจปัญหา ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลในกระบวนการ Design Thinking ในลักษณะของการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสำรวจประเด็นปัญหาและบริบทที่เกี่ยวข้อง และพิจารณารายละเอียดและทำความเข้าใจประเด็นในเชิงลึก โดยมีหลักการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าร่วมกระบวนการ ซึ่งการศึกษาคั้งนี้กำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษาจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ จากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และผู้แทนจากกระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2) กลุ่มผู้ใช้ ได้แก่ ผู้แทนจากสภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สถานประกอบการ และภาคประชาสังคม และ (3) กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาอาชีวศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตร

วิชาชีพ/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ครอบคลุมทุกภูมิภาค ของประเทศในพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด ชุมพร ชัยนาท กาญจนบุรี สระแก้ว และเข็ยงราย โดยในการศึกษาครั้งนี้ เลือกรวิธีการเก็บข้อมูลด้วยการใช้วิธีพื้นฐาน ได้แก่ การสัมภาษณ์ โดยเป็นการ สัมภาษณ์แบบกลุ่มที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดประเด็นหัวข้อแบบไม่มีโครงสร้าง และมีประเด็น คำถามสำคัญ 6 ข้อ ดังนี้

4.1.1 นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง”

4.1.2 สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่

4.1.3 ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่ที่ต้องการ

4.1.4 ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน

4.1.5 สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการ กับสภาพปัจจุบัน

4.1.6 แนวทางที่สามารถแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่

ทั้งนี้ สามารถสรุปผลตามกระบวนการทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) รายละเอียดปรากฏ ตามตารางที่ 1 - 6 ดังนี้

สรุปผลการสัมภาษณ์ในพื้นที่ 6 จังหวัด (ร้อยเอ็ด ชุมพร ชัยนาท กาญจนบุรี สระแก้ว เชียงราย)

ตารางที่ 1 : นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง”

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
1. ร้อยเอ็ด	1. มีความรู้สูง มีทักษะเฉพาะด้าน ทักษะอาชีพ และทักษะการดำรงชีวิต 2. มีเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม 3. เข้าใจตนเองและมีความสมดุลระหว่าง EQ กับ IQ	1. มีความรู้ และความสามารถในการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพ	1. สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. มีทักษะ ความรู้ ความชำนาญในสายงานของตนเองและสายงานที่เกี่ยวข้อง 3. มีความคิดสร้างสรรค์ 4. มีทักษะการบริหารจัดการที่ดี	มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในศตวรรษที่ 21 และประสบการณ์ที่สามารถต่อยอดสมรรถนะให้สูงขึ้นได้	
2. ชุมพร	1. สามารถทำงานได้หลากหลาย มีความรู้ความสามารถทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบได้ดี	1. มีความรู้ ความสามารถ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสามารถพัฒนานวัตกรรม	มีความรู้และทักษะในด้านที่จะต้องนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ	1. ทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล 2. ทักษะทางการสื่อสาร 3. สามารถเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย	สามารถยกระดับการศึกษาและทักษะที่เหมาะสมกับงานในอนาคต

สรุปผลการสัมภาษณ์ในพื้นที่ 6 จังหวัด (ร้อยเอ็ด ชุมพร ชัยนาท กาญจนบุรี สระแก้ว เชียงราย)
 ตารางที่ 1 : นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง” (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	2. มีเจตคติที่ดี คิดบวก และ คิดสร้างสรรค์ 3. มีภาวะผู้นำ สามารถวิเคราะห์ และตัดสินใจ แก้ปัญหาได้ 4. สามารถทำงาน ให้สำเร็จได้ 5. มีสมรรถนะด้าน ICT 6. พัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง	2. มีทักษะและ สมรรถนะ ด้านเทคโนโลยี 3. มีอาชีพและ สามารถหารายได้ ได้เพียงพอ 4. ดำรงชีวิต อย่างมีความสุข		1. ทักษะทาง เทคโนโลยีดิจิทัล 2. ทักษะทาง การสื่อสาร 3. สามารถเรียนรู้ เพื่อปรับตัว ให้เข้ากับยุคสมัย	
3. กาญจนบุรี	1. เป็นคนเก่ง คนดี และมีความรู้ 2. มีทักษะ 3R 8C และทักษะรอบด้าน 3. พร้อมเรียนรู้ ตลอดเวลา	มีความรู้ ความสามารถ ที่เป็นไปตาม มาตรฐานหลักสูตร และมาตรฐานฝีมือ แรงงานกำหนด	1. มีทักษะที่ตรงกับ สายงานและ ความต้องการ ของสถานประกอบการ 2. มีทักษะการคิด ที่เป็นแนวคิด เชิงนวัตกรรม	1. มีทักษะ ประสิทธิภาพและ ความเชี่ยวชาญ มีศักยภาพ ในการทำงาน หรือการประกอบ อาชีพของตนเอง	1. มีความคิด และสามารถ ปฏิบัติได้จริง อย่างมี ประสิทธิภาพ 2. รู้จักตนเอง

สรุปผลการสัมภาษณ์ในพื้นที่ 6 จังหวัด (ร้อยเอ็ด ชุมพร ชัยนาท กาญจนบุรี สระแก้ว เชียงราย)
 ตารางที่ 1 : นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง” (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	4. มีสมรรถนะและ ศักยภาพ สามารถ ติดต่อราชการฟังฟัง โดยหมายรวมถึง คนทุกกลุ่ม ทั้งผู้พิการ กลุ่มเปราะบาง และผู้สูงอายุ			2. สำเร็จการศึกษา ในระดับสูง 3. มีทักษะในการ สื่อสาร 4. มีความสามารถ ในการแก้ปัญหา 5. สามารถทำงาน ให้ประสบ ความสำเร็จ ตามเป้าหมาย	3. มีความพร้อม สำหรับการทำงาน ในอนาคต สามารถนำ ประสบการณ์ ที่ได้จาก การทำงาน ไปใช้ในงาน ทำงาน
4. สระแก้ว	1. มีความคิดสร้างสรรค์ 2. สามารถออกแบบและ พัฒนานวัตกรรม 3. มีแนวคิดที่สามารถ บริหารจัดการให้ สามารถดำรงชีวิต อย่างมีความสุข	1. มีทักษะและ สมรรถนะที่พร้อม ต่อการแข่งขัน 2. มีทักษะและ สมรรถนะที่ตรงกับ ความต้องการ ของตลาดแรงงาน	1. แรงงานที่มี ศักยภาพ และ มีทักษะสูงกว่า แรงงานทั่วไป 2. สามารถทำงาน ในสายเฉพาะทางได้ 3. มีทักษะเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน หรือหลาย ๆ ด้าน	1. ผู้เรียนที่มีศักยภาพ ในการทำงาน มีความรู้ ความสามารถ ตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน 2. มีทักษะการเรียนรู้ และพัฒนา การเรียนรู้ ตามความถนัด	สามารถทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ต้องการ ของสถานประกอบการ ในอนาคต

สรุปผลการสัมภาษณ์ในพื้นที่ 6 จังหวัด (ร้อยเอ็ด ชุมพร ชัยนาท กาญจนบุรี สระแก้ว เชียงราย)
 ตารางที่ 1 : นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง” (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	4. เป็นผู้มีความรู้ทักษะและสมรรถนะสูงเป็นพิเศษ 5. สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ 6. สามารถทำงานที่ต้องการทักษะระดับสูง 7. มีความละเอียดรอบคอบ	3. มีทักษะและสมรรถนะที่พร้อมต่อการประกอบอาชีพ		3. มีทักษะการสื่อสาร สามารถอ่านออกเขียนได้	
5. ชัยนาท	1. สามารถประกอบอาชีพเกษตรโดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farmer) 2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 3. มีความรับผิดชอบที่อสังค์ มีคุณธรรม	1. มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าความรู้ตามหลักสูตร 2. มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ที่ครอบคลุม ทั้ง Hard Skills และ Soft Skills	มีความสามารถสูง มีความเป็นผู้นำ สามารถดึงทักษะที่มีอยู่ในตัวออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	มีศักยภาพในการทำงานหรือการประกอบอาชีพสอดคล้องกับความต้องการของแรงงาน สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว	-

สรุปผลการสัมภาษณ์ในพื้นที่ 6 จังหวัด (ร้อยเอ็ด ชุมพร ชัยนาท กาญจนบุรี สระแก้ว เชียงราย)

ตารางที่ 1 : นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง” (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
6. เชียงราย	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ ความสามารถทั้งด้านวิชาการและอาชีพ และทุกด้านสูงกวาคณะทั่วไป 2. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ 3. มีทักษะการสื่อสาร 4. สามารถดูแลตนเองและครอบครัวได้ 5. มีทัศนคติที่ดี 6. สามารถปรับตัวให้เข้ากับ การเปลี่ยนแปลงได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี สามารถดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้ 2. มีคุณภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้ 2. มีคุณภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 2. คิดเป็น 3. สามารถสร้างนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีขั้นสูง 4. มีรายได้ และ มีอาชีพมั่นคง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและเทคโนโลยี 2. สามารถต่อยอดความรู้ในระดับที่สูงขึ้น 3. มีความคิดสร้างสรรค์ 4. มีความตั้งใจสูงในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปสูเป้าหมาย 5. มีทักษะการคิดวิเคราะห์ 6. มีทักษะการสื่อสาร และเป็นผู้ประกอบการที่ดี

จากตารางที่ 1 นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง” โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ผลิต (2) กลุ่มผู้ใช้ และ (3) กลุ่มผู้เรียน สามารถสรุปนิยามความหมายของกำลังคนสมรรถนะสูงในภาพรวมตามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายจำแนกเป็นรายกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ผลิต มีความเข้าใจด้านนิยามความหมายของ “กำลังคนสมรรถนะสูง” ว่าต้องเป็นผู้มีทักษะและคุณลักษณะสำคัญจำแนกเป็นด้าน Hard Skills ได้แก่ มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะในการประกอบอาชีพ มีทักษะด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ โดยต้องสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาการเกษตรในพื้นที่ได้ ส่วนด้าน Soft Skills ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ การออกแบบและพัฒนานวัตกรรม ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะการมีทัศนคติเชิงบวก ทักษะการบริหารจัดการตนเอง ทักษะการใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ และซื่อสัตย์สุจริต

2. กลุ่มผู้ใช้ มีความเข้าใจด้านนิยามความหมายของ “กำลังคนสมรรถนะสูง” ว่าต้องเป็นผู้ที่มีทักษะและคุณลักษณะสำคัญจำแนกเป็นด้าน Hard Skills ได้แก่ มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในสาขาเฉพาะทางและสาขาทั่วไปที่สอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ทักษะด้านเทคโนโลยี โดยสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น AI หรือ Chat GPT มาประยุกต์ใช้และแก้ปัญหาให้สถานประกอบการได้ และทักษะภาษาต่างประเทศ ส่วนด้าน Soft Skills ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะในการบริหารจัดการที่ดี ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่วนทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน

3. กลุ่มผู้เรียน มีความเข้าใจด้านนิยามความหมายของ “กำลังคนสมรรถนะสูง” ว่าต้องเป็นผู้ที่มีทักษะและคุณลักษณะสำคัญจำเป็น ด้าน Hard Skills ได้แก่ มีความรู้ ความสามารถและนำไปพัฒนาการประกอบอาชีพ สามารถยกระดับการศึกษาและทักษะที่เหมาะสมกับงานในอนาคต ส่วนด้าน Soft Skills ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะการบริหารจัดการตนเอง ทักษะการใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ส่วนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
1. ร้อยเอ็ด	<p>1. เป็นพื้นที่เกษตรกรรมแต่กำลังคนไม่ได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้มีความรู้ด้านเกษตร</p> <p>2. มีโรงงานจำนวนมากแต่ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก</p> <p>3. ผู้เรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีการแข่งขันสูงในการเข้าเรียนต่อโรงเรียนประจำจังหวัดที่มีชื่อเสียงเพื่อเตรียมเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง ในขณะที่ผู้เรียนทั่วไปยังไม่สามารถพัฒนาศักยภาพให้ตรงตามความต้องการและมีทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ เช่น ความรับผิดชอบ การทำงานเพื่อส่วนรวม เป็นต้น</p>	<p>1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาครณีโรงเรียนใหญ่ ผู้เรียนมุ่งเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา จะมีทั้งที่ศึกษาต่อและทำงานรับจ้างในพื้นที่ ส่วนผู้จบอาชีวศึกษานิยมไปทำงานนอกพื้นที่ เช่น เขตพัฒนาพื้นที่พิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา เป็นต้น</p> <p>2. ระดับอุดมศึกษา (คณะครุศาสตร์) ผู้สำเร็จการศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม</p>	<p>1. จังหวัดไม่ต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ประชากรมีอาชีพทำนา ปลูกข้าวเป็นหลักด้วย เป็นหลักด้วยรูปแบบผลิตและขายไปไม่ได้เป็นอุตสาหกรรมแบบรูปกำลังคนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงเดินทางไปทำงานในจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมหรือนิคมอุตสาหกรรม</p> <p>2. การแข่งขันของบริษัทหรือสถานประกอบการ</p>	<p>1. ผู้ปกครองนิยมให้บุตรหลานศึกษาต่อสายสามัญจนถึงปริญญาเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่หลากหลายและมั่นคง เช่น ครู แพทย์ พยาบาล เป็นต้น</p> <p>2. บางส่วนเห็นว่า การศึกษาต่ออาชีวศึกษาเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสูง ได้รับประสบการณ์การทำงาน การทำางานจากสถานประกอบการสามารถสร้างรายได้ระหว่างการศึกษาและเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว</p>	<p>ในพื้นที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก (381 แห่ง) แต่ผู้เรียนมีเป้าหมายหลังสำเร็จการศึกษา คือ การประกอบอาชีพ นอกเหนือจากการรับจ้างในโรงงาน และการเป็นเกษตรกร แต่ต้องการประกอบอาชีพตามที่ตามความสนใจ เช่น ครู ตำรวจ แพทย์ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา การผลิตสื่อหรือองค์การบันเทิง และผู้ประกอบการ เป็นต้น โดยผู้เรียนเห็นว่าการศึกษาในพื้นที่ไม่สามารถตอบสนองและ</p>

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
จังหวัด	4. มีผู้สูงอายุจำนวนมาก	ได้แก่ กลุ่มที่สามารถสอบบรรจุครูได้ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ส่วนอีกกลุ่ม ประกอบอาชีพค้าขาย เช่น เบียด้านอาหารในพื้นที่	ในจังหวัดมีน้อย การจ้างงานในจังหวัด จึงเป็นการจ้างงานแบบรายวันเป็นหลัก	สถานประกอบการสามารถรับเข้าทำงานได้ทันที 3. ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่ำและครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการทำงานและศึกษาต่อไปในระดับที่สูงขึ้น	พัฒนาคนให้สมรรถนะสูงได้ เนื่องจากขาดการสนับสนุนด้านต่างๆ อาทิ ทุนสนับสนุนการเรียน สถาบันทดสอบในพื้นที่ และสถาบันสอนภาษาที่หลากหลาย เป็นต้น
2. ชุมพร	1. คนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ผู้ปกครองจึงส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนต่อในระดับสูง 2. สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่ยอมจ้างแรงงานไทยในพื้นที่เข้าทำงาน แต่นิยมจ้าง	สถานศึกษาทุกแห่งมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและทักษะ การประกอบอาชีพ รวมถึงมุ่งเน้นให้	1. ขาดแคลนกำลังคนสมรรถนะสูงในสายเกษตรกรรม และขาดแคลนผู้ที่มีทักษะด้านการเป็นผู้จัดการโรงงาน ผู้จัดการสวนโรงงาน ปาล์ม โรงงานปาล์ม	1. อาชีพหลักในพื้นที่คือ เกษตรกรรม โดยปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ทุเรียน น้ำมันปาล์ม ยางพารา กาแฟ ส่วนทางด้านประมง มีสินค้าทางทะเล เช่น ปลาทุ ปลาทูน่า	1. อาชีพหลักของคนในพื้นที่ คือ การเกษตร รวมถึง การปศุสัตว์ และ ประมง ในพื้นที่มีสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยว เช่น รีสอร์ท และโรงงานอุตสาหกรรม

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริการ สถานศึกษา/ครู			ภาคประชาสังคม	ภาคประชาสังคม	
	<p>ชาวเชียงใหม่ เนืองจากขยัน อดทน ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นต้น</p> <p>3. การพัฒนากำลังคนในพื้นที่พบปัญหาสำคัญ 2 ประการ ได้แก่</p> <p>(1) ผู้ที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ต้องใช้เวลาเรียนในสถาบันอุดมศึกษา มากกว่า 2 ปี เนื่องจากมีปัญหากระบวนการที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ และ (2) สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ไม่สามารถเปิดสาขาที่เป็นความต้องการของพื้นที่ เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคด้านมาตรฐาน การเปิดตามเกณฑ์ที่กระทรวง อว. กำหนด</p>	<p>ผู้เรียนรู้บริบท ทรัพยากร และอาชีพในท้องถิ่น ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนได้ตามความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดการเรียนการสอนผ่านโครงการ ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้และได้รับเกียรติบัตรอย่างต่อเนื่อง</p> <p>มีผลงานและสามารถนำประวัติไปจัดทำแฟ้มสะสมผลงานเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น</p>	<p>2. แรงงานส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นแรงงานอดทนอดกลั้น โดยสถานประกอบการ และโรงงานอุตสาหกรรมต้องการผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา ด้านวิศวกรรม การเกษตร แต่ในปัจจุบัน คือผู้ที่มีวุฒิการศึกษาดตรงกับความต้องการของจังหวัดออกไปทำงานนอกพื้นที่หรือกรุงเทพฯ ในพื้นที่ส่วนใหญ่ จึงเป็นผู้ที่เรียนจบไม่ตรงกับความต้องการ ทำให้สถานประกอบการหรือโรงงานต้องพัฒนาและฝึกอบรมพนักงาน</p>	<p>2. แรงงานส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นแรงงานต่างชาตินอกภาค การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมมีความต้องการคนที่มีสมรรถนะสูง เช่น ด้านการบริหาร จัดการบัญชี ด้านการสื่อสารและภาษาอังกฤษ เป็นต้น</p> <p>3. ผู้ปกครองมีความคาดหวังและแข่งขันสูง โดยนิยมให้บุตรหลานเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง และผู้เรียนต้องการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ค่าใช้จ่ายต่ำ</p>	<p>ก๊วย หมักหอม กุ้ง เป็นต้น รองลงมาเป็นภาคการท่องเที่ยว</p> <p>2. แรงงานส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นแรงงานต่างชาตินอกภาค การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมมีความต้องการคนที่มีสมรรถนะสูง เช่น ด้านการบริหาร จัดการบัญชี ด้านการสื่อสารและภาษาอังกฤษ เป็นต้น</p> <p>3. ผู้ปกครองมีความคาดหวังและแข่งขันสูง โดยนิยมให้บุตรหลานเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง และผู้เรียนต้องการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ค่าใช้จ่ายต่ำ</p>	<p>ผลักดันนำปาล์มโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลแห้ง ผู้เรียนส่วนหนึ่งจึงมีแนวคิดเรียนต่อสายอาชีพเพื่อประกอบอาชีพในพื้นที่</p> <p>2. ผู้เรียนส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าปัจจุบันสถานศึกษามีการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ อาทิ โรงเรียนมัธยมศึกษา มีโครงการฝึกงานในเชิงปิดภาคเรียน สถาบันอาชีวศึกษามีหลักสูตร วิชาคิดและสหกิจศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา มีโครงการใช้ความรู้ความสามารถเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ เป็นต้น</p>	

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
3. ชัยนาท	<p>1. สภาพเศรษฐกิจของพื้นที่ค่อนข้างยากจน ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม และ เข้าพื้นที่เพื่อทำการเกษตร แรงงานอยู่ในระดับล่างทั่วไป ไม่มีโรงงานขนาดใหญ่ จึงนิยมออกไปทำงานนอกพื้นที่</p> <p>2. ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ศึกษาต่อ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่หากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในจังหวัดใกล้เคียง</p> <p>3. ผู้ปกครองไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนทางด้านเกษตร ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา</p>	<p>พื้นที่ชนภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษามิทั้ง ประกอบอาชีพในพื้นที่และนอกพื้นที่</p>	<p>ต้องการแรงงานสมรรถนะสูงที่เป็นคนในพื้นที่มากกว่าคนนอก เนื่องจากคนในพื้นที่รู้บริบทความต้องการและวัฒนธรรมในพื้นที่เป็นอย่างดี</p>	<p>1. มีเม็ดเงินหลายล้านและขาดแคลนแหล่งงานในพื้นที่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อาทิ การทำนา การปลูกผลไม้ เป็นต้น</p> <p>2. สถานประกอบการหรือภาคเอกชนในพื้นที่มีน้อย พื้นที่จึงมีความต้องการกำลังคนที่มีความรู้และรักในอาชีพเกษตร มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยี สามารถยกระดับเกษตรกรรมให้เป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้สูง สามารถใช้ชีวิตแบบเกษตรกรรมที่มีความสุข</p>	<p>1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่นิยมให้บุตรหลานประกอบอาชีพที่ยากลำบาก เกษตร จึงส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนต่อในระดับสูง</p> <p>2. สถาบันอาชีวศึกษา ยังมี การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง โครงการภาคี มีสถานประกอบการ เข้าร่วมน้อย และ บางส่วนไม่สามารถฝึกอบรมให้ไป ตามเกณฑ์มาตรฐานได้ ผู้ปกครองไม่ต้องการให้บุตรหลานไปทำงานไกลบ้าน ประกอบกับสถาบันอาชีวศึกษากวดขันเรื่องวินัยยกว่า</p>

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู		ภาคประชาสังคม		
	ในระดับ ม.ต้น จะมุ่งเข้าเรียนต่อวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งมีเพียงแห่งเดียว ส่วนผู้ที่จบม.ปลาย จะมุ่งเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ เนื่องจากมีสถาบันอุดมศึกษาเพียงแห่งเดียว คือ วิทยาเขตของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม			3. ครอบคลุมส่งเสริมและสนับสนุนให้บุตรหลานได้เรียนตามความถนัดและความสนใจ ปลูกฝังค่านิยมให้บุตรหลานเรียนต่อจนจบในระดับสูง เพื่อมีโอกาสในการทำงาน และการประกอบอาชีพที่หลากหลาย	โรงเรียนมัธยมศึกษา ทำให้เด็กกลุ่มใหม่นิยมไปศึกษาต่อนอกพื้นที่ และประกอบอาชีพด้านอื่น 3. พื้นที่ที่มีความต้องการเร่งด่วนในการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของพื้นที่ โดยเฉพาะสามัญและ	

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	สถานประกอบการ		สถานประกอบการ/ สถานศึกษา	ภาคประชาสังคม	
4. กายจนบุรี	กำลังคนในพื้นที่เป็นแรงงานระดับไร้ฝีมือ เนื่องจากไม่มีตลาดงานที่ต้องการทักษะกำลังคนระดับสูง ในพื้นที่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่น โรงงานผลิตน้ำตาลจากอ้อย โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง โรงงานสัตว์ประรดกระบือ ไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานที่มีสมรรถนะสูงมาก แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างชาติ ผู้เรียนที่ต้องการเรียนระดับปริญญาตรี จึงต้องย้ายไปเรียนและทำงานในจังหวัดอื่น โดยเห็นว่าทักษะอาชีพที่สามารถฝึกได้ แต่ผู้เรียนขาดคุณลักษณะพื้นฐาน เช่น ความอดทน ซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ เป็นต้น	สถาบันอาชีวศึกษาในพื้นที่ผลิตกำลังคนได้ตามความต้องการของพื้นที่ในสาขาต่าง ๆ เช่น บริหารธุรกิจ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว คหกรรม และโลจิสติกส์ และผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีงานทำในพื้นที่ ได้แก่ มัคคุเทศก์ หรืออาชีพอื่นในสาขาการท่องเที่ยว แต่มีปัญหาด้านปริมาณที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้เรียนอาชีวศึกษามีจำนวนน้อยลง เป็นผลมาจากอัตราการผลิตลดลง และค่านิยมของผู้ปกครองที่ไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนต่อสายอาชีวศึกษา รวมทั้ง	พื้นที่ผลิตกำลังแรงงานไม่ตรงกับสายงานที่ผู้ประกอบการต้องการ ขาดการสำรวจความต้องการกำลังคน โดยขณะที่พื้นฐานของจังหวัดมีรายได้หลักจากอุตสาหกรรมแปรรูปและธุรกิจท่องเที่ยว บริการ สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่ต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงมาก ต้องการแรงงานไร้ฝีมือ เป็นจำนวนมาก เนื่องจากค่าแรงต่ำ จึงนิยมใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านมากกว่าในพื้นที่	1. สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเมียนมาร์ มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และเป็นเมืองเกษตรกรรม จึงต้องการกำลังสมรรถนะสูงที่มีทักษะทางด้าน การเกษตร ซึ่งปัจจุบันมีทั้งแรงงานต่างชาติ และแรงงานในพื้นที่ รวมทั้งแรงงานรวมทั้งหมดในด้านอื่น ๆ เช่น ช่างซ่อมแซมรถยนต์ พ่อค้าแม่ค้า ขายปลีก-ส่ง การท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร และอื่น ๆ เป็นต้น	2. ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เรื่องความต้องการกำลังคนในพื้นที่ ผู้ที่จบการศึกษาส่วนใหญ่ทำงาน	

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
		มีการเปิดการเรียนการสอนระบบทวิศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้เรียนสามารถได้รับคุณวุฒิ 2 คุณวุฒิพร้อมกัน โดยไม่จำเป็นต้องเรียนในสถาบันอาชีวศึกษา		ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ แต่โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละครอบครัวและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก	ตามสาขาที่จบมาบางส่วนไปทำงานสถานประกอบการและทำกาการศึกษาของครอบครัว แต่ไม่สามารรถเป็นเจ้าของกิจการ เพราะมีข้อจำกัดด้านทุนทรัพย์
5. สระแก้ว	1. เป็นจังหวัดใหม่ จึงยังไม่ได้พัฒนาอัตลักษณ์ของจังหวัดมากนัก 2. ประชากรส่วนใหญ่ย้ายถิ่นมาจากพื้นที่อื่น โดยมีอาชีพหลักทางด้านเกษตร และอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ประชากร	กำลังคนในพื้นที่สามารถแบ่งออกได้เป็นประชากรที่อยู่ในช่วงวัยเรียน และนอกรัยเรียน โดยในวัยเรียน สถานศึกษามีความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนให้ตรง	1. มีความโดดเด่นด้านการค้าขายแดน แต่ปัจจุบันการค้าขายแดนเริ่มซบเซา มีปัญหาขาดแคลนแรงงานและการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติ รวมทั้งปัญหาด้านผู้เรียนจบใหม่	1. มีเศรษฐกิจและรายได้หลักจากภาคเกษตร รongลงมา คือ การค้าขายแดน โรงงานอุตสาหกรรม แรงงานส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นแรงงานต่างชาติชาวกัมพูชา	1. ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว จะมุ่งทำงานที่ตอบสนองความต้องการในพื้นที่ เช่น อาชีพที่เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรม เช่นช่างไฟฟ้า และโลจิสติกส์

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
จังหวัด	มีสถานะค่อนข้างยากจน กำลังคนสมรรถนะสูงของจังหวัดมีค่อนข้างน้อย และส่วนใหญ่กำลังคนสมรรถนะสูงมักจะอพยพย้ายถิ่นไปอยู่จังหวัดที่เจริญกว่า เช่น กรุงเทพฯ ชลบุรี ระยอง เป็นต้น 3. แรงงานที่ออกไปทำงานนอกพื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 35 เป็นกำลังแรงงานที่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานขนาดเล็ก ไม่ได้เป็นผู้ประกอบการเอง แรงงานที่ประกอบอาชีพ	ตามศักยภาพ ส่วนประชากรที่อยู่ในข่ายเรียน สถาบันอาชีวศึกษามีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความรู้ และทักษะในสาขาที่ทันสมัยและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน แต่มีผู้ให้ความสนใจน้อย สถาบันอาชีวศึกษาจึงมีการลงพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน เพื่อเข้าไปให้ความรู้ เช่น การซ่อมรถยนต์ ไฟฟ้า การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ นอกจากนั้น สถาบันอุดมศึกษา มีการเปิดหลักสูตรระยะสั้นด้วยระบบออนไลน์	ที่เลื่องลือและไม่ชอบทำงานหนัก 2. สถานประกอบการมีน้อย ทำให้ไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะให้ค่าตอบแทนที่สูงพอเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใช้สำเร็จ การศึกษาทำงานในพื้นที่ แรงงานที่มีสมรรถนะสูงจึงมีน้อย รวมทั้งเป็นจังหวัดที่มีค่าครองชีพค่อนข้างสูง แต่รายได้ต่อหัวของประชากรต่ำ	2. ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ไม่ต้องการเรียนต่อในระดับสูง หลังจากศึกษาในระดับ ม.ต้นจนถึง ปวช. จะนิยมไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก และมีส่วนย้ายไปทำงานจังหวัดใกล้เคียง เช่น ชะเชิงเทรา บุรีรัมย์ และในพื้นที่ติดเขตชายแดน	2. ในระหว่างเรียน ผู้เรียนในระดับต่างๆ ได้ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียนตามหลักสูตร ทำให้ผู้เรียนมีทักษะและประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น โดยนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีโครงการฝึกงานในช่วงปิดภาคเรียน และผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา มีการฝึกงานในสถานประกอบการตามสาขาที่เรียน

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ภาคเอกชน/ สถาบันประกอบการ	ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู		ภาคประชาสังคม		
		แต่ประชากรในพื้นที่ไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร	ในพื้นที่ ส่วนผู้เรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี จะเรียนอยู่ในพื้นที่จนจบชั้นม.ปลาย หรืออาชีวศึกษาแล้วเข้าสู่ตลาดแรงงานทั่วไป ไม่ต้องใช้ทักษะหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หากมีทักษะความเชี่ยวชาญระดับหนึ่ง จะนิยมไปหางานทำในเขตพื้นที่ EEC หรือข้ามไปทำงานที่ปริมณฑลโดยปกติ ทำให้ภาคเอกชนจังหวัดสระแก้วขาดกำลังแรงงานที่มีทักษะด้านต่าง ๆ เช่น บัญชี โลจิสติกส์ จำนวนมาก	ที่ประกอบอาชีพเกษตร มีปัญหาขาดเครื่องมืออุปกรณ์ และพื้นที่ในการประกอบอาชีพเกษตรมีรายได้ไม่เพียงพอครอบครัวฐานะยากจน ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการเข้าศึกษา ในขณะที่ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีรายได้มั่นคงจะส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนต่อในระดับสูง เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและสอบบรรจุเป็นข้าราชการในหน่วยงานภาครัฐ		

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ให้บริการ/ครู	ภาคเอกชน/สถานประกอบการ	ผู้ใช้		ผู้เรียนนักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู			ภาคประชาสังคม		
6. เชียงราย	<p>1. ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเรียนต่อสายสามัญเพื่ออาชีพรับราชการ ส่งผลให้สัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีวศึกษา (23 : 77) ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จึงขาดกำลังแรงงานในระดับวิชาชีพมาก และแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ</p> <p>2. มีสถานประกอบการน้อย ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาต้องไปทำงานจังหวัดอื่น เช่น ลำพูน สมุทรปราการ หรือในเขต EEC</p> <p>3. มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดว่าภายในปี 2570 เชียงรายจะเป็นศูนย์กลางของ</p>	<p>สภาพกำลังคนในพื้นที่ จำนวนตามระดับการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มุ่งศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผู้ที่จบอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในนิคมอุตสาหกรรมพื้นที่ภาคตะวันออกเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากในพื้นที่มีเพียงสถานประกอบการขนาดเล็ก ส่วนผู้ที่จบในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีงานทำ</p>	<p>1. ปัจจุบันขาดกำลังคนสมรรถนะสูง เนื่องจากภาครัฐส่งเสริมสนับสนุนภาคเกษตร แรงงานที่มีความสามารถจึงไปกระจุกตัวอยู่ที่กรุงเทพฯ หรือเมืองอุตสาหกรรม ซึ่งสถานประกอบการขนาดใหญ่ มีความจำเป็นต้องใช้แรงงานที่มีสมรรถนะสูง และในอนาคตเตรียมรายกำลังเข้าสู่เส้นทางของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เชียงของซึ่งจะมีศูนย์ฝึกซ่อมเครื่องปั้นที่จำเป็น ต้องใช้กำลังคนสมรรถนะสูง และความสามารถด้านโลจิสติกส์</p>	<p>1. มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยว การเกษตร และการค้าระหว่างประเทศ ในขณะที่กำลังคนที่อยู่ในภาคแรงงานเป็นกำลังที่ไม่ได้มีสมรรถนะสูง รวมทั้งมีแรงงานหลายเชื้อชาติในพื้นที่</p> <p>2. การลงทุนประกอบธุรกิจและทำเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) เป็นไปโดยคนนอกพื้นที่ เป็นส่วนใหญ่ เป็นส่วนใหญ่องานอุตสาหกรรมมีจำนวนไม่มาก</p> <p>3. ผู้ปกครองมีความนิยมไม่ต้องการบุตรหลานลำบากในการประกอบอาชีพ</p>	<p>1. เศรษฐกิจหลักของเชียงรายมาจากภาคเกษตรกรรม และการท่องเที่ยว คนในพื้นที่ส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพค้าขาย ผิดผลจากภาคเกษตรกรรม และการท่องเที่ยว โดยจังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ที่มีตลาดหรือแหล่งการค้าขนาดใหญ่จำนวนมากแต่ด้วยกลไกทางการตลาดและพ่อค้าคนกลาง ทำให้จังหวัดไม่มีสินค้าเพื่อรองรับตลาด และต้องนำเข้าสินค้าจากจังหวัดใกล้เคียง ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเนื่องจากคนในพื้นที่ขาดความรู้และทักษะทาง</p>		

ตารางที่ 2 : สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
จังหวัด	<p>อุตสาหกรรมอาภาคารศึกษา แต่ระบบการศึกษาของจังหวัดยังไม่ตอบสนอง และผู้ที่ต้องการเรียน หลักสูตรทางด้าน อาภาคารศึกษา ต้องไปเรียนที่ พิษณุโลกด้วยตนเอง ทำให้ มีปัญหาค่าใช้จ่ายตามมา</p> <p>4. มีนักร้องขับแผนการเรียนที่เน้นสาขาเฉพาะทางมากขึ้นใน ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ วิทยาศาสตร์สุขภาพ วิศวกรรม ภาษาและ วัฒนธรรม เพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียน และทิศทางการพัฒนา ของจังหวัด แต่ขาด การบูรณาการร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานในการ จัดการศึกษาและมีเพียง จำนวนผู้เรียนระหว่าง หน่วยงานในพื้นที่</p>		<p>2. มีปัญหา การผลิตแรงงาน ไม่ทันและไม่ตรงกับ ความต้องการ ของตลาดแรงงาน ในพื้นที่ รวมทั้ง แรงงานมีแรงจูงใจ ในการทำงานนอกพื้นที่ เนื่องจากมีค่าตอบแทน ที่สูงกว่า เพื่อคุณภาพ ชีวิตที่ดีกว่า</p>	<p>เกษตรกรรม จึงนิยม ส่งบุตรหลานเรียนต่อ สายสามัญจนถึง ปริญญาตรี มีบางส่วนที่สนับสนุน ให้เรียนต่อสาย อาชีวศึกษาทางด้าน เกษตรกรรม การบัญชี ซ่อมรถยนต์และ จักรยานยนต์ เนื่องจากครอบครัว มีฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่ดีและต้องการ ให้ผู้เรียนมี ประสบการณ์ และ มีรายได้ระหว่างเรียน</p>	<p>ด้านการตลาด และ ทักษะด้านการบริหาร จัดการเทคโนโลยี ยังคงทำเกษตร แบบเดิม</p> <p>2. ขาดการส่งเสริม ด้านการท่องเที่ยวที่ สะท้อนถึงอัตลักษณ์ ของจังหวัดเท่าที่ควร รวมถึงการศึกษา ยังขาดการส่งเสริม ด้านภาษาที่จำเป็น ขาดการส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียน ได้เรียนตามความ ต้องการและ ความถนัดโดย สถานศึกษา ส่วนใหญ่เน้น การเรียนการสอน สายคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์</p>

จากตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่จากการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ในพื้นที่ 6 จังหวัด สรุปได้ว่าพื้นที่ทั้ง 6 จังหวัดมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมเป็นหลักที่เกิดจากการทำนา ทำสวน ทำไร่ การประมง และปศุสัตว์ โดยมีบางจังหวัดที่เศรษฐกิจขึ้นอยู่กับภาคเกษตรเป็นหลักแล้วยังขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ เช่น กาญจนบุรี เชียงราย และชุมพร และมีบางจังหวัดที่อยู่ติดแนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านจะประกอบอาชีพด้านการค้าชายและการขนส่งโลจิสติกส์ เช่น จังหวัดสระแก้ว ชุมพร และเชียงราย โดยพบว่าพื้นที่ทั้ง 6 จังหวัดมีโรงงานอุตสาหกรรมแต่ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก จึงไม่ต้องการกำลังแรงงานที่มีสมรรถนะหรือคุณวุฒิทางการศึกษาสูง แต่ต้องการกำลังแรงงานที่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเกษตรจากเกษตรแบบดั้งเดิมไปเป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) โดยสามารถใช้เทคโนโลยีพัฒนาการเกษตรทั้งการปลูก การแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูง และการจำหน่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งนี้ สามารถสรุปสภาพปัจจุบันปัญหาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่มได้ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ผลิต มีความเห็นว่าเศรษฐกิจของพื้นที่ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม แต่กำลังแรงงานไม่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะและสมรรถนะทางการเกษตร พื้นที่ส่วนใหญ่ต้องการกำลังแรงงานที่จบทางสายอาชีวศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูสะท้อนว่าสามารถผลิตกำลังคนเพื่อรองรับความต้องการของพื้นที่ได้ แต่พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนต่อในสายอาชีวศึกษาด้วยความเป็นห่วงด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย รวมถึงการดูแลด้านระเบียบวินัยและความประพฤติของบุตรหลาน หลายพื้นที่จึงขาดกำลังแรงงานระดับอาชีวศึกษา ประกอบกับค่านิยมที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานเป็นเกษตรกร ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จึงนิยมส่งบุตรหลานให้เรียนต่อสายสามัญจนถึงปริญญาตรี และผู้เรียนส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาจะนิยมไปทำงานนอกพื้นที่ เช่น กรุงเทพฯ ระยอง ชลบุรี สมุทรปราการ เป็นต้น รวมทั้งสถาบันอาชีวศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านเกษตรกรรมในพื้นที่มีการประชาสัมพันธ์การเข้าศึกษาต่อไม่ทั่วถึง และไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย จึงมีผู้เรียนจำนวนน้อย

2. กลุ่มผู้ใช้ มีความเห็นว่าในพื้นที่ขาดกำลังคนทางด้านเกษตรกรรม ผู้เรียนไม่นิยมประกอบอาชีพเกษตรกรรม ด้วยค่านิยมของพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่ง และสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ใช้สะท้อน คือ ผู้จบการศึกษาในยุคปัจจุบันมีคุณลักษณะที่ไม่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการในพื้นที่ เลือกลงงาน ไม่ขยันและไม่อดทน สถานประกอบการจึงนิยมจ้างแรงงานต่างชาติ เนื่องจากมีความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน และค่าแรงต่ำกว่าแรงงานไทย ประกอบกับในพื้นที่ทั้ง 6 จังหวัดไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และสถานประกอบการไม่สามารถกำหนดมาตรฐานการและสร้างแรงจูงใจด้านค่าแรงและสวัสดิการให้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณวุฒิสูงและมีทักษะความเชี่ยวชาญได้ แรงงานที่มีสมรรถนะสูงจึงนิยมออกไปทำงานนอกพื้นที่

3. กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนจากสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักศึกษาจากสถาบันอาชีวศึกษา และนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา สะท้อนว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกร และไม่ต้องการเป็นเพียงแรงงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม โดยมีความเห็นว่าการศึกษาในพื้นที่ไม่สามารถตอบสนองและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงได้ บางส่วนสะท้อนว่าสถานศึกษาบางแห่งมีการจัดฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพในระหว่างเรียน แต่บางแห่งไม่มี และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วบางส่วนไปทำงานกับสถานประกอบการ และทำการเกษตรของครอบครัว แต่ไม่สามารถเป็นเจ้าของกิจการได้

ตารางที่ 3 : ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ

จังหวัด	ผู้ผลิต		ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู		ภาคประชาสังคม		
1. ร้อยเอ็ด	ต้องการผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพ มีทักษะชีวิต สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข ไม่เป็นภาระและสามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะและแก้ปัญหาของตนเองได้ มีทักษะดิจิทัลที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้และพัฒนางาน รวมถึงเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่อข่าวปลอม ข่าวลวง และมีจิตพิพในสังคมปัจจุบันได้ และเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ไม่เห็นแก่ตัว เอื้อเฟื้อ และมีจิตอาสา	ต้องการกำลังคนที่ไม่จำเป็นต้องมีสมรรถนะสูงมากนัก เนื่องจากในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	ต้องการแรงงานภาคเกษตรที่มีทักษะในการแปรรูปได้มากขึ้น ต้องการให้ผู้เรียนหรือกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาใหม่ มีแรงจูงใจในการทำงานในพื้นที่ ซึ่งต้องอาศัยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหางาน และแรงจูงใจให้แรงงานจบใหม่อยู่ในจังหวัดมากขึ้น	ต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่สามารถทำการเกษตรแบบครบวงจร การค้าปลีกและค้าส่ง การซื้อขายรถยนต์ และธุรกิจก่อสร้าง โดยจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจนถึงอนุปริญญา มีทักษะด้านความรู้ ความเข้าใจ พร้อมต่อทำงาน สามารถสื่อสารและสร้างงานได้ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และพร้อมต่อการทำงานนอกพื้นที่เพื่อรองรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ไม่ได้มีโรงงานตั้งอยู่ในพื้นที่ได้	1. มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์การทำงาน 2. สามารถทำงานเป็นทีม 3. มีความอดทน 4. ทักษะด้านภาษาที่จำเป็นต่อการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เป็นต้น 5. ทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 6. มีความรับผิดชอบตรงต่อเวลา	

ตารางที่ 3 : ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
2. ชุมพร	<p>1. มีสมรรถนะด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาพม่า เป็นต้น</p> <p>2. มีทักษะทางด้านดิจิทัล</p> <p>3. มีความพยายาม ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ สุจริต</p>	<p>พื้นที่มุ่งเน้นภาคเกษตร โดยเฉพาะการทำสวนทุเรียน และปาล์ม</p> <p>การประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา จะมีทั้งประกอบอาชีพในพื้นที่และนอกพื้นที่ หากเป็นในพื้นที่จะเป็นการทำสวน และค้าขาย หากกำลังคนมีทักษะที่ตอบโจทย์ การประกอบอาชีพในพื้นที่ จะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดได้</p>	<p>ต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่เป็นคนในพื้นที่ ไม่ต้องการแรงงานต่างชาติดังหรือแรงงานจากภายนอก รวมถึงแรงงานที่จะพัฒนาในด้านเกษตรยุคใหม่ (Smart Farming) เนื่องจากสัดส่วนรายได้ของจังหวัดมาจากภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก ร้อยละ 45 ในขณะที่การท่องเที่ยวและการบริการร้อยละ 37 และภาคอุตสาหกรรมเป็นร้อยละ 7</p>	<p>ต้องการแรงงานภาคเกษตรและภาคประมง เช่น การใช้แรงงานในสวนทุเรียน สวนปาล์ม การลงเรือเพื่อทำการประมง ซึ่งเป็นแรงงานที่ไม่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถหรือทักษะฝีมือแรงงานในการประกอบอาชีพมากนัก</p> <p>ภาคการท่องเที่ยวและการโรงแรม รวมถึงภาคธุรกิจต้องการแรงงานที่มีประสิทธิภาพ มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสารและทักษะภาษาอังกฤษในระดับ การบัญชีในระดับ</p>	<p>ทักษะที่ผู้ประกอบการต้องการจากผู้จบการศึกษาเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน คือ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการทำงานในช่วงระหว่างการเรียนรู้ กับสถานประกอบการ เพื่อเตรียมความพร้อม นอกจากนั้นควรเป็นผู้ที่มีทักษะหลากหลาย มุ่งประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัวตน มีจิตอาสา มีทักษะด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน เป็นต้น</p>

ตารางที่ 3 : ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
3. ชัยนาท	ต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อสามารถยกระดับเกษตรกรรมโดยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมี ความต้องการกำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญในงาน มีความรับผิดชอบที่อึดอัด และมีคุณธรรม	พื้นที่มุ่งเน้นเกษตรกรรม เป็นอาชีพหลัก ในขณะที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เมื่อสำเร็จการศึกษาลแล้ว จะมุ่งประกอบอาชีพในพื้นที่และนอกพื้นที่	ต้องการกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงที่เป็นคนจากในพื้นที่ ไม่ต้องการแรงงานจากภายนอก เนื่องจากในพื้นที่จะรู้จักวัฒนธรรมและวิถีชีวิตเป็นอย่างดี	ต้องการกำลังคนที่มีความรู้และรักอาชีพเกษตรกรรม มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีที่สามารถยกระดับการเกษตรให้เป็นการเกษตรที่สร้างรายได้สูง สามารถใช้ชีวิตแบบเกษตรกรรมได้อย่างมีความสุข	ต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล ได้แก่ ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาการเกษตรให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และเทคโนโลยีการสื่อสาร ความรู้ด้านการตลาด เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรของจังหวัดให้เป็นพืชเศรษฐกิจ
4. กาญจนบุรี	เป็นกำลังคนที่มีทักษะสามารถตอบสนององเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ประกอบด้วยทักษะภาษาอังกฤษ ภาษาเขียนมารี	ต้องการกำลังคนที่สามารถศึกษาในสายอาชีพศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาการท่องเที่ยวและ	ต้องการแรงงานภาคเกษตร ที่เป็น Smart Farming รวมถึงแรงงานในภาคการท่องเที่ยวและ	ต้องการกำลังคนที่มีทักษะที่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก รวมถึงการค้าปลีกและ	ไม่ต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงมาก แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ และแรงงานต่างชาติ ผู้เรียนที่ต้องการเรียน

ตารางที่ 3 : ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
จังหวัด	<p>เพื่อรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมาก</p> <p>เป็นอันดับ 3 ของประเทศ จึงต้องการแรงงานด้านภาคเทคโนโลยี</p> <p>เป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีทักษะอาชีพด้านเกษตรกรรมใหม่และเกษตรอินทรีย์ครบวงจร เพื่อยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตรและทักษะดิจิทัล</p> <p>เพื่อขยายนักลงทุนและยกระดับตลาดแรงงานในจังหวัดให้สูงขึ้น และเป็นผู้มีความเจริญรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ สูงงาน อดทน และมีวินัย</p>	<p>ช่างกลเป็นส่วนใหญ่ แต่จำนวนผู้เรียนที่จบ ปวช. มีจำนวนไม่เพียงพอ เพราะผู้เรียนส่วนใหญ่นิยมเรียนในระดับที่สูงกว่า โดยให้ความสนใจเรียนสายอาชีพน้อย และที่เรียนสายอาชีพส่วนใหญ่ไม่มีเป้าหมายเพื่อต้องการหารายได้ระหว่างเรียน เนื่องจากฐานะครอบครัวยากจน เมื่อผู้จบปวช. ไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ต้องมีการจ้างแรงงานต่างชาติจำนวนมาก</p>	<p>บริการ โรงแรมและร้านอาหาร ที่มีทักษะในการสื่อสาร และต้องการเป็นพื้นที่ภายใน Smart City ด้านธุรกิจท่องเที่ยวที่มีความทันสมัยมากขึ้น เช่น การนำ AI มาใช้ในกาพัฒนางาน โดยแรงงานจะต้องมีทักษะทางด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรม รวมทั้งทักษะในด้านการบริหารจัดการทางเทคโนโลยีมากขึ้น</p>	<p>การค้าส่ง การซ่อมแซมรถยนต์ อุตสาหกรรม ด้านการผลิต และภาคบริการ ที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร</p>	<p>ระดับปริญญาตรี จึงต้องย้ายไปเรียนและทำงานในจังหวัดอื่น</p> <p>โดยมีความเห็นว่าทักษะอาชีพสามารถฝึกได้ แต่ผู้เรียนขาดคุณลักษณะพื้นฐาน เช่น อดทน อดทน อดทน ชอบความรับผิดชอบ เป็นต้น</p>

ตารางที่ 3 : ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ผู้ใช้		นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริการ สถานศึกษา/ครู		ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
5. สระแก้ว	<p>1. มีความเป็นเจ้าบ้านที่ดีรักถิ่นฐานบ้านเกิด สามารถต่อยอด และพัฒนาจังหวัดตามอัตลักษณ์ของจังหวัดได้</p> <p>2. สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์เกษตรกรรมมูลค่าสูง เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดจากการเป็นพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>3. มีความรู้ ความเข้าใจ และมีแนวคิดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากขึ้น</p> <p>4. มีทักษะการแก้ปัญหาได้ดี มีทัศนคติในเชิงบวก มีทักษะการสื่อสาร สามารถแลกเปลี่ยนทัศนคติในการทำงานเป็นต้น</p>	<p>ต้องการกำลังคนที่ไม่จำเป็นต้องมีสมรรถนะสูงมาก เนื่องจาก ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ รวมถึงมีวิถีกษัตริกรรมแบบดั้งเดิม ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ไปทำงานนอกพื้นที่ เช่น ชลบุรี ปรจจันบุรี และประเทศกัมพูชา โดยมีภาวะวิเคราะห์ความต้องการกำลังคนในพื้นที่ และมี การออกแบบหลักสูตรต่อเนื่อง เชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เช่น หลักสูตรสมุนไพรร</p>	<p>ต้องการแรงงานที่มีทักษะเฉพาะด้าน และตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม โดยสถานประกอบการมีความพร้อมที่จะจัดสวัสดิการและฝึกอบรมเพิ่มเติมให้รวมทั้งต้องการให้การศึกษามีความถูกต้อง ความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่จะเข้ามาลงทุนด้านดิจิทัลส์ ภาคเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่ในปัจจุบันเป็นต่างชาติ จากกัมพูชาที่มีความขยันอดทน มีความรู้ ความสามารถในการลงทุนด้าน</p>	<p>จังหวัดมีการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว และเพิ่มขีดความสามารถด้านการค้า ภาคอุตสาหกรรม และการลงทุนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีทักษะและสมรรถนะด้านการเป็นผู้ประกอบการที่จะเข้ามาลงทุนด้านดิจิทัลส์ ภาคเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่ในปัจจุบันเป็นต่างชาติ จากกัมพูชาที่มีความขยันอดทน มีความรู้ ความสามารถในการลงทุนด้าน</p>	<p>1. มีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ โดยสถานประกอบการส่วนใหญ่ต้องการผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษาจำนวนมาก เนื่องจากผ่านการฝึกอบรมประสบการณ์ในสถานประกอบการระหว่างเรียน</p> <p>2. มีทักษะต่างๆ ที่สำคัญ อาทิ ทักษะด้านภาษา เพื่อใช้สื่อสารในพื้นที่ชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ภาษาอังกฤษ</p>	

ตารางที่ 3 : ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
		เพื่อการอาชีพ และ หลักสูตรชุมชน เป็นต้น		การเกษตร และ การค้าชายแดน	ภาษากัมพูชา และ ภาษาเวียดนาม ทักษะด้านดิจิทัล และเทคโนโลยี และ มีคุณลักษณะ ที่สำคัญ เช่น มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา
6. เชียงราย	1. มีความรู้ ความสามารถ ขยันอดทน และมีจิตใจดี เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ของจังหวัด ให้ได้รับความนิยมมากขึ้น 2. มีความรู้ด้าน ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาจีน 3. มีทักษะอาชีพ เช่น ช่างซ่อมเครื่องปั้น เพื่อรองรับการเปิดศูนย์ ซ่อมเครื่องปั้น โลจิสติกส์ การประกอบธุรกิจอาหาร	พื้นที่เน้นท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ตาม วิถีทัศน์ของจังหวัด ซึ่งสถาบันอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา สามารถผลิตกำลังคน ให้ตอบสนอง ความต้องการได้ โดย ในระดับอุดมศึกษา มีการจัดตั้งสถาบัน วิจัยและพัฒนา ทำการศึกษวิจัย เพื่อต่อยอดให้ สถานประกอบการ นำไปพัฒนา	ต้องการแรงงาน สมรรถนะสูงด้าน โลจิสติกส์ด้าน เทคโนโลยียานยนต์ เพื่อรองรับการเป็น เศรษฐกิจพิเศษ จึงต้องการให้ ภาคการศึกษา ผลิตคนรองรับ ภาคอุตสาหกรรม มากขึ้น ภาค เกษตรกรรมควรมี การผลิตกำลังคน โดยเพิ่มทักษะการใช้ AI หรือ Smart Farming	ต้องการกำลังคน ที่มีความรู้ ความ สามารถในการ ค้าขาย การให้บริการ ด้านการท่องเที่ยว และการโรงแรม การใช้แรงงาน ในภาคเกษตรกรรม มีสมรรถนะด้าน เทคโนโลยีและ นวัตกรรม สามารถ ยกระดับสินค้า ทางการเกษตร และสินค้าในพื้นที่ ให้มีมูลค่าสูง และเป็น	มีทักษะและความรู้ เกี่ยวกับการประกอบ อาชีพในยุคดิจิทัล ได้แก่ ทักษะภาษา ต่างประเทศ ทักษะ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการบริหาร จัดการการตลาด ทักษะการเป็น ผู้ประกอบการ และการลงทุน เช่น อสังหาริมทรัพย์ ครีโคโนโลยี รวมทั้งทักษะการมี ทัศนคติ และเจตคติ

ตารางที่ 3 : ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
			มากขึ้น เช่น เทคโนโลยีวิศวกรรม สภาพดินฟ้าอากาศ เป็นต้น ภาคอุตสาหกรรม ควรพัฒนาทักษะ เพื่อนำมาแข่งขันสูง ที่คุ้มค่ามากที่สุด	อาชีพที่สามารถสร้าง รายได้	ที่ติดอกการเรียนรู้ ทักษะการคิด วิเคราะห์ ทักษะ การคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการปรับตัว เป็นต้น

จากตารางที่ 3 ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการสรุปได้ว่าพื้นที่ทั้ง 6 จังหวัดมีความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีลักษณะไม่แตกต่างกันมาก เนื่องด้วยสภาพพื้นที่และโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยสามารถสรุปความเห็นและความต้องการจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มจากการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ผลิต แสดงความเห็นว่าต้องการกำลังคนที่มีทักษะและคุณลักษณะที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการพื้นที่ได้ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก หลายจังหวัดสะท้อนความต้องการกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงด้านการเกษตร โดยสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเกษตรเพื่อเป็นเกษตรอัจฉริยะ และออกแบบผลิตภัณฑ์หรือแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ได้ นอกจากนี้ ยังต้องการกำลังคนที่มีทักษะภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเมียนมาร์ ภาษาจีน เนื่องจากหลายจังหวัดอยู่ติดแนวชายแดน เช่น กาญจนบุรี ชุมพร เชียงราย และสระแก้ว เพื่อประโยชน์ในด้านการค้าชายแดนและเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว โดยควรมีแนวคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและรองรับอาชีพภายในพื้นที่ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการมีทัศนคติเชิงบวก ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการตัดสินใจ รวมทั้งต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ขยันและอดทน โดยต้องการผู้เรียนในสายอาชีวศึกษามากกว่าสายสามัญ

2. กลุ่มผู้ใช้ มีความเห็นว่าภาคธุรกิจต้องการแรงงานภาคเกษตรที่มีแนวคิดและทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ทำการเกษตรแบบยุคใหม่ที่มีการนำ AI มาใช้วิเคราะห์สภาพดินฟ้าอากาศ รวมทั้งเกษตรแบบครัวเรือน และมีทักษะทางการค้าชายแดน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศ และต้องการให้ภาคการศึกษาเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมการผลิตกำลังคนให้รองรับอุตสาหกรรม และการเติบโตของพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นเศรษฐกิจพิเศษ การเป็นศูนย์ขนส่งสินค้าของอินโดจีน และเป็นศูนย์ซ่อมเครื่องบิน โดยผู้ประกอบการต้องการใช้แรงงานในพื้นที่มากกว่าแรงงานนอกพื้นที่ และต้องการให้ภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการและสร้างแรงจูงใจให้แรงงานทำงานในพื้นที่ เพราะปัจจุบันประสบปัญหากำลังแรงงานที่มีสมรรถนะสูงนิยมออกไปทำงานนอกพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากได้รับค่าตอบแทนและมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า

3. กลุ่มผู้เรียน แสดงความเห็นว่าต้องการกำลังคนที่มีความรู้ ความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ซึ่งขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก และสถานประกอบการต้องการผู้ที่เรียนจบสายอาชีวศึกษา เนื่องจากผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถานประกอบการ นอกจากนี้ ควรมีทักษะสำคัญที่สามารถทำงานในยุคดิจิทัล ได้แก่ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ทักษะการปรับตัว ทักษะการบริหารจัดการ ทักษะการมีทัศนคติที่ดี ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการคิดวิเคราะห์โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ เช่น อดทน ขยัน ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ เป็นต้น

ตารางที่ 4 : ความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ประกอบการ/สถานประกอบการ	ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู		ภาคเอกชน/สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
1. ร้อยเอ็ด	พื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่การจัดการเรียนการสอนยังไม่เอื้อและสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็น Smart Farmer รวมทั้งผู้ประกอบการไม่นิยมให้บุตรหลานประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือการทำงาน ส่งเสริมให้ประกอบอาชีพอื่นเพื่อนำรายได้มาเป็นค่าจ้างในการจ้างคนทำงานมากกว่าทำเอง ทั้งนี้ การศึกษาในระบบยังไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนมีทักษะเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้เรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพื่อ	สถานศึกษาแต่ละระดับสามารถผลิตผู้เรียนได้ตามเป้าหมายและมาตรฐานในแต่ละช่วงวัย แต่ผู้เรียนอาจไม่มีความรู้ ความสามารถเทียบเท่าระดับประเทศ แต่สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างดีได้ด้วยตัวเองได้ภายใต้ข้อกำหนดและศักยภาพของแต่ละบุคคล	มีความแตกต่างกันมากค่อนข้างมากในปัจจุบันผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นรุ่นพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ส่วนรุ่นลูกหลานจะออกไปทำงานต่างพื้นที่ ทำให้กำลังแรงงานมีปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ	มีความแตกต่างค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอีสานที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงจ้างแรงงานระดับปริญญาตรีหรือระดับปริญญาโท	ภาคประชาสังคมต้องการกำลังคนที่มีทักษะอาชีพ ด้านเกษตรกรรมแบบครอบครัว ซึ่งเป็นอาชีพหลักของจังหวัด ภาคเอกชนต้องการกำลังคนที่มีทักษะตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจนถึงอนุปริญญา ซึ่งในภาพรวมของจังหวัดนั้นว่าเพียงพอและตรงตามความต้องการ	-

ตารางที่ 4 : ความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	เพิ่มพูนทักษะและพัฒนาตนเอง			ที่สูงขึ้น เพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น ครู แพทย์ วิศวกร พยาบาล ตำรวจ เป็นต้น	
2. ชุมพร	สถานประกอบการในพื้นที่ต้องการแรงงานที่จบอาชีวศึกษาทั้งในระดับ ปวช. และ ปวส. มากกว่าผู้ที่จบปริญญาตรี เนื่องจากค่าตอบแทนต่ำกว่า และมีทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการ แต่ผู้เรียนไม่นิยมเรียนในระดับ ปวส. เนื่องจากหากต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ต้องใช้เวลาเรียนมากกว่า 2 ปี เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษา	-	แรงงานที่มีสมรรถนะสูงส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเมือง รวมทั้งแรงงานขาดแรงจูงใจ ในความก้าวหน้า ขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนที่จบตรงสาขาทำงานในจังหวัด รวมถึงแรงกระตุ้นด้านรายได้และสวัสดิการ ยังไม่เหมาะสม ทำให้แรงงานมีการเคลื่อนย้ายไปทำงานนอกพื้นที่	พื้นที่ต้องการแรงงาน ภาคเกษตรกรรม และการประมงแต่ผู้เรียนไม่นิยมประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมทั้งขาดการส่งเสริมสนับสนุน จากพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีค่านิยมให้ผู้เรียนเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง เพื่อโอกาสในการทำงานและสร้างการยอมรับที่ดีกว่า มีรายได้สูง ประกอบกับเป็นพื้นที่	ผู้เรียนขาดความมั่นใจในตัวเอง ไม่รู้ตัวตนที่แท้จริง และขาดความรู้แนวทางการอาชีพ

ตารางที่ 4 : ความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	ในพื้นที่ยังมีระบบเทียบโอนหน่วยกิตได้อย่างแท้จริง ทำให้พื้นที่ขาดแรงงานในระดับปวส.			อดีตแนวชายแดนทำให้มีแรงงานชาวต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในจังหวัดเป็นจำนวนมาก เป็นทางเลือกให้ผู้ประกอบการเลือกจ้างงาน มากกว่าคนไทยเนื่องจากจ่ายค่าแรงต่ำกว่า	
3. กายจนบุรี	ปัจจุบันพื้นที่ต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงมาก ต้องการเพียงแรงงานไร้ฝีมือ เพราะไม่มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างชาติ ซึ่งมีความอดทนสูงกว่าแรงงานไทย โดยภาคเกษตร ยังไม่ได้นำเทคโนโลยีมาใช้หรือปรับวิธีการเพื่อยกระดับ	สถาบันอาชีวศึกษาสามารถผลิตกำลังคนได้อย่างมีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานฝีมือแรงงาน ส่วนที่เป็นความแตกต่าง คือ ไม่สามารถผลิตกำลังแรงงานให้มีจำนวนที่เพียงพอกับความที่ต้องการของพื้นที่	จังหวัดมีความต้องการกำลังคนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากมีสภาพทางภูมิศาสตร์ในแต่ละอำเภอ แตกต่างกันมาก โดยครอบคลุมพื้นที่ในหลายมิติ เช่น ฝั่งชายแดน ฝั่งใหม่ฝั่งชนบท ฝั่งอุตสาหกรรม เป็นต้น	สภาพปัจจุบันกับความต้องการไม่แตกต่างกันมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และมีแนวชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน กำลังคนส่วนมากมีวุฒิการศึกษาไม่สูง สามารถทำงานได้ตามความต้องการของสถานประกอบการ รวมทั้งสถานประกอบการ	ผู้เรียนมุ่งเน้นการเรียนเพื่อประกอบอาชีพมากขึ้น ทำให้เห็นช่องว่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบันที่ติดการกับสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ แบ่งได้เป็น 2 มิติ ได้แก่ ผู้เรียนมีแนวโน้มความ ต้องการในการเรียนต่อสายอาชีพมากขึ้น ในขณะที่

ตารางที่ 4 : ความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	ผลิตภัณฑ์ แม้ในพื้นที่ จะมีวิทยาลัยเกษตร แต่ผู้เรียนไม่นิยมเข้าเรียน รวมทั้งสำนักงานส่งเสริม การเรียนรู้ซึ่งต้องการ เปิดหลักสูตรระยะสั้น พบข้อจำกัดเรื่องการ จ้างผู้เชี่ยวชาญมาเป็น วิทยากร ทำให้เป้าหมาย การพัฒนาจังหวัด ด้านการมุ่งเน้นการศึกษา เพื่ออาชีพ ยังไม่บรรลุ ตามเป้าหมาย	สถาบันการศึกษา ในพื้นที่มีความพร้อม ในการผลิตกำลังคน ที่มีทักษะและ สมรรถนะที่ตรงกับ ความต้องการของ พื้นที่และประเทศ และตรงตามมาตรฐาน ของหลักสูตร	พื้นที่มีความ ต้องการแรงงาน ที่มีทักษะทางด้าน การค้าขาย และมี ทักษะทางด้านภาษา เพื่อการค้าสื่อสาร ในขณะที่กำลังคน ส่วนใหญ่ไม่มีทักษะ ดังกล่าว กำลัง	ส่วนใหญ่นิยมจ้าง แรงงานต่างชาติ เนื่องจากมีความ อดทนสูง และ มีค่าแรงที่สูง มากนัก	ไม่มีความต้องการ ของพื้นที่ที่มีความ ต้องการกำลังคน ที่มีสมรรถนะ ด้านใด ส่วนมีศักยภาพใน คือ ผู้เรียนไม่รู้ ความต้องการ ของตัวเองว่า มีความถนัด หรือความต้องการ เรียนต่อในสาขาวิชาใด เพื่อประกอบอาชีพอะไร
4. สระแก้ว	มีความแตกต่างมาก เนื่องจากประชากร ในพื้นที่ส่วนใหญ่มีฐานะ ยากจน ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม มีรายได้ต่ำ ระบบชลประทาน ยังไม่ทั่วถึง และ ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็น เจ้าของพื้นที่ เป้าหมาย	สถาบันการศึกษา ในพื้นที่มีความพร้อม ในการผลิตกำลังคน ที่มีทักษะและ สมรรถนะที่ตรงกับ ความต้องการของ พื้นที่และประเทศ และตรงตามมาตรฐาน ของหลักสูตร	พื้นที่มีความ ต้องการแรงงาน ที่มีทักษะทางด้าน การค้าขาย และมี ทักษะทางด้านภาษา เพื่อการค้าสื่อสาร ในขณะที่กำลังคน ส่วนใหญ่ไม่มีทักษะ ดังกล่าว กำลัง	ประชากรในพื้นที่ ส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรม โดยติดขัด รวมทั้ง การค้าขายชายแดน มีการเคลื่อนย้าย แรงงานต่างชาติที่มา จากแนวชายแดน ที่มีความสัมพันธ์และ	การศึกษายังพื้นฐาน ยังไม่สามารถทำให้ ผู้เรียนมีสมรรถนะสูง มากพอสำหรับ การประกอบอาชีพ ผู้เรียนจึงต้องการ มีความรู้สูงขึ้น รวมทั้ง การฝึกประสบการณ์

ตารางที่ 4 : ความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
จังหวัด	ชีวิตของประชากร จึงเป็นเพียงการมีชีวิตอยู่ เพื่อเอาตัวรอด ในขณะที่กำลังคน ต้องการกำลังคน สมรรถนะสูงเพื่อมา พัฒนาพื้นที่	แต่การตัดสินใจ เลือกเรียนต่อ ขึ้นอยู่กับผู้เรียนและ ความนิยมของผู้ปกครอง นอกจากนั้น ในช่วง ปี พ.ศ. 2550 – 2552 มีการกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัด ให้เป็นศูนย์กลาง รองรับและกระจาย สินค้าสู่อินโดจีน โดยมุ่งเน้นการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ แต่ไม่สามารถ บรรลุเป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์ ส่งผลให้กำลังคน ที่ผลิตออกมาต้องไป ทำงานนอกพื้นที่ หรือทำงานในสาขา อื่นที่ไม่ตรงสาขา	แรงงานส่วนใหญ่ จึงเป็นแรงงานต่างชาติ และคนรุ่นใหม่ จากที่อื่น ๆ เข้ามา ยึดพื้นที่ทำกิน แรงงานสมรรถนะสูง ส่วนใหญ่จะกระจุกตัว อยู่ในเมืองมากกว่า เนื่องมาจากขาดแรงจูงใจ ด้านความก้าวหน้า ทางอาชีพ รวมทั้ง ขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียน ที่จบตรงสาขามา มาทำงานในจังหวัด เกิดการรั่วไหล ของแรงงานไปที่อื่น เนื่องจากแรงกระตุ้น ด้านรายได้และ สวัสดิการที่ยังไม่เพียงพอ	ความอดทนสูง ซึ่งเป็นที่ต้องการ ของสถานประกอบการ แรงงานในพื้นที่ ที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ ส่วนมากนิยม ทำงานในโรงงาน อุตสาหกรรม ในพื้นที่และพื้นที่ ใกล้เคียง ได้แก่ โรงงานผลิตชิ้นส่วน รถยนต์ โรงงานเสื้อผ้า เป็นต้น	การทำงานกับ สถานประกอบการ แต่สถานศึกษา ไม่สนับสนุนส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้มีโอกาส เข้าไปฝึกงาน ในสถานประกอบการ ทำให้ผู้เรียนต้อง ยุ่งยากในการ ประสานติดต่อ ด้วยตนเองทั้งในด้าน เอกสารและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4 : ความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
5. ชัยนาท	เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่ยังใช้องค์ความรู้และสมรรถนะแบบเดิมในการทำเกษตรเทคโนโลยีที่นำมาใช้เป็นเครื่องจักรแบบทั่วไปไม่ได้มีความซับซ้อน แร่งงานยังคงเป็นแรงงานขั้นต่ายังไม่สามารถไปสู่เป้าหมายการเป็น Smart Farmer ได้	-	กำลังแรงงานที่มีสมรรถนะสูงส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเมืองมากกว่าต่างอำเภอ ในขณะที่มีวิทยาลัยเกษตรและการอาชีพ แต่ผู้เรียนขาดความสนใจและขาดการสนับสนุนจากภาคการศึกษา รวมทั้งขาดแรงจูงใจให้กลับมาทำงานเพื่อพัฒนาบ้านเกิดของตัวเอง	ประชากรยังทำการเกษตรกรรมด้วยรูปแบบเดิม พื้นที่จึงต้องการกำลังแรงงานที่มีความสามารถทางเทคโนโลยี และการตลาดรูปแบบใหม่ เพื่อเพิ่มผลผลิตและมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต แต่ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจในอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ขาดประสบการณ์ และทักษะในการทำการเกษตร ส่งผลให้เกิดการขาดแรงงาน	มีสถานประกอบการจำนวนมาก อาชีพเดิมโดยทั่วไปคือเกษตรกรรม ด้วยรูปแบบที่ไม่ได้มุ่งเน้นทางด้านการตลาด หรือการค้าขายเพื่อหวังผลกำไรที่จะสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดได้มากนัก ในขณะที่ปัจจุบันจังหวัดต้องการแรงงานที่มีทักษะที่สามารถต่อยอดเพื่อพัฒนาการเกษตรให้ยิ่งขึ้น ด้วยการนำเทคโนโลยีและแนวคิดเชิงคิดสร้างสรรค์มาใช้เพื่อพัฒนาเกษตรในยุคดิจิทัล

ตารางที่ 4 : ความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
6. เชียงราย	<p>1. มีรายได้จากการทำงานเพียงสูง แต่ใช้วิธีการบริหารจัดการการทำงานที่ยาวนานและไม่ยั่งยืน และมุ่งเน้นการค้าเงินงานไปตามกระแสนิยม</p> <p>2. พื้นที่มีความพร้อมด้านการศึกษา มีสถานอุดมศึกษารองรับผู้เรียนจำนวนมาก แต่ผู้เรียนในพื้นที่จำนวนมากมีฐานะยากจน ประกอบกับทุนการศึกษา มีจำนวนน้อย ทำให้ผู้เรียนบางส่วนยังขาดโอกาส</p>	<p>มีความแตกต่างในด้านสภาพพื้นที่ที่มีสถานประกอบการหรือนิคมอุตสาหกรรมจำนวนมาก ไม่สามารถรองรับกำลังคนที่เกิดขึ้นออกมาจากสถาบันอาชีวศึกษาหรือสถานอุดมศึกษาได้ ทำให้กำลังคนเหล่านี้ต้องไปทำงานนอกพื้นที่</p>	<p>กำลังแรงงานที่มีศักยภาพไปทำงานนอกพื้นที่เพราะขาดแรงจูงใจเรื่องค่าตอบแทนสวัสดิการแรงงานที่อยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นแรงงานทั่วไป ในขณะที่สถานศึกษาและสถาบันการศึกษาผลิตกำลังแรงงานได้จำนวนมาก แต่ยังไม่ตรงกับความต้องการ</p>	<p>ต้องการกำลังคนที่ขยัน อดทน มีทักษะการสื่อสารและทำงานได้หลายรูปแบบ โดยนิยมใช้แรงงานต่างชาติ เช่น พม่า ลาว หรือแรงงานในพื้นที่ที่มีความอุดมดีการศึกษาไม่สูงมาก เพื่อจ่ายค่าแรงต่ำแต่สามารถทำงานได้ตลอดคั้งตามบริบทของพื้นที่ ส่วนแรงงานอีกระดับหนึ่งเป็นกำลังคนที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูง สามารถสร้างอาชีพที่มีรายได้สูง เช่น แพทย์ พยาบาล วิศวกร ครู หรืออาชีพอิสระอื่น ๆ เช่น คำขายทางออนไลน์ Youtuber ธุรกิจร้านอาหาร</p>	<p>เกษตรกรยังทำการเกษตรในรูปแบบเดิมโดยใช้เทคโนโลยีของพ่อค้าคนกลางที่เมทำให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดช่องว่างของสภาพปัจจุบันกับความต้องการในอนาคต จึงควรมีหน่วยงานทำหน้าที่บูรณาการและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ด้านการบริหารการตลาด และเทคโนโลยี เพื่อลดช่องว่างและเกิดความต้องการอาชีพใหม่ ๆ ของผู้เรียนในโลกยุคใหม่</p>

จากตารางที่ 4 ความแตกต่างหรือช่องว่างสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบันในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำแนกเป็น 3 กลุ่ม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ผลิต มีความเห็นว่าเศรษฐกิจหลักของพื้นที่ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม และต้องการกำลังคนที่มีทักษะและสมรรถนะด้านการเกษตรยุคใหม่หรือเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) แต่การจัดการเรียนการสอนไม่เอื้อและสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นเกษตรกร รวมทั้งผู้ประกอบการไม่นิยมให้บุตรหลานประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยผู้เรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เรียนสายสามัญจนจบปริญญาตรี ในขณะที่พื้นที่ที่ต้องการผู้เรียนสายอาชีวศึกษาเพื่อมาเป็นแรงงานระดับกลางในพื้นที่ สามารถประกอบอาชีพในพื้นที่ ซึ่งมีความต้องการแรงงานสมรรถนะสูงมาพัฒนาการเกษตรยุคใหม่ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อออกแบบสร้างสรรคผลผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรให้เป็นเกษตรมูลค่าสูง นอกจากนั้น ผู้เรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะเข้าไปเรียนต่อในเมืองใหญ่และทำงานนอกพื้นที่เมื่อจบการศึกษาแล้ว ในขณะที่ผู้เรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี จะไม่มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อมาพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ ส่งผลให้มีแตกต่างระหว่างความต้องการกับสภาพปัจจุบัน

2. กลุ่มผู้ใช้ มีความเห็นว่ามี ความแตกต่างระหว่างสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบันในพื้นที่มาก โดยปัจจุบันกำลังแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่จะเป็นคนรุ่นพ่อ แม่ ปู่ย่า ตายาย ส่วนบุตรหลานจะไปทำงานนอกพื้นที่ ทำให้ในพื้นที่มีปริมาณแรงงานไม่เพียงพอ และบางพื้นที่ต้องการผู้ที่มีทักษะทางการค้าขายและทักษะด้านภาษาต่างประเทศ แต่กำลังแรงงานส่วนใหญ่ในพื้นที่ไม่มีทักษะดังกล่าว ต้องจ้างแรงงานต่างชาติในหลายพื้นที่ รวมทั้งในพื้นที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เพื่อรองรับกำลังแรงงานที่สมรรถนะสูง ทำให้ประสบปัญหาการขาดแคลน และต้องสรรหากำลังคนสมรรถนะสูงมากำหนดกลยุทธ์ให้สถานประกอบการ

3. กลุ่มผู้เรียน บางส่วนมีความเห็นที่ไม่รู้ว่าตนเองมีความต้องการประกอบอาชีพอะไร ขาดความรู้ และการแนะแนว โดยบางส่วนต้องการเรียนต่อในสายอาชีพมากขึ้น แต่ไม่รู้ว่าความต้องการของพื้นที่ว่าต้องการกำลังคนที่มีสมรรถนะด้านใด บางส่วนมีความเห็นที่พื้นที่ต้องการแรงงานที่มีทักษะสามารถต่อยอดเพื่อพัฒนาการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น ด้วยการนำเทคโนโลยีและแนวคิดเชิงสร้างสรรค์มาใช้ ในการพัฒนาการเกษตรในยุคดิจิทัล แต่เกษตรกรในพื้นที่ยังทำการเกษตรด้วยรูปแบบเดิม โดยใช้กลไกของพ่อค้าคนกลางที่ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดช่องว่างของสภาพปัจจุบันกับความต้องการกำลังคนในอนาคต

ตารางที่ 5 : สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
1. ร้อยเอ็ด	<p>1. ผู้ปกครองมีค่านิยมไม่ต้องการให้บุตรหลานลำบากเหมือนตนเองในวัยเด็ก ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่เมพร้อมและเหมาะสมต่อ</p> <p>การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของผู้เรียน</p> <p>2. พื้นที่ให้ความสำคัญกับประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ทำให้ผู้เรียนใช้เวลาไปกับประเพณีพื้นบ้านมากเกินไป</p> <p>3. การศึกษาขาดระบบแนะแนว และไม่ยืดหยุ่น รวมทั้งไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดและความต้องการอย่างแท้จริง</p>	<p>สถานศึกษาขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนกลาง ทั้งด้านงบประมาณ และสื่อครุภัณฑ์ที่ทันสมัย เพื่อใช้สนับสนุนการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน</p> <p>ผู้เรียน โดยให้สถานศึกษาไประดมทุนจากภาคเอกชนหรือชุมชน เช่น การจัดทอดผ้าป่าการศึกษา เป็นต้น</p>	<p>1. สถานศึกษาและสถาบันการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจ การพัฒนารูปแบบ การเกษตรสมัยใหม่ และการเกษตรแบบยั่งยืน</p> <p>2. ค่านิยมของแรงงานใหม่เปลี่ยนไปจากเดิม รวมทั้งขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการสร้างความรู้สึกด้านแรงจูงใจที่ดี</p>	<p>1. ผู้ปกครองมีค่านิยมและทัศนคติที่ต้องการให้บุตรหลานศึกษาต่อในสายสามัญมากกว่าอาชีวศึกษา เพื่อการมีงานทำและการประกอบอาชีพที่มั่นคง</p> <p>2. การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมมีน้อยทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่จังหวัดอื่น</p>	-

ตารางที่ 5 : สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
2. ชุมพร	<p>1. ผู้ปกครองมีค่านิยมที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพศึกษา และสนับสนุนให้เรียนจบในระดับปริญญาตรี เนื่องจากเป็นห่วงสวัสดิภาพและความปลอดภัยของบุตรหลาน</p> <p>2. นโยบายการศึกษาในจังหวัดไม่ไปในทิศทางเดียวกัน เช่น สพฐ. เดียวกัน เช่น สพฐ. มีผู้เรียนจำนวนมาก แต่ไม่ส่งต่อหรือสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนต่อสายอาชีพศึกษา เพื่อพัฒนากำลังแรงงานให้มีทักษะที่ตอบสนองความต้องการที่ต่อการของพื้นที่</p> <p>3. จำนวนครูและแนวสมัครงาน ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน</p>	-	<p>การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพยังไม่ทั่วถึง รวมทั้งขาดการส่งเสริมการสร้างต้นแบบและตัวอย่างที่ดีจากภาครัฐ</p>	<p>1. ทักษะดีและค่านิยมของผู้ปกครองไม่ต้องการให้บุตรหลานลำบากในการประกอบอาชีพของตนเองในอดีต</p> <p>2. ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจการประกอบอาชีพเกษตร ต้องการศึกษาระดับอุดมศึกษาออกไปในเขตภาคอุตสาหกรรมนอกพื้นที่และไม่ต้องการศึกษาต่อสายอาชีพส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาย้ายอาชีพ มีน้อย ในขณะที่สถานประกอบการและภาคแรงงานในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความต้องการกำลังคนภาคเกษตรและการประมง</p>	<p>1. ครูผู้สอนไม่ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning)</p> <p>2. สถานศึกษาขาดครูและแนวที่มีความเชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาทำให้ผู้เรียนไม่รู้จักตัวตน และความรู้ด้านอาชีพ</p>

ตารางที่ 5 : สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู		ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	และสถานศึกษา ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถค้นหาศักยภาพของตนเองและส่งต่อไปในระดับที่สูงขึ้น	ผู้เรียนสายอาชีวศึกษา มีจำนวนน้อย โดยอาจมีสาเหตุสำคัญ เช่น จำนวนเด็กเกิดที่ลดน้อยลง ค่านิยมของผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนสายอาชีพศึกษา และโรงเรียนสายสามัญมีการเปิดสอนระบบทวิศึกษา เป็นต้น				-
3. กายจนบุรี	1. กายจนบุรีไม่มีตลาดงานที่ใหญ่เพียงพอคนในจังหวัดมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจนส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ผู้เรียนหลุดออกนอกระบบเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 เนื่องจากขาดโอกาสในการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ 2. ผู้นำหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญหรือส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา	ผู้เรียนสายอาชีวศึกษา มีจำนวนน้อย โดยอาจมีสาเหตุสำคัญ เช่น จำนวนเด็กเกิดที่ลดน้อยลง ค่านิยมของผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนสายอาชีพศึกษา และโรงเรียนสายสามัญมีการเปิดสอนระบบทวิศึกษา เป็นต้น	1. ปัญหาการคมนาคมขนส่งที่เข้าถึงยากลำบากในบางพื้นที่ ขาดระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานในบางพื้นที่ ความเจริญกระจุกตัวใน 3 อำเภอหลัก ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอท่าม่วง และอำเภอท่ามะกา 2. ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน โดยพบว่าประชากรในจังหวัดกาญจนบุรีมีกรรมสิทธิ์ในเกาะ	1. ผู้ปกครองมีค่านิยมที่ไม่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับความลำบาก ต้องการที่สูง มุ่งงานทำ และมีรายได้ที่มั่นคง 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาของผู้เรียน เช่น สถานะทางเศรษฐกิจ ศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน ความต้องการและทัศนคติของผู้เรียน 3. ผู้เรียนบางคนไม่ได้รับการติดต่อ	-	

ตารางที่ 5 : สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	ของจังหวัดในภาพรวมมุ่งเน้นพัฒนาเฉพาะสถานศึกษาในสังกัด		ครอบคลุมทั้งต้นได้เพียงร้อยละ 30	เนื่องจากปัญหาสถานะทางการเงินของครอบครัว และมีผลการเรียนต่ำ รวมทั้งบางคนไม่ได้สนใจหรือต้องการทำงานกับสถานประกอบการภาคเอกชน จึงมีความต้องการใช้แรงงานต่างชาติ เนื่องจากค่าแรงต่ำ ขยัน และอดทน	
4. สระแก้ว	1. เศรษฐกิจหลักจากภาคเกษตรกรรม ซึ่งมีรายได้ต่ำลิดลิดกันทางการเกษตรเป็นแบบดกเดือน จึงไม่สามารถสร้างและขยายตลาดได้เท่าที่ควร	สถาบันการศึกษาและสถานศึกษาที่มีความพร้อมกำลังคนทั้งในด้านหลักสูตร ครู คณาจารย์ และสื่อการเรียนการสอน	1. การจัดการศึกษาในจังหวัดยังไม่มีความพร้อมที่จะรักษาคนที่มีความสามารถทำงานอยู่ในจังหวัด รวมทั้งขาดการแนะแนว ทำให้	1. พัฒนาคติและค่านิยมของผู้เรียนที่ต้องการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและจังหวัดใกล้เคียง 2. ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดความสนใจใน	สถานศึกษาให้การแนะแนวด้านอาชีพไม่เพียงพอ ทำให้ผู้เรียนไม่มีความต้องการด้านอาชีพของตนเอง

ตารางที่ 5 : สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้	ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู		
	<p>2. ขาดการส่งเสริมสนับสนุนด้านการตลาดและการบรรจุห่อจากภาครัฐ</p> <p>3. งบประมาณค่าใช้จ่ายวิทยุทีวีรัฐให้กับผู้เรียนยังไม่เพียงพอ ไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มที่</p> <p>4. การประกอบอาชีพของประชากรในพื้นที่ต้องการเพียงเพื่อความอยู่รอดเท่านั้น จึงไม่สามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมของพื้นที่ได้</p> <p>5. ผู้บริหารระดับจังหวัดไม่ได้ให้ความสำคัญหรือจุดที่ควรพัฒนาของจังหวัดอย่างแท้จริง</p>	<p>ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน รวมทั้งมีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการกำลังคนในพื้นที่ แต่สมรรถนะกำลังคนที่ผลิตออกมามีสมรรถนะไม่เป็นไปตามที่กำหนด ขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนกำลังคนที่อยู่นอกวงวิจัยเรียนยังไม่ให้ความสนใจหรือต่อยอดการพัฒนาทักษะหรืออาชีพ (Upskills - Reskills) เท่าที่ควร</p>	<p>ผู้เรียนไม่มีความต้องการของตนเองในการประกอบอาชีพ และไม่รู้เส้นทางอาชีพ ไม่ได้เรียนรู้จากการทำงานจริง ในขณะที่เด็กมัธยมศึกษาสามารถสร้างทักษะทางภาษาให้ผู้เรียนได้ถึง 3 ภาษา</p> <p>2. สถาบันอาชีวศึกษาจัดหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อ Upskills & Reskills อย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อกลับมาหมายเนืองจาก การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ขาดการเข้าถึงข้อมูลการศึกษาสาขาอาชีพ และขาดต้นแบบหรือ</p>	<p>การทำอาชีพเกษตร และไม่ต้องงกการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัว ทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา 3. สถานประกอบการและภาคแรงงานในพื้นที่ต้องการกำลังคนที่เป็นชาวภูมิปัญญาจำนวนมากทั้งในภาคเกษตร การค้าขายแค่น และอุตสาหกรรม</p>

ตารางที่ 5 : สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
			ตัวอย่างที่ดี 3. ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ขาดความรู้ ความเข้าใจในการ ส่งเสริมอาชีพ ให้แรงงานในพื้นที่		
5. ชัยนาท	1. ค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนที่ไม่เห็นความสำคัญ ของอาชีพเกษตรกรรม ส่งผลให้บุตรเข้าเรียนต่อ ในวิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีค่อนข้างต่ำ รวมทั้งผู้ปกครองไม่ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนต่อ อาชีวศึกษา เนื่องจาก มีแนวคิดที่ว่าเมื่อสำเร็จ การศึกษาส่วนใหญ่ จะประกอบอาชีพ ที่ไม่มั่นคง และ	-	การประชาสัมพันธ์ การศึกษาสายอาชีพ ไม่ทั่วถึง การประกอบอาชีพ เกษตรเป็นแบบดั้งเดิม ผู้รับแรงงานเป็นรุ่น พ่อแม่ ส่วนรุ่นลูก ไปทำงานจังหวัดอื่น ที่มาเป็นพื้นที่เช่าจาก นักธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีอุตสาหกรรมและ สถานประกอบการ ขนาดใหญ่ในจังหวัด จึงไม่เกิดการพัฒนา เท่าที่ควร	1. ทักษะของผู้ปกครองที่ไม่ ต้องการให้บุตรหลาน ประสบความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพ และมีหนี้สิน 2. การจัดการศึกษา ในจังหวัดยังไม่สามารถ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ประกอบอาชีพได้	ทัศนคติและ ความคิดของคน มีเป้าหมาย ในการประกอบอาชีพ ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 : สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
จังหวัด	สภาพแวดล้อมอาจจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมการ 2. หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ขาดความเชื่อมโยง และไม่สอดคล้องกับ เป้าหมายการพัฒนา จังหวัด 3. พื้นที่สถานประกอบการ จำนวนน้อย ไม่มี ตลาดงานรองรับเพียงพอ ทำให้แรงงานมีการ ย้ายถิ่นไปทำงาน ในจังหวัดใกล้เคียง				
6. เชียงราย	1. สภาพภูมิประเทศ เป็นภูเขา ทำให้การ เดินทางลำบาก ผู้เรียน ในชนบทบางส่วน จึงไม่เรียนต่อและไม่ ขอขยายพัฒนาตนเอง	ความต้องการ กำลังคนที่มีคุณวุฒิสูง มีน้อย ส่วนใหญ่ เน้นภาคเกษตร การท่องเที่ยว และ ธุรกิจครัวเรือน	แรงงานในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นแรงงาน ทั่วไป และสถานศึกษา ผลิตคนได้มาก แต่อาจไม่ตรงตาม ความต้องการของ	1. ผู้ปกครองมี ทัศนคติที่ไม่ต้องการ ให้ผู้เรียนมีความ ลำบากในการ ประกอบอาชีพ จึงส่งเสริมให้ผู้เรียน	1. การเปลี่ยนแปลง ของโลกปัจจุบัน ที่ทำให้เกิดอาชีพ และนวัตกรรม ขณะที่จังหวัดยัง จำเป็นต้องมี

ตารางที่ 5 : สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	<p>2. เป็นพื้นที่อยู่ติดแนวชายแดน จึงทำให้ฝ่ายการเมืองให้ความสำคัญและระมัดระวังเรื่องความสงบเรียบร้อย และมีดีความมั่นคงมากกว่ามิติอื่น ๆ</p> <p>3. ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่นิยมเรียนสายอาชีวศึกษา และเมื่อเรียนจบแล้วนิยมไปทำงานนอกพื้นที่</p> <p>4. ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่รองรับภาคเกษตรที่มีความอุดมสมบูรณ์</p> <p>5. ยังไม่มีการรวมตัวที่เข้มแข็งของภาคส่วนต่างๆ เช่น ภาคการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดร่วมกัน</p>	<p>จึงส่งผลให้กำลังคนที่มีผลผลิตออกมาต้องออกไปประกอบอาชีพนอกพื้นที่</p>	<p>สถานประกอบการทำให้แรงงานไม่มีการศึกษาไม่มีหน่วยงานหรือสถานประกอบการรองรับเพื่อต่อยอดในการทำงาน ส่งผลให้เกิดการย้ายถิ่นเป็นจำนวนมาก</p>	<p>1. ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น</p> <p>2. ขาดการบูรณาการและสะท้อนความต้องการของสถานประกอบการกับหน่วยงานภาครัฐ</p>	<p>แผนการพัฒนาจังหวัดที่คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของพื้นที่</p> <p>2. ความแตกต่างทางความคิดของคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า</p>

จากตารางที่ 5 สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างหรือช่องว่างของสมรรถนะกำลังแรงงานในพื้นที่ที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำแนกเป็น 3 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ผลิต มีความเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างหรือช่องว่างของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบันในพื้นที่มีหลายประการ ได้แก่ ผู้ปกครองมีค่านิยมที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานลำบาก และส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ จึงไม่ได้มุ่งเน้นด้านการฝึกอบรมหรือบ่มเพาะนิสัยความอดทนในการทำงานหนักหรืองานที่มีปัญหาอุปสรรคให้บุตรหลานขาดระบบแนวทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา และครูแนะแนวมีจำนวนไม่เพียงพอ รวมทั้งระบบการศึกษาขาดความยืดหยุ่นและขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดและความต้องการอย่างแท้จริง การศึกษาในระดับต่าง ๆ ไม่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน ไม่มีระบบส่งต่อผู้เรียนโดยคำนึงถึงความต้องการของพื้นที่เป็นหลัก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลให้ผู้เรียนหลุดออกนอกระบบเป็นจำนวนมาก รวมทั้งสภาพพื้นที่บางพื้นที่เป็นภูเขาและทุรกันดาร ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับด้านการเงินและการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาไม่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา รวมทั้งพื้นที่มีสถานประกอบการจำนวนน้อย ไม่มีตลาดแรงงานรองรับเพียงพอ ทำให้แรงงานมีการย้ายไปทำงานนอกพื้นที่จำนวนมาก นอกจากนี้ยังไม่มีกรรวมตัวที่เข้มแข็งเพื่อร่วมกันพัฒนาพื้นที่อย่างแท้จริง

2. กลุ่มผู้ใช้ มีความเห็นว่าสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจการพัฒนาเกษตรสมัยใหม่และการเกษตรแบบยั่งยืน ค่านิยมแรงงานจบใหม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตที่ผ่านมาโดยนิยมไปทำงานนอกพื้นที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า ขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพ ขาดต้นแบบที่ดี บางพื้นที่มีปัญหาคอมพิวเตอร์ทำให้เข้าถึงพื้นที่ด้วยความยากลำบาก และขาดระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน มีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์การครอบครองที่ดินทำกินในบางพื้นที่ และเห็นว่าการศึกษาในจังหวัดยังไม่มีความพร้อมที่จะรักษาแรงงานที่มีสมรรถนะสูงไว้ในพื้นที่ได้ รวมทั้งขาดการแนะแนว ทำให้ผู้เรียนไม่รู้จักความต้องการของตนเองในการประกอบอาชีพและไม่รู้เส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ

3. กลุ่มผู้เรียน มีความเห็นว่าสาเหตุความแตกต่างเกิดจากผู้สอนที่ไม่ให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลาย (Active Learning) สถานศึกษาขาดครูแนะแนวในการให้คำปรึกษา ทำให้ผู้เรียนไม่รู้จักตนเองและการประกอบอาชีพ โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เกิดอาชีพและนวัตกรรมใหม่และเกิดความแตกต่างด้านแนวคิดและระหว่างคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า ในขณะที่จังหวัดจำเป็นต้องมีแผนการพัฒนาจังหวัดที่ต้องรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของพื้นที่

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ให้บริการ/ครู	ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู		ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
1. ร้อยเอ็ด	<p>1. ผู้บริหารระดับจังหวัด ร่วมกันกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนากำลังคน ในจังหวัดให้สำนึกถึง บ้านเกิด ปรับพฤติกรรม และปลูกฝังให้ผู้เรียน มีความกระตือรือร้น และดำรงชีวิตได้ ท่ามกลางสภาวะวิกฤติ</p> <p>2. สถานศึกษา จัดการเรียนการสอน โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน เช่น ยกย่อง ผู้เรียนที่สอบ O-NET ให้ดีขึ้น โดยไม่แสวงหา ผลประโยชน์ในการดำรง ตำแหน่งของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยต้อง จัดการเรียนการสอนและ ออกแบบหลักสูตรที่ ตอบโจทย์ความต้องการ ของผู้เรียนและเชื่อมโยง</p>	<p>1. จัดการเรียน การสอนด้านวิชาการ ตามสาระการเรียนรู้ ที่กำหนดในหลักสูตร ควบคู่กับการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตามความสนใจ ของตนเอง รวมทั้ง ควบรวมกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงแรงงาน หอการค้าจังหวัด เพื่อจัดการอบรม ด้านอาชีพให้ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมถึงเรียนรู้กับคน ในชุมชน</p> <p>2. เน้นการให้ผู้เรียน ได้ทำกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างทักษะ ความคิดสร้างสรรค์</p>	<p>1. ครอบคลุมกำลังคน สมรรถนะสูงแล้ว ส่งออกไปนอกพื้นที่ เนื่องจากในพื้นที่ไม่มี อุตสาหกรรมรองรับ แรงงานสมรรถนะสูง 2. ภาครัฐควร สร้างแรงจูงใจให้ สถานประกอบการและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนได้เห็น ถึงความสำคัญและ ประโยชน์จากการ พัฒนาแรงงาน ในพื้นที่</p> <p>3. ควรมีการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก สร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง แนวทางการผลิต กำลังคนสมรรถนะสูง ให้มากขึ้น</p>	<p>1. หน่วยงาน ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด/ แรงงานจังหวัด/ พาณิชย์จังหวัด ร่วมกันส่งเสริม อุตสาหกรรมใน จังหวัดให้มีการตั้ง โรงงานหรือ สถานประกอบการ ขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับแรงงาน ในพื้นที่</p> <p>2. สถานศึกษา สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ผู้เรียนในการศึกษา ต่อสายอาชีพศึกษา ซึ่งเป็นที่ต้องการของ ตลาดแรงงาน มี สาขาใหม่ที่ยังรับ อาชีพในโลกอนาคต เมื่อสำเร็จแล้ว</p>	<p>1. ควรมีสถานที่ หรือเวทีเพื่อเปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้แสดงออกถึง ศักยภาพและ ความสามารถ</p> <p>2. ควรมีระบบ การแนะแนว ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บริการ และแนะนำผู้เรียนทั้งด้าน การเรียนการสอน การดำรงชีวิตและ การประกอบอาชีพ</p> <p>3. ควรมีหลักสูตร ที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการกำลังคน สมรรถนะสูง</p> <p>4. ทบทวน ส่วนใน พื้นที่ที่ควรร่วมกัน เสริมสร้างและพัฒนา</p>	

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	<p>ผู้กระบวนกรจัดการเรียนรู้</p> <p>3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น Upskill & Reskill เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะชีวิตมากขึ้น</p> <p>4. ปรับรูปแบบการจัดการศึกษา ให้ยืดหยุ่น หลากหลาย และเหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยระดับปฐมวัยและประถมศึกษาศึกษา ควรเรียนเฉพาะวิชาที่จำเป็น เพื่อสามารถเรียนรู้ต่อได้ในระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา</p>		<p>4. ควรมีตัวอย่างของสถานประกอบการที่ดีในการสร้างแรงจูงใจให้แก่วัยที่กำลังจะจบการศึกษามาเป็นแรงงานในพื้นที่</p>	<p>มีงานทำ มีรายได้ ที่มั่นคง สามารถประกอบอาชีพได้</p> <p>3. ผู้ปกครอง बुद्धิกิ่ง คำนึงในการประกอบอาชีพ</p> <p>เกษตรกรรมให้กับผู้เรียนเพื่อพัฒนาต่อยอดสู่อุตสาหกรรมสมัยใหม่</p>	<p>ทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน และลดความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา เทคโนโลยี เป็นต้น</p> <p>5. ควรส่งเสริมให้มีครูต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษาในสถานศึกษา</p>

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	<p>5. ปรับวิธีการประเมินผู้เรียน และกำหนดให้การประเมินครูกับความสามารถของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กัน โดยเน้นการประเมินเชิงประจักษ์มากขึ้น</p>				
2. ชุมพร	<p>1. สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว โดยสร้างความพร้อมในการมีครอบครัว เริ่มตั้งแต่สร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การดูแลเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และปลูกฝังให้เป็นคนดีตั้งแต่แรกเกิด</p> <p>2. สถาบันการศึกษา และสถานศึกษา ในจังหวัด รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีหลักสูตรระยะสั้น Upskills & Reskilling ใหม่ ๆ ที่ตรงตามความต้องการของพื้นที่ และส่งเสริมผู้เรียนให้รัก</p>	<p>1. สถานศึกษาควรมีแนวทางการผลิตผู้เรียนโดยให้ความสำคัญกับทักษะและสมรรถนะที่สามารถนำไปปรับใช้ในภาคดำรงชีวิตมากกว่า</p> <p>2. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การต่อยอดใน การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต</p> <p>3. หน่วยงานระดับจังหวัดควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน</p>	<p>1. ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษามากขึ้น</p> <p>2. ควรมีสถาบันอุดมศึกษาหรือสถานศึกษาต้นแบบ ที่ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการในพื้นที่ที่มีการจ้างงานจริง หลังจากที่มีผู้เรียนสำเร็จการศึกษาแล้ว</p> <p>3. พัฒนามาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น พัฒนาครูผู้สอนสายอาชีพ รวมทั้ง</p>	<p>1. สถาบันอาชีวศึกษาควรสร้างภาพลักษณ์ที่ดี เพื่อให้ผู้ประกอบการเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมที่มีต่อการเรียนต่อสายอาชีวศึกษา</p> <p>2. สถาบันการศึกษาและสถาบันการศึกษาควรสร้างความรู้ความเข้าใจในอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงานควบคู่กับการพัฒนาทางด้านวิชาการตามหลักสูตรแต่ละระดับ</p>	

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	<p>บ้านเกิด เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นการสำคัญในการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ เช่น หลักสูตรมัธยมศึกษาที่น้อย หลักสูตรอนุรักษวัฒนธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางทะเล เป็นต้น</p> <p>3. พัฒนาคู่มือมีทักษะและสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่ รวมทั้งมีทักษะและรู้เท่าทันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และเลือกให้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และการวัดประเมินผลต้องยืดหยุ่นหลากหลาย</p>	<p>โดยจัดให้มีเวทีการประชุมทางวิชาการเพื่อให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถนำไปสู่การออกแบบโครงการหรือกิจกรรมให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้ตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียนอย่างเหมาะสม</p> <p>ผู้เรียนอย่างเหมาะสม รวมทั้งทำให้ผู้เรียนรู้จักทรัพยากรและอาชีพในท้องถิ่นของตนเอง</p>	<p>ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ผู้สอน</p> <p>4. ควรเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้เรียนในสายอาชีพศึกษาในระดับปวช. ทั้งทางด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างสมรรถนะและทักษะในระดับที่สูงขึ้น</p> <p>ในระดับปวส. และปริญญาตรีที่จำเป็นต้องมีความเข้มข้นและเฉพาะทางมากขึ้น</p>	<p>3. สถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจกับผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพให้กับผู้เรียนในอนาคต</p>	

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	4. กระทรวง อว. ควรปรับหลักเกณฑ์ ให้สถาบันอุดมศึกษา สามารถจัดหลักสูตร ให้สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของ พื้นที่ และเร่งพัฒนา ระบบธนาคารหน่วยกิต ให้สามารถใช้ได้อย่าง เป็นรูปธรรม เพื่อลดเวลา เรียนให้กับผู้ที่เรียน จบ ปวส.	-			
3. กายจนบุรี	1. ให้ความสำคัญ กับการศึกษาปวช. โดย ส่งเสริมให้เกิด การบูรณาการร่วมกันระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับสถานศึกษาในสังกัดอื่น ทุกสังกัด เพื่อพัฒนา การศึกษาปวช. ให้มี คุณภาพและได้มาตรฐาน และเป็นพื้นฐานในการ พัฒนากำลังคนให้มีความ	จังหวัดควรบูรณาการ การทำงานร่วมกัน กับสถานศึกษาทุกระดับ และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริม และผลักดันให้ผู้เรียน เข้าเรียนต่อสาย อาชีวศึกษาให้มากขึ้น โดยกำหนดเป้าหมาย ร่วมกันและแบ่ง ดำเนินงานให้	1. ควรสำรวจ ความต้องการแรงงาน ในจังหวัดและร่วมกัน พัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับ ความต้องการ ของภาคผู้ใช้ แรงงานอย่างแท้จริง 2. ควรมีแรงจูงใจ ให้สถานประกอบการ ที่ให้ความร่วมมือ	1. สถานศึกษา อาชีวศึกษากับ สถานประกอบการ หรือภาคเอกชน ควรร่วมกันพัฒนา หลักสูตรให้ทันสมัย และผลิตกำลังคน ในสาขาวิชาที่ ขาดแคลนและ เป็นที่ต้องการ ของตลาดแรงงาน	1. ผู้เรียนควร พัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง ด้วยการศึกษา หาความรู้ด้านต่าง ๆ จากสถาบันการศึกษา หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างและ เพิ่มเติมทักษะและ สมรรถนะที่สอดคล้อง กับความต้องการ

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	<p>และสมรรถนะในการประกอบอาชีพ เช่น คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความมีวินัย เป็นต้น</p> <p>2. หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ มีบุคลากรด้านแนะแนวเพียงพอเพื่อทำให้ได้ข้อมูลด้านการจัดการศึกษาและความต้องการอาชีพที่ตรงกับความต้องการ</p> <p>3. หน่วยงานด้านการศึกษาร่วมมือกับกระทรวงแรงงานและสถานประกอบการในการประชาสัมพันธ์และเปิดตลาดงานให้มากขึ้น เพื่อสามารถผลิตคนได้</p>	<p>สถานศึกษาแต่ละระดับรับผิดชอบผลิตกำลังคนอย่างชัดเจน เพื่อตอบใจพหุความต้องการของพื้นที่โดยไม่ต้องการแข่งขันกันและกัน</p>	<p>กับภาครัฐและทุกภาคส่วนในการให้ความสำคัญและเห็นประโยชน์ของการพัฒนาแรงงานในพื้นที่</p> <p>3. ควรปรับทัศนคติของผู้เรียนให้สนใจหารายได้พิเศษระหว่างเรียน เพื่อเกิดความรู้สึกรักและมีความภาคภูมิใจและความสุขที่สามารถหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้</p> <p>และมีโอกาสในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วย</p> <p>4. ควรมีตัวอย่างที่ดีของสถานประกอบการที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ทำจ้าง</p>	<p>2. ภาครัฐกับภาคเอกชนควรร่วมกันพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ และส่งเสริมให้ขยายการลงทุนเพื่อรองรับตลาดแรงงานตลอดจนพัฒนาแรงงานให้มีศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>3. ผู้ปกครองควรปรับเปลี่ยนค่านิยมและส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนต่อในสายอาชีพศึกษาที่มีโอกาสหารายได้ระหว่างเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาก็สามารถมีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้สูง รวมทั้ง</p>	<p>ของตนเองและความต้องการของพื้นที่</p> <p>2. ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาครูต่างชาติเข้ามาสอนภาษาต่างประเทศ</p> <p>ในสถานศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสูงด้านภาษา</p> <p>3. สถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ควรมีระบบการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ และควรมีการนำผู้เรียนไปศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ เช่น สถานประกอบการ</p>

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
จังหวัด	ตรงกับความต้องการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งเป็นการปรับค่านิยมและทัศนคติของผู้ปกครองและสังคมให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเรียนอาชีวศึกษามากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การลดอัตราการว่างงานที่เกิดจากการมีคุณสมบัติสูง แต่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาของจังหวัดได้		สำเร็จการศึกษา มีเป้าหมายชัดเจนในการประกอบอาชีพในพื้นที่หลังสำเร็จการศึกษา 5. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพหรือต้นทุนของจังหวัดว่าอะไรเป็นจุดเด่นหรือจุดด้อยของจังหวัดและปรับแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัดในระยะ 20 ปี และตั้งเป้าหมายการเพิ่มรายได้ต่อคนให้มากขึ้น 6. ควรพัฒนาระบบโรงเรียนในโรงงานให้นำสนใจและดึงดูดผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น	ช่วยให้คำแนะนำและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนในการค้นหาอาชีพตามถนัดและความต้องการของผู้เรียน และสามารถเลือกประกอบอาชีพต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตนเองและพื้นที่	เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เส้นทางประกอบอาชีพที่หลากหลายในพื้นที่ และเป็นกำลังคนที่มีคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาควรเน้นการปฏิบัติได้จริงและกิจกรรมนอกห้องเรียนให้มากขึ้น

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	<p>ของประชากร และทำให้ระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น</p> <p>5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเข้ามามีส่วนรวมในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดให้ตอบสนองของความต้องการของพื้นที่</p> <p>6. ควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษานำร่องในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามความต้องการจำเป็นมากกว่าจัดสรรงบประมาณแบบเฉลี่ยเท่ากันเพื่อสามารถพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษานำร่องได้อย่างต่อเนื่องตัวและเกิดประสิทธิวิภาพสูงสุด</p>				

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ภาคเอกชน/ สถาบันประกอบการ	ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู		ภาคประชาสังคม		
4. สระแก้ว	<p>1. ภาครัฐส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรวมตัวกันหรือตั้งสมาคมเพื่อสร้างกลุ่มผู้มีความสนใจร่วมกัน โดยสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีระเบียบวินัย มีความเข้าใจในรากเหง้าและประวัติศาสตร์ของจังหวัดเป็นอย่างดีเพื่อร่วมพัฒนาจังหวัดให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของจังหวัด “เมืองชายแดนแห่งความสุข ถิ่นเกษตรและสมุนไพร คุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนเชิงนิเวศและอารยธรรมโบราณ ศูนย์กลางโลจิสติกส์ เชื่อมโยงอินโดจีน มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”</p>	<p>1. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ในทุกมิติของจังหวัด เพื่อสร้างจังหวัดให้น่าอยู่ โดยออกแบบหลักสูตรให้สถานศึกษาและทุกแห่งในพื้นที่จัดการศึกษาแบบต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาทุกระดับตั้งพื้นฐาน อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงตามความต้องการของพื้นที่และเตรียมพร้อมรับ</p>	<p>1. สถานศึกษาและสถาบันการศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาคำสนใจและความสนใจของตัวเอง โดยนำวิชาชีพต่าง ๆ เช่น การต่ออินไลน์ โลจิสติกส์มาเป็นวิชาเลือกเสรีพร้อมทั้งปรับความเข้มข้นของเนื้อหาให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง</p> <p>2. หน่วยงานระดับพื้นที่ควรหารือกับหน่วยงานระดับนโยบาย เกี่ยวกับการตั้งแนวทางการศึกษาแรงงานไทยที่ไหลไปทำงานที่กลุ่มชุกกับมาทำงานในพื้นที่ เนื่องจากแรงงานดังกล่าว</p>	<p>1. สถานศึกษาสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนในการประกอบอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน</p> <p>2. สถานประกอบการสะท้อนมุมมองความต้องการแรงงานในบริบทพื้นที่ และภาครัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณรวมทั้งบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน เพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของคนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้านการจัดการลงทุน การยกระดับสินค้า</p>	<p>ควรมีแนวทางให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มสมรรถนะ และส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการในพื้นที่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการฝึกประสบการณ์การทำงานได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความต้องการของตนเอง เป็นการสร้างความเป็นใจให้กับผู้เรียน และทำให้มีประสบการณ์รวมทั้งทักษะและสมรรถนะในการทำงานตามความต้องการของสถานประกอบการ</p>	

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ให้บริการ สถานศึกษา/ครู	ผู้ใช้		ผู้เรียน/นักเรียนนักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริการ สถานศึกษา/ครู		ภาคเอกชน/สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
จังหวัด	<p>2. ส่งเสริมให้ประชาชนที่ต้องการพัฒนาตนเองด้วยการ Reskills & Upskills ทักษะต่างๆ ที่สนใจผ่านความร่วมมือของสถาบันอาชีวศึกษา โดยรัฐเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุกช่วงวัยเข้าถึงโอกาสในการเข้ารับ การฝึกอบรมหลักสูตร เข้าถึงโอกาสในการเข้ารับ การฝึกอบรมหลักสูตร ระยะสั้นต่างๆ ที่จัดโดยภาครัฐหรือภาคเอกชน เพื่อพัฒนาทักษะในด้าน ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น</p> <p>3. พัฒนาคอร์สและศึกษานิเทศก์ เพื่อ การพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน โดยเฉพาะ การยกระดับผลการ ทดสอบ O-NET ของ ผู้เรียนที่ยังอยู่ใน ระดับต่ำ</p>	<p>การเปลี่ยนแปลง ในอนาคต</p> <p>2. ส่งเสริมภาค เอกชนให้เข้ามา มีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาและ ให้ความร่วมมือ ในการสนับสนุน เครื่องมือและอุปกรณ์ ที่ทันสมัยเพื่อนำมา ใช้ในการจัดการเรียน การสอนและทำให้ ผู้เรียนได้มีโอกาส ฝึกปฏิบัติจริง</p> <p>ในสถานประกอบการ รวมทั้งสนับสนุน การศึกษาในสาขาที่เป็น ความต้องการของพื้นที่</p> <p>3. การกำหนด นโยบายจากส่วนกลาง ควรกำหนดเป็นกรอบ แนวทางกว้าง ๆ และ ให้องค์กรงานในพื้นที่</p>	<p>ส่วนใหญ่เป็นแรงงาน ที่มีทักษะและ สมรรถนะสูง โดยอาจ จำเป็นต้องสร้างงาน ในจังหวัดให้สามารถ รองรับแรงงานกลุ่ม ดังกล่าว โดยเฉพาะ ค่าตอบแทนที่สูงกว่า การทำงานในกัมพูชา</p> <p>3. ภาครัฐควร สร้างการรับรู้ด้วย ประชาสัมพันธ์ด้วย ช่องทางต่าง ๆ</p> <p>ในเชิงรุกทั้งในระดับ ชุมชนและระดับจังหวัด เพื่อให้เห็นความ สำคัญของการพัฒนา แรงงานในจังหวัด</p> <p>ด้วยการใช้ภาษา สื่อสารที่ง่าย ต่อการทำ ความเข้าใจ และเลือก กลุ่มเป้าหมาย</p>	<p>การเกษตร การพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยว</p>		

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	<p>4. กำหนดให้มีการจัดสอบ PISA ทุกโรงเรียนทั่วประเทศ ไม่ควรเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะทำได้ผล การประเมินที่วัดทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนทั่วประเทศอย่างแท้จริง การสอบโดยกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในภาพรวมของประเทศได้ ตรงตามเป้าหมาย</p> <p>5. ให้ความสำคัญกับการสอบ CEFR ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำผลการทดสอบมาพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านทักษะภาษาต่างประเทศของผู้เรียน</p>	<p>มีอิสระในการดำเนินงาน สามารถ ออกแบบแนวทาง การดำเนินงาน และ กำหนดตัวชี้วัดได้เอง</p>	<p>ให้ตรงจุดมากขึ้น</p> <p>4.ภาครัฐควรมีแรงจูงใจให้สถานประกอบการ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและเห็นความสำคัญของการพัฒนาแรงงานในจังหวัด</p> <p>5. ควรมีตัวอย่างที่ดีของสถานประกอบการที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ที่กำลังสำเร็จการศึกษาเข้ามาเป็นแรงงานในพื้นที่</p>		

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	<p>6. สร้างความตระหนักร่วมกันว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องสร้างความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้ภายใต้สภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงโดยลดความสำคัญของการศึกษาเพื่อปริญญาบัตร แต่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่สามารถตอบสนองของภาคเอกชนและความต้องการและความเป็นรายบุคคล รวมทั้งหลักสูตรต้องสามารถปรับให้ยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของพื้นที่ได้</p>				

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	7. หน่วยงานส่วนกลาง ควรลดจำนวนโครงการ ที่มอบหมายให้ สถานศึกษาในพื้นที่ ดำเนินการ เพื่อให้พื้นที่ มีอิสระและคล่องตัว ในการพัฒนาการศึกษา ตามเป้าหมายของจังหวัด ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
5. ชัยนาท	1. ควรปรับหลักสูตร การศึกษาให้เชื่อมโยงและ สอดคล้องกันระหว่าง ระดับการศึกษาตั้งแต่ การศึกษาระดับพื้นฐาน อาชีวศึกษา และ อุดมศึกษา รวมทั้ง เชื่อมโยงหน่วยกิต ระหว่างการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษากับวิทยาลัย เกษตรเพื่อให้นักศึกษาลง คนที่สามารถตอบโจทย์ ความต้องการของพื้นที่ได้	สถานศึกษาและ สถาบันการศึกษา ควรให้ความสำคัญ กับการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะ มากกว่าความรู้ ทางวิชาการตามที่ หลักสูตรกำหนด	1. หน่วยงาน การศึกษาคอร์จัดให้มี การอบรมเพื่อส่งเสริม ทักษะและภาวะผู้นำ ทางด้านเกษตร โดยเฉพาะเกษตรกร อัจฉริยะ (Smart Farming) ให้เป็น รูปธรรมมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ คนรุ่นใหม่สนใจ เรียนเกษตรเพื่อพัฒนา พื้นที่มากขึ้น	1. สถานศึกษาและ สถาบันการศึกษา ควรรับหลักสูตร ให้สามารถรองรับและ ตอบโจทย์เทคโนโลยี ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น และผู้ปกครอง ปลูกฝังค่านิยม ในการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมให้ผู้เรียน ว่าเป็นอาชีพที่สามาร สร้างรายได้ที่มั่นคง และมีความสุข	1. การศึกษาควร ปลูกฝังและสร้างค่านิยม ด้านการให้ความ สำคัญกับความ สุข ในการประกอบอาชีพ ที่ไม่ได้หวังผลตอบแทน ด้านเงินอย่างเดียว และสามารถ ให้ผู้เรียนมีทักษะ การเป็น Smart Farmer ซึ่งเป็นสมรรถนะ ที่ตอบโจทย์ความ ต้องการของพื้นที่ได้

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
จังหวัด	<p>2. สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ควรเปิดหลักสูตรในสาขาที่ตอบสนองความต้องการของการตลาดแรงงานในพื้นที่ โดยกระทรวง อว. กำหนดหลักเกณฑ์การเปิดหลักสูตรให้ยืดหยุ่นขึ้น</p> <p>3. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในการอบรมและพัฒนาครูอย่างพอเพียงเพื่อให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาด้านวิชาการและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้</p>	<p>2. ควรส่งเสริมวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตมากกว่าการเรียนการสอนตามภาคทฤษฎี</p> <p>3. ส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง</p> <p>4. จังหวัดควรมีแผนรองรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะทางด้านอสังหาริมทรัพย์</p>	<p>2. สถาบันอาชีวศึกษาปรับกระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้ละเอียดและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถาบันอาชีวศึกษา เพื่อดึงดูดและปรับเปลี่ยนทัศนคติผู้ประกอบการให้ส่งบุตรหลานเข้าเรียนสายอาชีวศึกษามากขึ้น</p> <p>3. ส่งเสริมให้มีการสร้างบุคคลต้นแบบเพื่อเป็นโมเดลความสำเร็จด้วยวิธีการใหม่ เช่น สร้างเน็ตไอดอลทางด้านเกษตร เป็นต้น</p> <p>4. ส่งเสริมให้มีการตั้งโรงงานหรือสถานประกอบการขนาดใหม่ที่ได้มาตรฐานใน</p>	<p>2. ควรสร้างตัวอย่างเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จมีรายได้มั่นคง และมีความสุขจากการประกอบอาชีพ</p> <p>3. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน เช่น สถาบันอุดมศึกษาเข้ามาให้ความรู้หรือจัดอบรมให้สถานศึกษาและชุมชนในการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมถึงช่องทางทางการตลาดด้วย</p>	

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
				จังหวัดเพื่อแก้ปัญหา ผู้เรียนออกไปเรียน และทำงานนอกพื้นที่ 5. สถานศึกษาและ สถาบันการศึกษา ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ และ มีระบบแนะแนว ด้านอาชีพของผู้เรียน ให้ตรงตามความ ต้องการของพื้นที่	
6. เชียงราย	1. หน่วยงานในระดับ นโยบาย ได้แก่ ผู้บริหาร สูงสุดขององค์กรหลัก ศส. ต้องบูรณาการ การดำเนินงานร่วมกัน โดยมอบหมายสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการผลักดันและ ส่งเสริมให้มีสหสาขาการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่เกิดขึ้น	1. สถานศึกษาและ สถาบันการศึกษา ควรจัดการเรียน การสอนที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนใช้ กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์หรือ วิจัยพื้นฐาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี ทักษะในการคิดอย่าง มีเหตุผล สามารถ	1. หน่วยงานภาครัฐ ในระดับจังหวัด ร่วมกันหาตลาดงาน รองรับกำลังคนที่ สำเร็จการศึกษา และเพิ่มแรงจูงใจ รวมถึงมาตรการต่าง ๆ โดยสร้างผู้แทน หรือองค์กรเพื่อทำ หน้าที่บูรณาการ การดำเนินงาน	1. สถานศึกษา และสถาบันการศึกษา ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้เรียน ด้านกรอบอาชีพ ตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน 2. ภาครัฐควร ส่งเสริมให้ผู้เรียน สร้างนวัตกรรมใหม่ และสนับสนุนให้เป็น	1. สถานศึกษา และสถาบันการศึกษา ส่งเสริมทักษะ และสมรรถนะ ด้านภาษาให้ผู้เรียน เช่น ภาษาอังกฤษ จีน ฝรั่งเศส เป็นต้น เพื่อรองรับการพัฒนา อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวของพื้นที่

ตารางที่ 6 : แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้		ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา/ครู	ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ภาคประชาสังคม	
	เพื่อร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาการศึกษาของจังหวัด โดยผู้นำในระดับจังหวัดจะต้องมีการประสานนโยบายและวิเคราะห์สภาพความต้องการของพื้นที่ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงเป้าหมายสุดท้ายที่จังหวัดต้องการ โดยในปัจจุบันแม้ว่าจะมีการปฏิบัติอยู่บ้าง แต่เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ และขับเคลื่อนไปในทิศทางที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ หรือส่งผลดีเท่าที่ควร	นำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งการเรียน และการทำงาน 2. ควรพัฒนาระบบแนะแนวเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และรู้เส้นทางอาชีพที่หลากหลาย เพื่อสามารถตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่จะเรียนได้ตรงตามความต้องการ 3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรสร้างความเข้าใจและชี้แจงให้ชัดเจนถึงเป้าหมายและแนวทางการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง	ในพื้นที่ เช่น คณะกรรมการพัฒนาภาคเอกชน และงบประมาณที่เหมาะสม 2. ตั้งสมัชชาการศึกษาจังหวัด เชียงราย เพื่อเป็นเวทีในการสะท้อนปัญหา ร่วมกัน โดยเน้นภาคประชาสังคมเป็นหลัก และต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 3. ภาคเอกชนควรร่วมพัฒนามาตรฐานของโรงงานและสถานประกอบการในพื้นที่เพื่อรองรับแรงงานสมรรถนะสูง	ผู้ลงทุน การทำธุรกิจ การทำเกษตรมูลค่าสูง	2. ผู้บริหารระดับจังหวัดร่วมปรับนโยบายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยเน้นอัตลักษณ์ด้านศิลปะวัฒนธรรม เนื่องจากเชียงราย เป็นจังหวัดที่มีเสน่ห์ทั้งด้านวัฒนธรรม และความหลากหลายทางชาติพันธุ์ 3. สถานศึกษาและสถาบันการศึกษา จัดให้มีการแนะแนว การเรียนต่อและอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหรือประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการ และพื้นที่ของตนเองและพื้นที่

จากตารางที่ 6 แนวทางการแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำแนกเป็น 3 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ผลิต มีความเห็นและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารระดับจังหวัดควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้นให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ และเพิ่มเติมทักษะชีวิตมากขึ้น ปรับรูปแบบการจัดการศึกษาให้มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และปรับวิธีการประเมินผู้เรียนกับการประเมินครูให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยเน้นการประเมินที่มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นหลัก และประเมินครูตามสภาพจริงมากกว่าการมุ่งเน้นเอกสาร สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว เริ่มจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจการดูแลเด็กปฐมวัย ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมจัดหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น (Upskills และ Reskills) เพื่อคนทุกช่วงวัยทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่ได้ พัฒนาครูให้มีทักษะและสมรรถนะใหม่ ๆ ที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ กระทรวง อว. ปรับเกณฑ์การเปิดสาขาของสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีระบบแนะแนวที่มีประสิทธิภาพและมีครูแนะแนวเพียงพอ กับปริมาณของผู้เรียน ภาครัฐส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรวมตัวหรือจัดตั้งสมาคมวิชาการศึกษาโดยระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการแรงงานตามบริบทพื้นที่และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

2. กลุ่มผู้ใช้ มีความเห็นว่าภาครัฐควรสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการและทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการพัฒนาแรงงานในพื้นที่ โดยควรมีตัวอย่างของสถานประกอบการที่ดีในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ที่กำลังจะจบการศึกษามาเป็นแรงงานในพื้นที่ สถานศึกษาควรสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้เรียนในการเรียนต่อสายอาชีพศึกษาที่สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน มีอาชีพที่มั่นคงและตรงกับความ ต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ หน่วยงานในพื้นที่ทั้งภาคอุตสาหกรรม แรงงาน และพาณิชย์ ร่วมกันผลักดันให้มีการตั้งโรงงานขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม เพื่อรองรับแรงงานในพื้นที่ พัฒนามาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น ควรมีการสำรวจความต้องการแรงงานในจังหวัดและร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้แรงงานอย่างแท้จริง ควรมี การศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพหรือต้นทุนของจังหวัดเพื่อทำให้อุตสาหกรรม จุดด้อยและปรับแผนการพัฒนา กำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัด หน่วยงานการศึกษาควรจัดให้มีการอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะและภาวะผู้นำด้านการเกษตร โดยเฉพาะเกษตรอัจฉริยะ

3. กลุ่มผู้เรียน มีความเห็นว่าควรมีสถานที่หรือเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงศักยภาพและความสามารถ และสถานศึกษาควรมีระบบแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ มีครูแนะแนวที่เพียงพอ ควรมีหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูง และภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อจ้างครูต่างชาติมาสอนภาษาต่างประเทศในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศ

4.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ตามกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ด้วยเครื่องมือ Design Thinking แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดปัญหา (Define) (2) การระดมความคิดเห็น (Ideate) (3) การสร้างต้นแบบ (Prototype) และ (4) การทดสอบ (Test) โดยสามารถสรุปผลการประชุมตามขั้นตอนการดำเนินงานได้ดังนี้

4.2.1 การกำหนดปัญหา (Define) เป็นขั้นตอนของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้ในการแก้ปัญหาและสร้างนวัตกรรม เพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง และกำหนดขอบเขตปัญหาที่จะแก้ไขได้อย่างชัดเจน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดปัญหา เรื่องทักษะและคุณลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ โดยใช้เครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์และสรุปผลการกำหนดปัญหาด้วยการจัดลำดับความสำคัญของคุณสมบัติที่ต้องการ (Feature Prioritization) โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมตามกลุ่มเป้าหมายระบุคุณลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ และจัดลำดับความสำคัญของทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ของการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง โดยมีเป้าหมายเพื่อสามารถจัดสรรทรัพยากรและเวลาเพื่อแก้ปัญหาที่มีความสำคัญและมีผลกระทบมากที่สุด โดยแบ่งผู้เข้าร่วมประชุมเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 5 - 6 คน ดังนี้ (1) กลุ่มผู้ผลิต และ (2) กลุ่มผู้ใช้ และ (3) กลุ่มผู้เรียน โดยสามารถสรุปผลด้านทักษะและคุณลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ จำแนกเป็นรายกลุ่มได้ ดังนี้

ตารางที่ 7 : ทักษะและคุณลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้ ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู		
1. ร้อยเอ็ด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้ ทักษะ และ ความเชี่ยวชาญ ในอาชีพ 2. ความสามารถในการปรับตัว 3. ความรอบรู้ ทางด้านดิจิทัล (Digital Literacy) 4. มีเจตคติที่ดีและ ความตั้งใจ ในการทำงาน 5. สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้ และทักษะ 2. ทักษะในการ แก้ปัญหา 3. ความสามารถ ในการ ปรับตัว 4. การพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง 5. ทักษะคิดและแนวคิด ในเชิงบวก 6. มีคุณธรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาวะผู้นำ 2. มีคุณธรรม 3. ความสามารถ ในการคิดและ ตัดสินใจ 4. การบริหาร จัดการที่ดี 5. มีความรู้ ความสามารถ 6. ความรับผิดชอบ 7. เอาใจใส่ในงาน 8. ความกระตือรือร้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาวะผู้นำ 2. วิสัยทัศน์ กว้างไกล 3. ความรับผิดชอบ 4. ตรงต่อเวลา 5. ความสามารถ ในการวางแผน/ บริหารจัดการ ได้ดี 6. สามารถปรับตัว 7. รับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น
2. ชุมพร	<ol style="list-style-type: none"> 1. คุณธรรม 2. ทำงานเป็นทีม 3. การปรับตัวให้ทัน ต่อสถานการณ์ 4. ความรู้ ความสามารถ 5. ตรงต่อเวลา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้และทักษะดี สามารถทำงาน ตามความถนัด ได้อย่างเต็มศักยภาพ 2. สามารถคิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ใฝ่เรียนรู้และก้าวทัน ต่อสถานการณ์โลก 4. มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต/ตรงต่อเวลา /มีเมตตา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรับผิดชอบ 2. มีภาวะผู้นำ 3. มีความอดทน 4. มีความสามารถ ในการปรับตัว พัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง 5. มีความรู้ ความสามารถ 6. ตรงต่อเวลา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ ความสามารถ รอบด้าน และ วิเคราะห์ แยกแยะได้ 2. มีภาวะผู้นำที่ดี/ กล้าตัดสินใจ 3. เข้าใจและ รับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น 4. มีสัมมาคารวะ 5. มีความ รับผิดชอบ 6. เคารพกติกา ในสังคม/ มีมนุษยสัมพันธ์ 7. ควบคุมอารมณ์ได้

ตารางที่ 7 : ทักษะและคุณลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้ ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู		
3. กาญจนบุรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้ ความสามารถ 2. ความสามารถในการบริหารจัดการ 3. มีคุณธรรม (ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีวินัยและความรับผิดชอบ 		<ol style="list-style-type: none"> 1. ซื่อสัตย์ สุจริต 2. มีระเบียบวินัย 3. มีความรับผิดชอบ 4. อุดหนุน ชยัน ใฝ่รู้ 5. มีทัศนคติที่ดี 6. รู้จักบทบาทหน้าที่ และสามารถทำตามหน้าที่ได้ดี 7. มีทักษะความสามารถในการปฏิบัติงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรับผิดชอบ/ตรงต่อเวลา/ซื่อสัตย์ 2. มีทักษะและความรู้ความสามารถในการทำงาน 3. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ได้ดี 4. รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. สระแก้ว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดสร้างสรรค์ 2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ 3. ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ 4. มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย 5. ทักษะทำงานเป็นทีม ทำงานเป็น ทำงานได้หลากหลาย 6. ทักษะการสื่อสาร 7. มีความรู้ และใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 8. ยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 		<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสามารถในการปรับตัว ให้พร้อมรับและเท่าทันการเปลี่ยนแปลง 2. มีความเอาใจใส่ในหน้าที่ มุ่งมั่น 3. มีความคิดสร้างสรรค์ ไหวพริบดี 4. ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5. มีความเป็นผู้นำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ซื่อสัตย์ 2. ไม่ยุ่งกับยาเสพติด 3. มีความกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น 4. มีความมั่นใจในตนเอง 5. มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้ ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู		
			6. มีคุณธรรม จริยธรรม ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา	6. ทำงานเป็นทีมได้ 7. มีภาวะผู้นำสูง 8. มีความ รับผิดชอบสูง 9. มีทัศนคติที่ดี 10. สามารถเรียนรู้ ได้เร็ว
5. ชัยนาท	1. มีความรู้รอบด้านและหลากหลาย 2. มีความรับผิดชอบ 3. มีทักษะในการทำงาน 4. มีคุณธรรม ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย 5. มีทักษะพหุภาษา 6. คิดเป็น 7. ปฏิบัติได้ 8. รู้หน้าที่ 9. มีสุขภาพแข็งแรง		-	1. มีความรู้ 2. พัฒนาตัวเอง อย่างต่อเนื่อง 3. มีทัศนคติที่ดี 4. มีทักษะการพูด 5. มีความเป็นผู้นำ 6. มีความเป็น มืออาชีพ 7. มีความรู้ด้าน เทคโนโลยี 8. มีทักษะจัดการ ตนเอง 9. บุคลิกดี/อารมณ์ดี
6. เชียงราย	1. มีความชำนาญในวิชาชีพเกินมาตรฐาน วิชาชีพ 2. มีความรู้และทักษะที่หลากหลาย และ รู้เท่าทันสถานการณ์ 3. มีความคิดสร้างสรรค์ 4. มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา อดทน รับผิดชอบ มีเมตตา 5. มีภาวะผู้นำ 6. ทักษะทางด้านภาษาอย่างน้อย 3 ภาษา ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ		-	1. มีทักษะการ สื่อสาร พูดจาดี ไม่ใช้อารมณ์ ในการพูด 2. รับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น 3. มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ 4. มีทักษะด้าน เทคโนโลยี

ตารางที่ 7 : ทักษะและคุณลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (ต่อ)

จังหวัด	ผู้ผลิต		ผู้ใช้ ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	ผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา
	ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู		
	7. มีทักษะในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ 8. มีทักษะการแก้ปัญหา 9. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 10. พัฒนาตนเองอยู่เสมอ 11. ทักษะการคิดวิเคราะห์			5. พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 6. มีความรับผิดชอบ/ตรงต่อเวลา 7. มีจิตอาสา และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม 8. วางแผนการทำงานได้ดี

จากตารางที่ 7 ตามขั้นตอนการกำหนดปัญหา (Define) พบทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ของกำลังคนสมรรถนะสูงที่เป็นที่ต้องการ 6 พื้นที่ตามกลุ่มเป้าหมาย และได้มีการสรุปและจัดลำดับความสำคัญเป็นทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 8 - 10 ดังนี้

ตารางที่ 8 : กลุ่มผู้ผลิต (หน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู)

ด้าน	ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	ความถี่
Hard Skills	1. ความรู้ ความสามารถ ทักษะและความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ	7
	2. ทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	2
	3. ทักษะภาษาต่างประเทศ	1
Soft Skills	1. ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว	3
	2. ทักษะการใฝ่เรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3
	3. ทักษะการสื่อสาร	2

ด้าน	ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	ความถี่
	4. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	1
	5. ทักษะการแก้ปัญหา	1
	6. ทักษะการคิดวิเคราะห์	1
	7. ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์	1
คุณลักษณะที่พึงประสงค์	1. มีคุณธรรม	4
	2. ตรงต่อเวลา	2
	3. มีวินัย	2
	4. ความรับผิดชอบ	2

จากตารางที่ 8 สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มผู้ผลิตต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีทักษะและคุณลักษณะ 3 อันดับแรกโดยเรียงลำดับจากมากที่สุ่ดไปหาน้อยที่สุ่ดในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้าน Hard Skills ได้แก่ (1) ความรู้ ความสามารถ ทักษะและความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ (2) ทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และ (3) ทักษะภาษาต่างประเทศ ด้าน Soft Skills ได้แก่ (1) ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว (2) ทักษะการใฝ่เรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ (3) ทักษะการสื่อสาร ส่วนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ มีคุณธรรม ตรงต่อเวลา และมีวินัย

ตารางที่ 9 : กลุ่มผู้ใช้ (ภาคเอกชน/สถานประกอบการ)

ด้าน	ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	ความถี่
Hard Skills	- ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน	2
Soft Skills	1. ทักษะการเป็นผู้นำ	4
	2. ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว	2
	3. ทักษะการใฝ่เรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	2
	4. ทักษะการตัดสินใจ	1
	5. ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์	1

ตารางที่ 9 : กลุ่มผู้ใช้ (ภาคเอกชน/สถานประกอบการ) (ต่อ)

ด้าน	ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	ความถี่
คุณลักษณะที่พึงประสงค์	1. อุดทน ขยัน	3
	2. ซื่อสัตย์สุจริต	2
	3. ความรับผิดชอบ	2
	4. มีคุณธรรม	1
	5. ใฝ่รู้	1
	6. กระตือรือร้น	1
	7. มีวินัย	1
	8. ตรงต่อเวลา	1

จากตารางที่ 9 สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มผู้ใช้ต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีทักษะและคุณลักษณะ 3 อันดับแรก โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้าน Hard Skills ได้แก่ ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน ด้าน Soft Skills ได้แก่ (1) ทักษะการเป็นผู้นำ (2) ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว และ (3) ทักษะการใฝ่เรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ อุดทน ขยัน ซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบ

ตารางที่ 10 : กลุ่มผู้เรียน

ด้าน	กลุ่มผู้เรียน (นักเรียน/นักศึกษา)	ลำดับ
Hard Skills	1. ความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาชีพ	3
	2. ทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	2
Soft Skills	1. ทักษะการเป็นผู้นำ	5
	2. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4
	3. ทักษะการบริหารจัดการตนเอง	4
	4. ทักษะการใฝ่เรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3
	5. ทักษะการบริหารจัดการเวลาและการวางแผน	2
	6. ทักษะการสื่อสาร	2

ด้าน	กลุ่มผู้เรียน (นักเรียน/นักศึกษา)	ลำดับ
	7. ทักษะการมีทัศนคติเชิงบวก	2
	8. ทักษะการคิดวิเคราะห์	1
	9. ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว	1
	12. ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์	1
	13. ทักษะการตัดสินใจ	1
คุณลักษณะที่พึงประสงค์	1. ความรับผิดชอบ	4
	2. ตรงต่อเวลา	3
	3. ซื่อสัตย์สุจริต	2
	4. จิตอาสาและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	1
	5. มีสัมมาคารวะ	1

จากตารางที่ 10 สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มผู้เรียนต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีทักษะและคุณลักษณะ 3 อันดับแรก โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้าน Hard Skills ได้แก่ (1) ความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาชีพ (2) ทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้าน Soft Skills ได้แก่ (1) ทักษะการเป็นผู้นำ (2) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ (3) ทักษะในการบริหารจัดการตนเอง ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และซื่อสัตย์สุจริต

4.2.2 การระดมความคิดเห็น (Ideate) เพื่อสร้างแนวคิดใหม่ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ และการสร้างจำนวนแนวคิดที่มากที่สุด โดยไม่ตัดสินใจหรือวิจารณ์ โดยสร้างคำถามที่เปิดกว้างและสร้างแรงบันดาลใจเพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการเริ่มต้นคำถามด้วยเครื่องมือ How Might We หรือ “เราจะทำอย่างไรเพื่อ...” และตามด้วยปัญหาหรือความท้าทายที่ต้องการแก้ไขหรือแนวทางการแก้ไขปัญหา และระดมความคิดเห็นด้วยวิธีการ Brainstorm และ Thought storm เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นให้ได้มากที่สุด และใช้เครื่องมือ Impact Easy Matrix เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูลทั้งหมดที่เกิดขึ้น เพื่อระบุลักษณะของข้อมูลดังกล่าว และ Dot Voting ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ในการตัดสินใจของกลุ่มและไอเดียหรือแนวคิดที่ได้รับการคัดเลือกมากที่สุดเป็นแนวคิดที่มีศักยภาพมากที่สุด

4.2.3 การสร้างต้นแบบ (Prototype) เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการออกแบบที่มุ่งเน้นผู้ใช้ (User-Centered Design) มีจุดประสงค์เพื่อทดสอบและปรับปรุงแนวคิดที่ได้จากขั้นตอนการระดม

ความคิดเห็น (Ideate) ก่อนที่จะพัฒนาเป็นนโยบายจริง ทำให้สามารถลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสในการสร้างนโยบายที่ดี ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อย่างแม่นยำ โดยใช้เครื่องมือสำหรับจัดทำกระบวนการต้นแบบที่เหมาะสม และใช้เทคนิค Crazy 8 เป็นวิธีการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกในกลุ่มเพื่อเสนอวิธีแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว และทำการประเมินผลและเลือกแนวคิดที่ดีและน่าสนใจที่สุดไปพัฒนา ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้กำหนดให้มีการสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง

4.2.4 การทดสอบ (Test) เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้สามารถประเมินและทดสอบต้นแบบหรือแนวทางการแก้ปัญหาที่ได้พัฒนาขึ้น เพื่อทดสอบสมมุติฐานสำคัญเพื่อเป็นแนวทางกลไกในการแก้ปัญหา ระบุจุดอ่อนและปัญหาที่ต้องปรับปรุงก่อนจะนำไปใช้งานจริง โดยนำต้นแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบกับผู้ใช้จริงหรือกลุ่มเป้าหมายเพื่อสะท้อนถึงผลตอบรับ คำติชม และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการปรับปรุงและพัฒนาต้นแบบให้ดียิ่งขึ้น และเพิ่มโอกาสในการสร้างนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างแท้จริง ซึ่งโดยทั่วไปการทดสอบสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) การทดสอบผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม (Workshop) เป็นการนำต้นแบบหรือแนวทางแก้ไขปัญหามานำเสนอให้กับผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมดังกล่าวเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของปัญหาที่นำมาแก้ไข โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมช่วยทดสอบหรือให้คำแนะนำ เพื่อนำไปใช้พัฒนาตัวต้นแบบให้ดียิ่งขึ้น และ (2) การทดสอบและเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ผู้ใช้งาน เป็นการนำต้นแบบที่ผ่านกระบวนการออกแบบ ไปนำเสนอหรือทดลองโดยผู้ใช้งาน จากนั้นสัมภาษณ์เพื่อนำข้อเสนอแนะหรือสิ่งที่ได้จากการทดสอบไปใช้พัฒนาต้นแบบให้ดียิ่งขึ้น โดยหลังการทดสอบจะทำให้ได้ผลลัพธ์ คือ กลไกของนโยบาย วิธีปรับปรุงแก้ไขต้นแบบ และสิ่งที่ต้องทำการเก็บข้อมูลในกระบวนการรอบถัดไป โดยในการศึกษาคั้งนี้ใช้การทดสอบผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยทดสอบการสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง ซึ่งมีขั้นตอนการทดสอบ ดังนี้

4.2.4.1 กำหนดให้แต่ละกลุ่มมีผู้นำเสนอประจำกลุ่ม 1 - 2 คน

4.2.4.2 ให้ผู้เข้าร่วมประชุมที่เหลือผลัดกันทดสอบหรือฟังการนำเสนอต้นแบบนโยบายในแต่ละกลุ่ม จนครบทุกกลุ่ม

4.2.4.3 ให้ผู้เข้าร่วมประชุมช่วยให้ข้อเสนอแนะตามประเด็น ดังนี้

4.2.4.3.1 ส่วนที่เป็นข้อดีของต้นแบบ

4.2.4.3.2 ส่วนที่ต้องปรับปรุง และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

4.2.4.3.3 ข้อควรระวัง และเหตุผลที่ต้องระวัง

ทั้งนี้ การดำเนินงานตามขั้นตอนการสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบในพื้นที่ 6 จังหวัด สามารถสรุปผลการดำเนินงานจำแนกตามกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมได้เป็น 3 กลุ่มรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
<p>1. ร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้</p> <p>1.1 กลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์</p>	<p>การพัฒนาคุณธรรม</p>	<p>1. สำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาในชุมชน เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจากคนในชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง</p> <p>2. ระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาปัจจัยในการพัฒนา</p> <p>3. พิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในชุมชนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และนักจิตวิทยา เป็นต้น</p> <p>4. ให้นักเรียนออกแบบและทำโครงการคุณธรรมในลักษณะ Project based learning</p> <p>5. พาผู้เรียนไปศึกษาดูงานจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น วัดพระบาทนพุ สถานพินิจ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นผลของการใช้สารเสพติด</p> <p>6. สร้างสรรค์สื่อ เช่น คลิปส่งเสริมคุณธรรม</p> <p>7. สร้างผู้นำให้ห่างไกลจากยาเสพติด โดยใช้โมเดลจากบุคคลผู้ประสบความสำเร็จ เช่น นักกีฬา ผู้นำชุมชน เป็นต้น</p> <p>8. มีแนวทางส่งต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทาง เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ เช่น นักจิตวิทยา เป็นต้น</p>	<p>ข้อดี</p> <p>ส่งเสริมผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย และครอบคลุม การดำเนินงานไปยังครอบครัว โดยส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม</p> <p>ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง</p> <p>1. ควรนิยามให้ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาคุณธรรมด้านใด เพื่อความชัดเจนในการพัฒนาและสามารถวัดประเมินผลได้</p> <p>2. ควรขยายขอบเขตการป้องกัน ยาเสพติดจากการศึกษาขึ้นพื้นฐานไปถึงระดับอุดมศึกษา</p> <p>ข้อควรระวัง</p> <p>กิจกรรมพาเด็กเข้าวัด ควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสม</p>

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
1.2 กลุ่มผู้ใช้ได้แก่ภาคเอกชน/สถาบันประกอบการ	<p>การพัฒนาผู้เรียนใหม่ทักษะในการบริหารจัดการ ด้วยการสร้างหรือผลิตสื่อด้วย Game-based Learning</p>	<p>1. ดำเนินความต้องการหรือความเห็นใจของผู้เรียน</p> <p>2. แนะนำช่องทางหรือแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนหาความรู้เพิ่มเติม</p> <p>3. ให้ความรู้ผู้เรียนเกี่ยวกับโลกอาชีพในปัจจุบัน</p> <p>4. วางแผนออกแบบเกมส์ที่เน้นทักษะการบริหารจัดการในระดับง่ายไปเรื่อยๆที่สุด โดยเน้นทักษะการบริหารจัดการที่เหมาะสม โดยเน้นผู้เรียนในระดับต่าง ๆ</p> <p>5. ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติโดยการเล่นเกมส์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ และเก็บรวบรวมคะแนนในการเล่นเกมส์แต่ละครั้ง</p> <p>6. ติดตามประเมินผลผู้เรียนจากค่าคะแนนที่ผู้เรียนได้รับในแต่ละครั้ง</p> <p>7. พัฒนาปรับปรุงแก้ไขเกมส์ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถพัฒนาทักษะการบริหารจัดการของผู้เรียนให้ดีขึ้น</p> <p>8. ต่อยอดการค้าเงินงานและขยายผลไปยังผู้เรียนและสถานศึกษาอื่น ๆ มากขึ้น</p>	<p>ข้อดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นแนวคิดที่ทันสมัย มีความทันสมัยเข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน 2. สามารถสร้างจุดเด่นและแนวทางที่ชัดเจนได้ <p>ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรกำหนดและกำกับเวลาการเล่นให้เหมาะสม เพื่อป้องกันปัญหาเด็กติดเกม และพัฒนาเกม ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในช่วงวัยต่าง ๆ 2. ต้องมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาทักษะผู้เรียนอย่าง เป็นระบบครบวงจรว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไร นอกเหนือจากการติดตามประเมินผลจากเกมโดยตรงอีกทางหนึ่งด้วย <p>ข้อควรระวัง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องออกแบบด้วยความระมัดระวัง เพราะอาจทำให้เด็กติดเกมได้ 2. ครูหรือผู้สอนต้องสื่อสารและให้ความรู้กับผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่อง หรือมีความคมชัดและเข้าใจใกล้ชิด เพราะการเล่นเกมนั้นทั้งข้อดีและข้อเสีย

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนาคลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
<p>1.3 กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนนักศึกษา</p>	<p>การพัฒนาผู้เรียน ด้านความสามารถ ในการวางแผน</p>	<p>1. การกำหนดหัวข้อที่จะวางแผน 2. เริ่มการวางแผน 3. เตรียมข้อมูล 4. จัดระบบข้อมูล 5. แลกเปลี่ยนข้อมูล และรับฟังคำแนะนำหรือความคิดเห็นจากผู้สอน 6. ปรับปรุงตามคำแนะนำ 7. บันทึกผล</p>	<p>ข้อดี 1. เป็นกระบวนการคิด ที่เป็นระบบ 2. มีการขอคำแนะนำจากผู้สอน เป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่าได้รับคำแนะนำจากผู้มีประสบการณ์ 3. มีการบันทึกผลให้เห็นผลเป็นรูปธรรม</p> <p>ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง ควรกำหนดหัวข้อในการวางแผน และหัวข้อที่ต้องตอบใจความต้องการของสถาบันประกอบการ</p>
<p>2. ชุมชน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้</p> <p>2.1 กลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู/อาจารย์</p>	<p>การพัฒนาทักษะการทำงานของผู้เรียน ด้วยการจัดฝึกอบรม ดูงาน</p>	<p>1. ดำเนินการต้องการของชุมชน นักเรียน สถานประกอบการ และการวิเคราะห์ทักษะที่จำเป็นในอนาคต 2. จัดทำแผนงานโครงการเพื่อขออนุมัติ 3. ประสานสถานที่/แหล่งเรียนรู้/สถานประกอบการที่จะเข้าไปอบรม ดูงาน ฝึกงาน 4. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (บุคลากรภายในโรงเรียน/นักเรียน/ผู้ปกครอง)</p>	<p>ข้อดี 1. ทำได้จริง 2. สามารถแก้ปัญหาที่เรียนที่มีแต่ความรู้ แต่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้</p> <p>ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง 1. ปรับปรุงรูปแบบการบันทึกกิจกรรมหรือความรู้ที่ได้จากการทัศนศึกษา/ดูงานผ่านแพลตฟอร์มโดยสแกนผ่าน QR Code</p>

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
2. ชุมพร แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้		<ol style="list-style-type: none"> 5. นักเรียนเลือกกิจกรรมพัฒนาทักษะ/แหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ รวมถึงสถานประกอบการสามารถระบุเงินช่วยเหลือเรียน ที่สถานประกอบการต้องการ เข้าไปฝึกงานในสถานประกอบการ 6. นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง ศึกษาดูงาน จากแหล่งเรียนรู้จริง 7. นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายหลัง จากการเข้าร่วมกิจกรรม 8. ติดตามประเมินผล จัดทำรายงานสรุป การดำเนินงานของกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ 	<ol style="list-style-type: none"> 2. ปรับปรุงรูปแบบการติดตามประเมินผล ครอบคลุม แพลตฟอร์มมากกว่าการใช้กระดาษเพื่อลดการใช้ทรัพยากร 3. ไม่ควรพัฒนาเฉพาะกลุ่มนักเรียนเท่านั้น ควรเพิ่มกลุ่มครูด้วย เพื่อนำไปใช้พัฒนา นักเรียน 4. การพัฒนาภายใต้ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร อาจเลือกนักเรียนเฉพาะกลุ่มเข้ารับการ พัฒนา และให้กลุ่มดังกล่าว ไปขยายผลต่อ 5. ควรให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมได้ 6. ควรขอความร่วมมือจากชุมชน ทั้งกรณีศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ แหล่งสถานศึกษา ภาครัฐชาวบ้าน กรณีงบประมาณไม่เพียงพอ หรือไม่มีงบประมาณ หรือของบประมาณสนับสนุนจาก

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
<p>2.2 กลุ่มผู้ใช้ได้แก่ ภาคเอกชน/สถาบันประกอบการ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาจิตใจ การแก้ปัญหา การสร้างสถานการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแข่งขันและให้รางวัล และการเปิดโลกทัศน์</p>	<p>1. การพัฒนาจิตใจ : ใจเย็น มีสติคิด รับฟัง คนรอบข้าง เปิดรับความจริงที่เคยต่อต้าน นำแนวคิดจากต่างศาสนามาประยุกต์ใช้ในการสร้างภาวะผู้นำ</p> <p>2. การแก้ไขปัญหาอุปสรรค : เพื่อสามารถบริหารจัดการด้วยการลดเปลี่ยนการนำ การลงมือปฏิบัติ ทบทวนประเมินผล และปรับปรุง</p> <p>3. การสร้างสถานการณ์ : ภายใต้อุปสรรคที่จำกัด ดัดแปลงสถานการณ์ขัดแย้ง เพื่อสร้างทางเลือกในสิ่งที่ไม่ควรทำ สร้างสถานการณ์ความร่วมมือ เช่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การคิด และตัดสินใจร่วมกัน กระตุ้นการเอาตัวรอดสร้างภาวะผู้นำ และการพัฒนาตนเอง</p>	<p>ชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายให้สถานศึกษาอีกทางหนึ่ง โดยสถานศึกษาควรมีการมอบได้หรือเกียรติบัตรเพื่อแสดงความขอบคุณชุมชนด้วย</p> <p>7. ควรมีการประเมินผลเป็นระยะๆ ไม่ควรประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ/กิจกรรมเท่านั้น และนำผลการประเมินมาใช้ในการปฏิบัติงาน</p>
		<p>1. การพัฒนาจิตใจ : ใจเย็น มีสติคิด รับฟัง คนรอบข้าง เปิดรับความจริงที่เคยต่อต้าน นำแนวคิดจากต่างศาสนามาประยุกต์ใช้ในการสร้างภาวะผู้นำ</p> <p>2. การแก้ไขปัญหาอุปสรรค : เพื่อสามารถบริหารจัดการด้วยการลดเปลี่ยนการนำ การลงมือปฏิบัติ ทบทวนประเมินผล และปรับปรุง</p> <p>3. การสร้างสถานการณ์ : ภายใต้อุปสรรคที่จำกัด ดัดแปลงสถานการณ์ขัดแย้ง เพื่อสร้างทางเลือกในสิ่งที่ไม่ควรทำ สร้างสถานการณ์ความร่วมมือ เช่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การคิด และตัดสินใจร่วมกัน กระตุ้นการเอาตัวรอดสร้างภาวะผู้นำ และการพัฒนาตนเอง</p>	<p>ข้อดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทำให้รู้จักคนอื่นในองค์กร 2. สามารถเลือกคนได้ตรงตามเป้าหมาย 3. ไม่ยึดติดสถาบัน เน้นความสามารถ 4. มีกิจกรรมและสายพหุกิจกรรม ทำให้คนมีความคิดที่แตกต่างกัน <p>ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรเพิ่มประเด็นสำหรับองค์กรที่มีปัญหา ปรับทัศนคติบุคลากรหรือผู้บริหารในด้านการใช้อำนาจในทางที่ผิด ควรให้เกียรติและยอมรับความแตกต่าง

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
2.3 กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา	การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำ	<p>4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : สร้างกิจกรรมละลายพฤติกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน หาข้อสรุปสำรวจความต้องการและพึงพอใจ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย</p> <p>5. การแข่งขันและการให้รางวัล : การจัดการแข่งขันในองค์กร เช่น การสร้างทีมหาลูกค้าให้ได้มากที่สุด การสร้างยอดขายตามเป้าหมายสูงสุด และการให้แรงจูงใจด้วยค่าตอบแทน</p> <p>6. การเปิดโลกทัศน์ : การศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในสายอาชีพ และการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างความร่วมมือและความสามัคคีในองค์กร เช่น CSR เป็นต้น</p>	<p>2. การพัฒนาจิตใจให้คนมีภาวะผู้นำ ให้พัฒนาจากคนในองค์กรให้มีเป้าหมายและทิศทางเดียวกัน</p> <p>3. เพิ่มวิธีปฏิบัติเพื่อให้เห็นในองค์กรได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน</p> <p>4. การคัดกรองบุคคลากรหรือผู้นำองค์กร ต้องมีการเฝ้าสังเกตติดตามการปฏิบัติงานเพื่อประเมินความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ</p> <p>ข้อควรระวัง</p> <p>การให้รางวัลหรือผลตอบแทนอาจส่งผลต่อการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นได้</p>
		<ol style="list-style-type: none"> จัดกิจกรรมเข้าอบรมศึกษาดูงาน ใช้วิธีการพัฒนาห้อง โดยมีการฝึกอบรมการณณ์เก่า มอบหมายงานเพื่อฝึกการแก้ปัญหา เรียนรู้ด้วย Social Media ต่างๆ ทำซ้ำ 	<p>ข้อดี</p> <ol style="list-style-type: none"> การทำซ้ำก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุง ออกแบบกระบวนการได้ครบวงจรตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
		6. จัดเวทีแลกเปลี่ยน 7. เสริมกำลังใจ	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง 1. ควรมีแนวทางการขยายการดำเนินงานไปสู่กลุ่มย่อย และให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มเด็ก ที่ผลการเรียนดี ปานกลาง และอ่อน และขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมทั่วทั้งโรงเรียน 2. ควรมุ่งเน้นไปที่กระบวนการการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเทคนิควิธีการอบรม 3. ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้หน่วยจัดฝึกอบรม 4. ควรมีการติดตามประเมินผล 5. ควรพัฒนาแพลตฟอร์มที่ถ่ายทอดการนำไปปฏิบัติ และขยายผลอย่างทั่วถึง และกำหนดตารางเวลาให้เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียน เช่น 8 : 8 (พักอ่อน : เรียน) และควรส่งเสริมให้เกิดรูปแบบคนที่เหมาะสมความเร็วในชีวิตเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
<p>3. กายจนบุรี แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้</p> <p>3.1 กลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา และครู/อาจารย์</p>	<p>การพัฒนาผู้เรียนด้าน การลงมือปฏิบัติจริง</p>	<p>1. ประชุมวางแผนเพื่อจัดทำโครงการ โดยยกร ศึกษาความเป็นไป ได้ของการจัดกิจกรรม ผ่านการประสานแหล่งเรียนรู้ รวมถึงสำรวจ ความต้องการของนักเรียน เพื่อคัดเลือก โครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการ</p> <p>2. จัดทำโครงการเพื่อขออนุมัติ</p> <p>3. เยี่ยมชมครม์นักเรียนเพื่อเข้าร่วมโครงการ และคัดเลือกนักเรียน</p> <p>4. มอบหมายผู้รับผิดชอบโครงการ ผ่านการแต่งตั้งคณะทำงาน</p> <p>5. ทำหนังสือประสานขออนุญาตแหล่งเรียนรู้ และผู้ปกครอง พร้อมทั้งจัดทำแบบบันทึก การศึกษาดูงานและการเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>6. ดำเนินงานตามทิวางแผนไว้ (นักเรียนลงมือ ปฏิบัติจริง)</p> <p>7. ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ผ่าน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พร้อมทั้งหา แนวทางแก้ไข เพื่อปรับปรุงแก้ไข</p>	<p>ข้อควรระวัง</p> <p>การกำหนดระยะเวลาในการ จัดกิจกรรมอบรมต่าง ๆ ไม่ควร ให้กระทบเวลาเรียนของผู้เรียน</p>
		<p>ข้อดี</p> <p>1. ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ และพัฒนา ทักษะอื่น ๆ ไปพร้อมกัน</p> <p>2. มีขั้นตอนการดำเนินงาน ครบถ้วน สามารถพัฒนา ตามความสนใจของผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปต่อยอด สำหรับประกอบอาชีพ</p> <p>3. ควรเพิ่มขั้นตอนเพื่อพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน และสร้างผลิตภัณฑ์ ที่มีจุดเด่นที่แตกต่าง ของผลิตภัณฑ์จากสินค้า ที่มีวางขายอยู่ในปัจจุบัน</p> <p>4. ควรติดตามผลระยะยาวหลัง การฝึกปฏิบัติว่าผู้เรียน นำสิ่งที่ได้จากการพัฒนา</p>	

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
3.2 กลุ่มผู้ใช้ ได้แก่ ภาคเอกชน/ สถาบันประกอบการ	การพัฒนาพนักงาน ให้มีทักษะการทำงาน ที่สร้างผลกำไร ให้องค์กร ผ่านการ ฝึกอบรมทักษะเฉพาะ	8. จัดทำรายงานสรุปผล และนำข้อเสนอ แนะแนวทางแก้ไขในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานต่อไป	ไปต่อยอดได้หรือไม่ และ สถานศึกษาควรหาแหล่งเงินทุน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถนำไปต่อยอด สำหรับการประกอบอาชีพ ข้อควรระวัง นักเรียนอาจจะไม่มีระยะเวลา เพียงพอสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างเต็มที่
		1. วางแผนธุรกิจ/พัฒนาบุคลากรว่าจะพัฒนา ด้านใดและพัฒนาอย่างไร โดยวางแผน พัฒนาธุรกิจ และสำรวจความต้องการในการ พัฒนาโครงการธุรกิจนั้น 2. เมื่อรู้ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรแล้ว จัดหาวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อทำการฝึกอบรม 3. มีการทดลองนำความรู้ไปปฏิบัติจริง ในกรณี ที่งานมีความเสี่ยงหรือความอ่อนไหวต่อ บุคคล สังคม ต้องนำความรู้หรือทักษะ ที่ได้พัฒนามาทดลองใช้ก่อน 4. นำไปปฏิบัติจริง นำองค์ความรู้และทักษะ ที่ได้รับการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติจริง (Learning by doing) เช่น โครงการขาย อสังหาริมทรัพย์ก็จะต้องมีการฝึกให้ขายจริง	ข้อดี 1. มีวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย ของโครงการชัดเจน 2. เหมาะสมและเข้ากับสภาพ เศรษฐกิจในปัจจุบัน ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง 1. ควรพัฒนาเกณฑ์และตัวชี้วัด ที่ใช้ในการวัดประเมินผล 2. ควรพัฒนาพนักงานโดยมี แนวทางร่วมกับภาคราชการ และรัฐวิสาหกิจเพิ่มขึ้น 3. ต้องมีความรัดกุมในการ หารายได้ เพื่อป้องกันความ เสียหายที่อาจเกิดขึ้นในขณะ นำไปปฏิบัติจริง

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
3.3 กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา	การสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ	<p>5. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติจริง เช่น เพื่อให้ผลการขายจริงผลของการฝึกอบรมคือ ยอดขาย หรือขายผ่าน Tik Tok คือ ยอดขายและยอดผู้เข้าชม</p> <p>6. ถ่ายทอดและขยายผลองค์ความรู้ โดยการประมวลองค์ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมและการปฏิบัติเพื่อเป็นองค์ความรู้ในการถ่ายทอดเพื่อการทำงานของคุณคณาจารย์ในรุ่นต่าง ๆ</p>	<p>ข้อควรระวัง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรแต่งตั้งผู้ควบคุมหรือคณะกรรมการกลางในการพิจารณาแบ่งผลประโยชน์หรือค่าคอมมิชชั่นที่เท่าเทียมกัน 2. การหารายได้ต้องรัดกุมเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในขณะนำไปปฏิบัติจริง
		<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดหัวข้อ และประชุมวางแผนการดำเนินงาน 2. ค้นหาและรวบรวมข้อมูล 3. แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา 4. เรียงลำดับความสำคัญ และมอบหมายงาน 5. ลงมือปฏิบัติ 6. สังเกต 7. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน 8. สรุปผลการดำเนินงาน 	<p>ข้อดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดหัวข้อและมีกรวางแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบและชัดเจน 2. เป็นขั้นเป็นตอนตามวงจร PDCA 3. มีการติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาและปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกำหนดเงื่อนไขเวลาอย่างเหมาะสม 3. สามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนาโรงเรียนได้ <p>ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรเพิ่มกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ จากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
			<p>2. ควรมีการทดสอบก่อนนำไปปฏิบัติจริง รวมถึงเพิ่มการทำซ้ำเพื่อลดความผิดพลาด</p> <p>3. ควรมีการสรุปองค์ความรู้และจัดทำเป็นรายงานเพื่อเผยแพร่และให้กับกลุ่มตัวเอง</p> <p>เพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและกลุ่มเป้าหมายอื่นเพื่อสามารถนำไปพัฒนาต่อยอด</p> <p>4. มีการสังเกตติดตามระหว่างลงมือปฏิบัติจริงว่าสามารถทำได้ตามเป้าหมายหรือไม่ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ</p> <p>ข้อควรระวัง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรรวมตัวเร่งรัดเรื่อง การกำหนดหัวข้อประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพส่วนบุคคล 2. ระวังและป้องกันความเสี่ยงเรื่องค่าใช้จ่ายงบประมาณ

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
<p>4. สระแก้ว แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้</p> <p>4.1 กลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครู/อาจารย์</p>	<p>การปรับปรุงหลักสูตร เพื่อเน้นการพัฒนาทักษะอาชีพ</p>	<p>1. สำรวจความต้องการของผู้เรียน สถานประกอบการ วิชาอาชีวศึกษา และศึกษาแนวโน้มอาชีพใหม่ ๆ</p> <p>2. วางแผนร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น ผ่านการประชุมร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น สถานประกอบการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด พาณิชยจังหวัด หอการค้าจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานานาชาติ และศึกษานิเทศศาสตร์ เป็นต้น</p> <p>3. ประชุมวางแผนเพื่อกลั่นกรองพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม และขออนุมัติโครงการ</p> <p>4. ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานประกอบการ ที่จะให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ หน่วยงานที่จะให้การสนับสนุนทรัพยากร เป็นต้น</p> <p>5. พัฒนาหลักสูตร แผนงาน และเตรียมการเกี่ยวกับระบบสะสมหน่วยกิต (Credit Bank)</p> <p>6. ดำเนินงานตามที่วางแผนไว้ ด้วยการให้ความรู้และให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง</p> <p>7. ติดตามการดำเนินงาน ประเมินผลผู้เรียน และรับฟังข้อมูลย้อนกลับจากหน่วยงานที่ทำ</p>	<p>ข้อดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานครบถ้วน สมบูรณ์ โดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกกลุ่ม จนไปถึงขั้นตอนการขยายผล 2. เน้นการลงมือปฏิบัติจริง 3. เป็นกระบวนการที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เรื่องการขาดแคลนแรงงานรับผู้สำเร็จการศึกษา <p>ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรนำความรู้ ความเชี่ยวชาญของผู้เรียนโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีไปช่วยแก้ปัญหาของพื้นที่หรือชุมชน เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น 2. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดต้องปรับหลักสูตรให้ยืดหยุ่น หลากหลาย และสามารถปรับหลักสูตรได้ตาม

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
		<p>MOU เพื่อใช้เป็นข้อมูลปรับปรุง แก้ไข และ พัฒนาโครงการ</p> <p>8. จัดประกวดให้รางวัลยกย่อง ชมเชย และ ขยายผล</p>	<p>แนวโน้มและความต้องการ ของตลาดแรงงาน รวมทั้ง ควรเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนให้เป็น ผู้ประกอบการรุ่นใหม่</p> <p>3. ควรเพิ่มการพัฒนา คุณลักษณะผู้เรียน เช่น การรู้ หน้าที่ การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ควบคู่กับ การพัฒนาทักษะอาชีพ</p> <p>4. ควรสามารถปรับปรุงเพิ่มจำนวน และให้ความสำคัญกับผู้เรียน ที่ให้ความสนใจมากกว่า จำนวนที่โครงการกิจกรรมรับได้</p> <p>5. ควรติดตามประเมินผล สถานประกอบการควบคู่กับ การประเมินผลผู้เรียนว่า สอดคล้องและเป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน</p> <p>6. ควรพัฒนาระบบสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) ให้สามารถนำสู่ การปฏิบัติและเทียบโอน หน่วยกิตได้จริง โดยควรมีค่านึง ระยะเวลาของผู้เรียนที่ต้องเก็บ หน่วยกิตในแต่ละรายวิชา</p>

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
4.2 กลุ่มผู้ใช้ ได้แก่ ภาคเอกชน/ สถานประกอบการ	แนวทางการพัฒนา ความเป็นผู้นำของ บุคลากรและผู้เรียน ด้วยการจัดกิจกรรม “อาสาสมัครเพื่อสังคม”	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดนิยามความหมายของทักษะ ความเป็นผู้นำ และกำหนดขอบเขต ของกิจกรรมและวัตถุประสงค์ รวมทั้งศึกษา ข้อมูลเบื้องต้น ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อเท็จจริง พร้อมกับสร้างเกณฑ์ การคัดเลือกพื้นที่และลงคะแนน ด้วยการ Vote และจัดกลุ่มอาสาสมัคร ตามความสมัครใจ เปิดรับอาสาสมัครเพิ่มเติมที่ยังไม่มี ผู้รับผิดชอบ โดยต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความรับผิดชอบ และกล้าตัดสินใจ วางแผน ระดมสมอง คัดเลือกกิจกรรม โดย Vote เลือกรายการ และให้แต่ละคน สมัครใจในการเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละ กระบวนการ/ขั้นตอน เพื่อประเมิน ความพร้อมและความสามารถของทีมงาน และมอบหมายภารกิจให้ทุกคนได้มี ภาระหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน 	<p>7. มีระบบการยกย่องชมเชย สถานประกอบการ เพื่อเป็น การสร้างแรงจูงใจให้ สถานประกอบการเข้าร่วม โครงการ</p> <p>ข้อดี</p> <ol style="list-style-type: none"> มีการกำหนดหัวข้อชัดเจน ออกแบบกิจกรรมและ กระบวนการดำเนินงานเป็นขั้น เป็นตอน มีการกระจายงาน และมอบหมายภาระหน้าที่ได้ และสามารถนำสู่การปฏิบัติได้ <p>ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> ควรมีระบบเสริมแรงเพื่อ สร้างแรงจูงใจ เช่น การมอบ เกียรติบัตรชมเชย การเลื่อน/ ปรับตำแหน่ง การเพิ่มเงินพิเศษ เป็นต้น ควรเพิ่มกระบวนการสร้าง ความรู้ ความเข้าใจให้ ผู้ปฏิบัติงานก่อนดำเนิน กิจกรรม

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
		<p>5. ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ เช่น กิจกรรมอาสาสมัครในโรงพยาบาล โดยกำหนดกิจกรรมย่อย เช่น ดนตรีบำบัด การอำนวยความสะดวกให้ผู้ช่วยด้านการลงทะเบียนและกิจกรรมบริจาคโลหิต</p> <p>6. แลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็น และประมวลความคิดเห็นที่ได้จากการทำกิจกรรม เช่น มีความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานตามความถนัด ได้ช่วยเหลือสังคม และทุกคนสามารถพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำได้จากกิจกรรมที่เลือกและปฏิบัติตามสถานการณ์จริง</p> <p>7. สรุปผลการดำเนินงานและถอดบทเรียนภายหลังการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่างๆ และสะท้อนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อรู้จุดแข็ง จุดอ่อน ข้อผิดพลาด และยอมรับเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง</p> <p>8. ประเมินผลการดำเนินงาน และปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำจากการทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด</p>	<p>3. ครรภ์เกิดที่การประเมินผลกิจกรรมที่ชัดเจนว่าสามารถพัฒนาความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นมากน้อยแค่ไหน อย่างไร</p> <p>4. ในระหว่างดำเนินการเพื่อเพิ่มความเทคนิควิธีการเพื่อเพิ่มความสามัคคีระหว่างดำเนินการด้วยเพื่อลดความขัดแย้ง รวมทั้งพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำที่ดีด้วย</p> <p>ข้อควรระวัง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรให้มาหนักกับการสร้างทักษะการเป็นผู้ดูแลที่ดีควบคู่กับการเป็นผู้นำที่ดี เนื่องจากผู้นำที่ดีต้องพร้อมเป็นผู้ดูแลที่ดีด้วย 2. ต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกับการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
<p>4.3 กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษา</p>	<p>การพัฒนาความกล้าแสดงออก ผ่านการฝึกปฏิบัติ ด้วยตนเอง</p>	<p>1. วางแผนและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาตนเอง</p> <p>2. หาข้อมูลและเทคนิควิธีการสำหรับนำเสนอ โดยการศึกษาหาความรู้ทั้งจากเอกสารและ อินเทอร์เน็ต</p> <p>3. จัดทำสไลด์ประกอบภavnนำเสนอที่น่าสนใจ พร้อมสคริปต์</p> <p>4. ใช้เวลาในการฝึกพูดให้เกิดความมั่นใจ</p> <p>5. การแต่งกายให้เหมาะสม เพื่อสร้างความมั่นใจระหว่างนำเสนอ</p> <p>6. พักผ่อนให้เพียงพอ มีสมาธิ กำหนดลมหายใจ เข้าออกเพื่อให้มีสติระลึกรู้ตลอดเวลา หายใจลึกๆ เพื่อลดความประหม่า</p> <p>7. ในช่วงการนำเสนอเพื่อลดความตื่นเต้น อาจหาเพื่อนนำเสนอพร้อมกัน และในขณะที่ยังเพื่อน กล้าที่จะถามและตอบ</p> <p>8. พัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่องโดยหาโอกาสในการเข้ารับการแข่งขันและทำกิจกรรม เพื่อฝึกพัฒนาความกล้าแสดงออกมากขึ้น</p>	<p>ข้อดี</p> <p>กระบวนการดำเนินงานครบถ้วน และเป็นขั้นตอน สามารถนำไปปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาความกล้าแสดงออกได้จริง</p> <p>ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรยึดโอกาสหรือหุ้มนเวียนให้ทุกคนได้มีเวทีในการแสดงออก และอาจเพิ่มกลุ่มในการเข้ารับการฝึกปฏิบัติ นอกเหนือจากกลุ่มเพื่อน 2. ควรพัฒนาความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม โดยเพิ่มความระมัดระวัง ด้านข่าวสารข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงหรือข่าวลวงต่างๆ <p>ข้อควรระวัง</p> <p>ระวังเรื่องความมั่นใจที่มากเกินไป โดยไม่สนใจกาลเทศะ</p>
<p>5. ชัชยานา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้</p> <p>5.1 กลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครู/อาจารย์</p>	<p>ทำอย่างไรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดระยะเวลา ด้วยการเสริมแรงจากกิจกรรม “รู้แตกแถม”</p>	<p>1. สำรองความต้องการของผู้เรียน ทั้งกิจกรรมที่ต้องการทำเพื่อ เป้าหมายชีวิต แหล่งเรียนรู้ที่ต้องการไปศึกษาดูงาน</p> <p>2. ประชุมตกลงร่วมกันเพื่อประมวลผลสรุปผลสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ รวมถึงกำหนดเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการดำเนินงานกิจกรรม และ</p>	<p>ข้อดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานครบถ้วน สมบูรณ์ เพราะมีตั้งแต่การสำรวจความต้องการต่อการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
		<p>ของรางวัลที่จะได้</p> <ol style="list-style-type: none"> พัฒนาแอปพลิเคชัน ที่ใช้ในการสะสมแต้ม โดยต้องสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมใน ห้องเรียนและห้องสมุด โดยเก็บคะแนนสะสม เพื่อร่วมชั้นเรียน โดยครูสามารถให้คะแนนได้ และดำเนินการทดสอบระบบก่อนการใช้จริง เผยแพร่วิธีและขั้นตอนการใช้งานแอปพลิเคชัน ให้ผู้เรียนรู้ว่าต้องการเสริมแรงทางบวก นักเรียนลงมือทำ ระหว่างดำเนินกิจกรรม ครูและเพื่อนร่วมชั้นคอยกระตุ้นผ่านการเสริมแรงทางบวก ดำเนินการแลกเปลี่ยน/แต้ม เพื่อสะสมคะแนน/แต้ม สรุปผลคะแนน เพื่อมอบรางวัลยกย่องชมเชย เผยแพร่ และขยายผลกิจกรรมสู่วงกว้าง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ 	<p>จนไปถึงขั้นตอนการขยายผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้เรียนได้รับความรู้นอกเหนือ จากความรู้ในห้องเรียน และสามารถทำได้ตลอดเวลา เป็นการส่งเสริม ความกล้าแสดงออก และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นกรนำเทคโนโลยีมาใช้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนตามช่วงวัย <p>ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> ควรกำหนดเกณฑ์ให้เหมาะสม โดยไม่ควรพิจารณาประเด็นเนื้อหาทางวิชาการอย่างเดียว แต่เป็นการพัฒนาเพื่อส่งเสริม ความใฝ่รู้ และกระตุ้นการศึกษาศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ควรให้ความสำคัญกับขั้นตอน การที่แจ้งให้ผู้เรียนเข้าใจว่า การแสดงความคิดเห็น เน้นการเสริมแรงทางบวก ควรมีระบบการคัดกรอง ความคิดเห็นเพื่อไม่ให้เกิด ข้อความรุนแรง และเป็นเชิงลบ

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
5.2 กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนนักศึกษา	ทำอย่างไรให้สามารถ เด็กนิสัยดีเสีย	<ol style="list-style-type: none"> 4. เผยแพร่วิธีและขั้นตอนการตั้งงานแอปพลิเคชัน ให้ผู้เรียนรู้ว่าต้องการเสริมแรงทางบวก 5. นักเรียนลงมือทำระหว่างดำเนินกิจกรรม ครูและเพื่อนร่วมชั้นคอยกระตุ้น ผ่านการเสริมแรงทางบวก 6. ดำเนินการแลกเปลี่ยน/เติม เพื่อสะสม คะแนน/แต้ม 7. สรุปผลคะแนน เพื่อมอบรางวัลยกย่องชมเชย 8. เผยแพร่ และขยายผลกิจกรรมสู่วงกว้าง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ 	<p>4. เมื่อพัฒนาจนระบบใช้ได้ จริงแล้ว ควรมีการขยายผล ให้สามารถเข้าภายในโรงเรียน และขยายผลไปยังทุก สถานศึกษาในจังหวัดที่ยินท</p> <p>ข้อควรระวัง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พี่จะมีตระวังเรื่องการทำผิด หรือขัดต่อพระราชบัญญัติว่า ด้วยกิจกรรมทำผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ 2. ควรมีระบบคัดกรองความคิดเห็น เพื่อไม่ให้มีความรุนแรง และ เป็นเชิงลบ
		<ol style="list-style-type: none"> 1. เปิดโอกาสตนเองให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม Open House เพื่อค้นหาตัวเอง 	<p>ข้อดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการตั้งเป้าหมายเพื่อนำไปสู่ การวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ 2. มีกระบวนการคิดที่ครอบคลุม <p>ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรมีการอธิบายถึง กระบวนการ หรือวิธีการ ตั้งใจเรียน หรือไม่ตั้งใจ เช่น ชยัน รับผิดชอบ เป็นต้น

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
		<ol style="list-style-type: none"> 2. มุ่งมั่นตั้งใจเพื่อเข้าเรียนมหาวิทยาลัยในฝัน 3. ตั้งใจเรียน เพื่อสำเร็จการศึกษา 4. ประกอบอาชีพและมีงานทำ 5. เก็บเงินและให้โอกาสเติมเต็มชีวิตและหาประสบการณ์จากการท่องเที่ยว 6. ให้อาจารย์คัดกรองด้วยตัวเองด้วยการซื้อของที่ชอบตามต้องการ 7. สร้างบ้านและครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง 	<ol style="list-style-type: none"> 2. ควรพิจารณาประเด็นการทำตนให้เป็นประโยชน์กับสังคมและครอบครัวบ้าง 3. ควรเพิ่มเรื่องการค้นหาตัวตนให้พบว่าชอบแบบและถนัดด้านใดก่อนเข้าเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษา 4. ควรมีการศึกษาหาเหตุของความขี้เกียจ แล้วจึงตั้งเป้าหมายและกระบวนการเพื่อทำให้ได้รับประโยชน์จากการลงมือปฏิบัติ <p>ข้อควรระวัง</p> <p>ระมัดระวังบริบทของบุคคลที่มีความแตกต่างตามความชอบของแต่ละบุคคล</p> <p>ข้อดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานครบถ้วน สมบูรณ์และเป็นระบบ 2. ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และสามารถช่วยแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ในชีวิตประจำวันได้

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
<p>6. เที่ยงราย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้</p> <p>6.1 กลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารการศึกษา และครู/อาจารย์</p>	<p>ทำอย่างไรให้ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. คัดกรองกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นนักเรียนทั่วไป นักเรียนที่มีความเสี่ยง เพื่อจำแนกปัญหาที่นักเรียนเผชิญอยู่ เช่น การเรียนปัญหาในชีวิตประจำวัน ความเสี่ยงออกกลางคัน เป็นต้น 2. ครู และนักเรียนร่วมวางแผน คัดเลือกปัญหาและกิจกรรม เช่น จัดค่ายฝึกอบรม จัดทำสื่อหรือโครงการ 3. ให้ความรู้ และสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีทักษะในการแก้ปัญหา 4. ครูและนักเรียนวางแผนกิจกรรม และแบ่งกลุ่มผู้เรียน 5. นักเรียนรวบรวมและสืบค้นวิธีการแก้ปัญหา 6. นักเรียนทำกิจกรรมที่วางแผน 7. แลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม หรือระหว่างกลุ่ม โดยมีครูเป็นผู้ติดตามผล เพื่อให้คะแนนหรือแถมสะสม ในกรณีสะสมพียง 8. สรุปประเมินผลกิจกรรม และขยายผลโดยมีการมอบรางวัล ยกย่องชมเชยนักเรียน 	<p>ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรเพิ่มความร่วมมือนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้เชี่ยวชาญประเด็นที่เป็นปัญหาของผู้เรียน 2. ควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน 3. ไม่ควรแบ่งกลุ่ม แต่ให้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งชั้น แต่กลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยงจะได้รับ การดูแลเป็นพิเศษ <p>ข้อควรระวัง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรต้องระมัดระวังในการแบ่งกลุ่มเพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกละเลยแยก 2. ควรต้องระมัดระวังเรื่องสถานที่และความเหมาะสมในการเลือกประเด็นการแลกเปลี่ยนและค้นหา เนื่องจากมีความละเอียดอ่อนและมีความเสี่ยงที่เมื่อต้องการเปิดเผย มีบางเรื่องที่ไม่ต้องการเปิดเผย

ตารางที่ 11 : การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบ (ต่อ)

จังหวัด/กลุ่ม	ประเด็นการพัฒนา	ขั้นตอน/วิธีการ	การทดสอบ
6.2 กลุ่มผู้เรียน ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา	สร้างบทสนทนาเชิงสร้างสรรค์อย่างไรไม่ให้ตนเอง Toxic ต่อผู้อื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์หรือคนที่ Toxic 2. พิจารณาร่วมกันว่าหากจะไม่นับเป็นคน Toxic ต่อผู้อื่น ต้องปฏิบัติตนอย่างไร 3. เริ่มต้นด้วยการปรับพฤติกรรมตนเอง เช่น การยิ้มให้กับตนเองเพื่อไม่บดขยี้พลังลบให้กับผู้อื่น 4. จัดการกับตนเอง ควบคุมอารมณ์ ฝึกสมาธิ ฝึกการใช้คำพูดที่เหมาะสม และเข้ารับการอบรม 5. ดูผลสภาพจิตใจของตนเอง และเลือกทำกิจกรรมที่ทำให้มีความสุขและผ่อนคลาย เช่น ท่องเที่ยว อ่านหนังสือ ฟังตัวเองไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่ Toxic เข้าใจและเคารพความแตกต่าง 6. พัฒนาดนเองผ่านสื่อสังคมทั้งออนไลน์และออฟไลน์ 7. พัฒนาแอปพลิเคชัน ให้สามารถประเมินคำพูดที่ได้ 3 ระดับ โดยหากอยู่ในระดับที่ไม่ดี (ระดับ 2 - 3) จะออกแบบให้มีรายการคำหรือประโยคที่แนะนำ และสามารถพัฒนาแอปพลิเคชันให้เชื่อมโยงไปสู่งานเอกสาร หรือเฟสบุ๊กเสวนาได้ และมีระบบที่สามารถทำให้ผู้ใช้เพิ่มคำหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และมีฟังก์ชันสำหรับการเชื่อมต่อไปยังนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญได้ 	<p>ข้อดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการวางแผนขั้นตอนการจัดการปัญหาได้ดี 2. เสนอแอปพลิเคชันที่เป็นแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ และมีความน่าสนใจทางสามารถพัฒนาและนำไปใช้ได้ <p>ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ควรออกแบบกิจกรรมให้มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น เพื่อสร้างทางเดินใจในการตัดสินใจ 2. ควรมีผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาแอปพลิเคชัน เพื่อการใช้บทสนทนาที่มีความเหมาะสม 3. ควรพิจารณากลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน <p>ข้อควรระวัง</p> <p>ควรระมัดระวังเรื่องกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)</p>

จากตารางที่ 11 การสร้างต้นแบบการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงและการทดสอบที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมจำแนกเป็น 3 กลุ่ม สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ผลิต ในภาพรวมทั้ง 6 จังหวัด มีการสร้างต้นแบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ผู้เรียนให้มีทักษะในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหลังสำเร็จการศึกษา และสามารถมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว โดยต้นแบบส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะอื่นที่สำคัญควบคู่ไปกับทักษะอาชีพ เช่น ทักษะการใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะการแก้ปัญหา และการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม โดยมีการออกแบบขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลายเพื่อให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด เช่น การเริ่มด้วยการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา การพิจารณาหาแนวทางแก้ไขร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู รวมถึงสถานประกอบการในพื้นที่ การให้ผู้เรียนออกแบบกิจกรรมโดยใช้ Project-based-Learning การพาผู้เรียนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และจากการทดสอบต้นแบบที่สร้างขึ้น ผู้เข้าร่วมประชุมจากกลุ่มอื่น ๆ ส่วนใหญ่สะท้อนว่าต้นแบบที่สร้างขึ้นมีข้อดีด้านวิธีการและกระบวนการดำเนินงานที่สมบูรณ์ตามวงจร PDCA และสามารถนำสู่การปฏิบัติได้จริง รวมทั้งสามารถแก้ปัญหา การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพนอกเหนือจากความรู้ทางวิชาการ โดยบางต้นแบบสามารถนำสู่การขยายผลให้ครอบคลุมไปถึงครูผู้สอนได้ ส่วนข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ สถานศึกษาควรรับหลักสูตร ให้มีความยืดหยุ่นหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และควรเพิ่มการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น การรู้หน้าที่ ตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะอาชีพ และสิ่งที่น่าเป็นห่วงควรระวังต่าง ๆ เช่น ผู้เรียนอาจไม่มีเวลาเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานโครงการไม่บรรลุตามเป้าหมายได้ จึงควรกำหนดเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสม เป็นต้น

2. กลุ่มผู้ใช้ ในภาพรวมทั้ง 6 จังหวัด มีการสร้างต้นแบบเพื่อพัฒนากำลังคนโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้าน Soft Skills ควบคู่กับการพัฒนาทักษะอาชีพ เช่น ทักษะการบริหารจัดการ ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเป็นผู้นำ รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการจูงใจด้านค่าตอบแทนและเงินรางวัล โดยมีการมุ่งเน้นด้านผลกำไรที่สถานประกอบการหรือองค์กรจะได้รับ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแข่งขัน การสร้างต้นแบบด้วย Game-based Learning ซึ่งจากการทดสอบต้นแบบของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มอื่น ๆ สะท้อนว่ามีแนวคิดที่ดีในการสร้างต้นแบบที่มีความทันสมัย และเข้ากับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน สามารถหาจุดเด่นและแนวทางที่ชัดเจนได้ มีการสร้างต้นแบบที่ทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับคนภายในองค์กร ทำให้สามารถเลือกคนได้ตรงตามความต้องการ โดยมีข้อเสนอแนะ

เพื่อการปรับปรุงที่สำคัญ เช่น ควรเพิ่มวิธีปฏิบัติเพื่อให้คนในองค์กรได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันมากขึ้น ควรเพิ่มประเด็นสำหรับองค์กรที่มีปัญหา และมีการปรับทัศนคติบุคลากรหรือผู้บริหารในด้านการใช้อำนาจในทางที่ผิด ควรให้เกียรติและยอมรับความแตกต่าง และมีข้อควรระวังที่สำคัญ เช่น การสร้างต้นแบบด้วยการเรียนรู้จากเกม อาจทำให้เกิดการติดเกมได้ ครูหรือผู้สอนจึงต้องสื่อสารและให้ความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง หรือมีผู้ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะการเล่นเกมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย รวมทั้งควรระมัดระวังมาตรการจูงใจในรูปแบบของการให้เงินรางวัล หรือค่าตอบแทน เนื่องจากอาจเกิดการชิงดีชิงเด่นจนก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในองค์กรได้ เป็นต้น

3. กลุ่มผู้เรียน ในภาพรวมทั้ง 6 จังหวัด มีการสร้างต้นแบบเพื่อพัฒนากำลังคนโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้าน Soft Skills ควบคู่กับการพัฒนาทักษะอาชีพ เช่น ทักษะการบริหารจัดการ ทักษะการวางแผน ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ มีการสร้างต้นแบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนขยันหรือเลิกขี้เกียจ ด้วยการออกแบบวิธีการเริ่มจากการสำรวจรวบรวมความต้องการ การจัดอบรม การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อคัดกรองผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตในเบื้องต้น เพื่อสามารถส่งต่อเข้ารับการรักษาจากผู้เชี่ยวชาญและจิตแพทย์ โดยกระบวนการดำเนินงานกำหนดให้มีการปรึกษาหารือกับครูที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการสรุปผลการดำเนินงาน การติดตามและประเมินผลโดยการมอบรางวัล และจากการทดสอบต้นแบบจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มอื่นสะท้อนว่าเป็นต้นแบบที่ดี มีกระบวนการดำเนินงานเป็นระบบตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีการทำซ้ำเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาแอปพลิเคชันที่เป็นแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง เช่น การวางแผนต้องมีการกำหนดหัวข้อ และควรจะเป็นหัวข้อที่ตอบโจทย์ความต้องการของสถานประกอบการ ควรสร้างหรือพัฒนาแพลตฟอร์มที่ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติและขยายผลได้อย่างทั่วถึง และควรส่งเสริมการสร้างต้นแบบหรือโมเดลของผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเพื่อเป็นตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติตน โดยมีข้อควรระวังที่สำคัญ เช่น ควรระมัดระวังเรื่องการกำหนดหัวข้อประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ระมัดระวังเรื่องความมั่นใจที่มากเกินไปโดยไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ รวมทั้งระมัดระวังเรื่องกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) เป็นต้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอเชิงนโยบาย

การศึกษากำลังคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) เพื่อพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) และ (2) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย การผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผล

5.1.1 การศึกษาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ข้อ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) สรุปผลการศึกษาดังนี้

จากการศึกษากำลังคนสมรรถนะสูงตามขั้นตอนกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ทั้งขั้นตอนการทำความเข้าใจ (Empathize) ด้วยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคนในพื้นที่ 6 จังหวัดครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ร้อยเอ็ด ชุมพร กาญจนบุรี สระแก้ว ชัยนาท และเชียงราย โดยแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ผลิต (2) กลุ่มผู้ใช้ และ (3) กลุ่มผู้เรียน และกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศ 6 ประเด็น ได้แก่ (1) นิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง” (2) สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ (3) ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ (4) ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน (5) สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน และ (6) แนวทางที่สามารถแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ และจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในขั้นตอนของการกำหนดปัญหา (Define) มีผลการศึกษา ดังนี้

5.1.1.1 การทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) ตามประเด็นคำถามทั้ง 6 ข้อ สรุปได้ดังนี้

สภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) จากผลการศึกษามีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ใช้ และผู้เรียนในพื้นที่ 6 จังหวัด ประกอบด้วย ร้อยเอ็ด ชุมพร กาญจนบุรี สระแก้ว ชัยนาท และสระแก้ว ตามประเด็นการศึกษา 6 ข้อ สรุปได้ ดังนี้

1) ความหมายของ “กำลังคนสมรรถนะสูง” พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้ความเข้าใจความหมายของกำลังคนสมรรถนะสูงว่าเป็นผู้ที่มีทักษะและคุณลักษณะรวม 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน Hard Skills ด้าน Soft Skills และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจตรงกัน ด้าน Hard Skills ว่าหมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะในการประกอบอาชีพ มีทักษะทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ทักษะภาษาต่างประเทศ หรือทักษะเฉพาะสาขาหรือทักษะทั่วไป ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือบริบทในพื้นที่ ส่วนด้าน Soft Skills มีความเข้าใจถึงทักษะที่ตรงกันหลายด้าน ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะการมีทัศนคติเชิงบวก ทักษะการบริหารจัดการตนเอง ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการแก้ปัญหา ส่วนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจตรงกัน ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต และความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน

2) สภาพปัจจุบันปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่ พบว่าสภาพเศรษฐกิจของพื้นที่ทั้ง 6 จังหวัดขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม แต่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสะท้อนว่ากำลังแรงงานไม่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะและสมรรถนะทางด้านการเกษตร พื้นที่ส่วนใหญ่มีความต้องการกำลังแรงงานที่จบทางสายอาชีวศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถผลิตกำลังคนเพื่อรองรับความต้องการของพื้นที่ได้ แต่พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนต่อสายอาชีวศึกษา หลายพื้นที่จึงขาดกำลังแรงงานระดับอาชีวศึกษา ประกอบกับค่านิยมที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานเป็นเกษตรกร ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จึงนิยมส่งบุตรหลานเรียนต่อสายสามัญจนถึงปริญญาตรี และผู้เรียนส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาจะนิยมไปทำงานนอกพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตจังหวัด EEC เช่น ระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรา เป็นต้น รวมทั้งสถาบันอาชีวศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านเกษตรกรรมในพื้นที่มีการประชาสัมพันธ์การเข้าศึกษาต่อไม่ทั่วถึง และไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย จึงทำให้มีผู้เรียนจำนวนน้อย ไม่สอดคล้องกับความต้องการ

3) **ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ** พื้นที่ทั้ง 6 จังหวัดมีความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีทักษะและคุณลักษณะที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการพื้นที่ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเกษตรจากเกษตรแบบดั้งเดิมไปเป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) และออกแบบผลิตภัณฑ์หรือแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ได้ โดยมีความต้องการกำลังคนที่จบสายอาชีพศึกษามากกว่าสายสามัญ รวมถึงมีทักษะภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเมียนมาร์ ภาษาจีน เพื่อประกอบอาชีพด้านการค้าขายแดนและเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและรองรับอาชีพภายในพื้นที่ ไม่ต้องการกำลังแรงงานที่มีสมรรถนะหรือคุณวุฒิทางการศึกษาสูงมาก โดยผู้ประกอบการต้องการใช้แรงงานในพื้นที่มากกว่าแรงงานนอกพื้นที่

4) **ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน** ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามี ความแตกต่างระหว่างความต้องการกับสภาพปัจจุบัน โดยพื้นที่ต้องการกำลังคนที่มีทักษะและสมรรถนะด้านการเกษตรยุคใหม่หรือเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) แต่การจัดการเรียนการสอนในพื้นที่ไม่เอื้อและสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นเกษตรกร รวมทั้งผู้ประกอบการไม่นิยมให้บุตรหลานประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยผู้เรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เรียนสายสามัญจนจบปริญญาตรี และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วไปทำงานนอกพื้นที่

5) **สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน** ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสะท้อนความคิดเห็นถึงสาเหตุที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ปกครองมีค่านิยมที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานประกอบอาชีพเกษตรกรรม ระบบการศึกษาไม่มีความยืดหยุ่น และไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดและความต้องการอย่างแท้จริง การศึกษาในแต่ละระดับไม่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน ไม่มีระบบส่งต่อผู้เรียนโดยคำนึงถึงความต้องการของพื้นที่เป็นหลัก นอกจากนี้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลให้ผู้เรียนหลุดออกนอกระบบเป็นจำนวนมาก รวมทั้งสภาพพื้นที่บางแห่งอยู่ห่างไกลและทุรกันดาร มีปัญหาอุปสรรคด้านการคมนาคมขนส่ง และขาดระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาไม่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา รวมทั้งพื้นที่ที่มีสถานประกอบการจำนวนน้อยไม่มีตลาดแรงงานรองรับเพียงพอ ทำให้แรงงานมีการย้ายไปทำงานนอกพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่ยังไม่มีกิจกรรมตัวที่เข้มแข็งเพื่อร่วมกันพัฒนาพื้นที่อย่างแท้จริง สถานศึกษาและสถาบันการศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจ การพัฒนาเกษตรสมัยใหม่และการเกษตรแบบยั่งยืน ขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพ ขาดต้นแบบที่ดี บางพื้นที่มีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์การครอบครองที่ดินทำกิน และเห็นว่าการศึกษาในจังหวัดยังไม่มีคุณภาพพอที่จะรักษากำลังคนที่มีสมรรถนะสูงไว้ในพื้นที่ได้ รวมทั้งขาดระบบแนะแนว

และครูแนะแนว ทำให้ผู้เรียนไม่รู้จักความต้องการของตนเองในการประกอบอาชีพและไม่รู้เส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ รวมทั้งผู้สอนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลาย (Active Learning) โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เกิดนวัตกรรมและอาชีพใหม่ รวมถึงมีความแตกต่างด้านแนวคิดและระหว่างคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า ในขณะที่จังหวัดจำเป็นต้องมีแผนพัฒนาจังหวัดที่ต้องรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของพื้นที่โดยไม่คำนึงถึงบริบทและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

6) แนวทางที่สามารถแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีข้อเสนอแนะแนวทางที่หลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารระดับจังหวัดควรร่วมกันกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น (Reskills & Upskills) ให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และมุ่งเน้นการเพิ่มทักษะชีวิตมากขึ้น ภาครัฐปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และปรับวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนกับการประเมินครูให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยเน้นการประเมินที่มุ่งพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก และประเมินครูตามสภาพจริงมากกว่าการมุ่งเน้นเอกสาร ส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัวเริ่มจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจการดูแลเด็กปฐมวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) พิจารณาปรับเกณฑ์ให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ที่สามารถเปิดคณะและสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ภาครัฐและทุกภาคส่วนส่งเสริมให้มีการรวมตัวหรือจัดตั้งสมัชชาการศึกษาหรือสภาการศึกษาจังหวัดที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน หน่วยงานภาครัฐกำหนดมาตรการและสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการและทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการพัฒนาแรงงานในพื้นที่ โดยถอดบทเรียนและนำเสนอตัวอย่างที่ดีของสถานประกอบการที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเข้าทำงานหลังสำเร็จการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานในพื้นที่ เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม รวมถึงภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ ฯลฯ ร่วมกันผลักดันให้มีการตั้งโรงงานขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานในพื้นที่เพื่อรองรับแรงงานและตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่ และควรมีการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพหรือต้นทุนของจังหวัดเพื่อทำให้รู้จักจุดเด่น จุดด้อย และปรับแผนการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัด ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจ้างครูต่างชาติในการสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในพื้นที่ด้านภาษาต่างประเทศ หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบแนะแนวที่มีประสิทธิภาพและมีครูแนะแนวเพียงพอกับปริมาณของผู้เรียนเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำปัญหาเรื่องการเรียน การดำรงชีวิต และเส้นทางการประกอบอาชีพของผู้เรียน

พัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่ รวมทั้งสร้างความรู้ ความเข้าใจ และค่านิยมของผู้เรียนในการเรียนต่อสายอาชีวศึกษาที่สามารถสร้างรายได้ ระหว่างเรียน สามารถทำงานกับสถานประกอบการในพื้นที่หลังสำเร็จการศึกษา และมีรายได้ที่มั่นคง นอกจากนี้ สถานศึกษาควรพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพในระดับใกล้เคียงกันมากขึ้น โดยควรมีการสำรวจความต้องการแรงงานในจังหวัดและร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ใช้แรงงานอย่างแท้จริง สถาบันการศึกษาและสถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรม เพื่อส่งเสริมทักษะและภาวะผู้นำด้านการเกษตรโดยเฉพาะเกษตรอัจฉริยะให้ผู้เรียนและประชาชน ทั่วไป รวมทั้งจัดให้มีสถานที่หรือเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงศักยภาพและความสามารถ โดยควรออกแบบหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูง และสถานศึกษา ควรหาแนวทางและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถานประกอบการ ในพื้นที่เพิ่มขึ้น

5.1.1.2 การกำหนดปัญหา (Define) จากขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ทำให้สามารถเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้งและกำหนดขอบเขตปัญหาที่จะแก้ไขได้อย่างชัดเจน ซึ่งจากการ ดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ สามารถสรุปผลที่มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนการทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) ในประเด็นลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่ที่ต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม พบว่าทักษะและ คุณลักษณะที่สำคัญในลำดับต้น ๆ ของด้าน Hard Skills ได้แก่ ความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน และความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะภาษาต่างประเทศ ส่วนด้าน Soft Skills ได้แก่ ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการใฝ่เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการบริหาร จัดการเวลา ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา มีวินัย อดทน ขยัน และซื่อสัตย์สุจริต

5.1.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการผลิตและพัฒนา กำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ และสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนา ประเทศด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิต ผู้ใช้ และผู้เรียน ในพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด ชุมพร ชัยนาท กาญจนบุรี สระแก้ว และเชียงราย พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเข้าใจนิยามความหมายของคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง” สรุปรวมได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ Hard Skills Soft Skills และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งพบว่าการให้นิยามความหมายเป็นไป ตามทักษะและสมรรถนะตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในด้านสมรรถนะ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถ

ในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยมีทักษะอื่น ๆ ที่เพิ่มเติมเข้ามาซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการบริหารจัดการ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นทักษะที่สอดคล้องตาม ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน Soft Skills สำหรับผู้เรียน : ผลการศึกษา และแนวทางการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) และพบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สำคัญ ได้แก่ มีคุณธรรม ตรงต่อเวลา มีวินัย อดทน ขยัน ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ สอดคล้อง ตรงกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570 (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) หมายความว่า 12 ที่กำหนดเป้าหมายการพัฒนา 3 ประการ ได้แก่ (1) คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง อย่างพลิกโฉมฉบับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข (2) กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานในอนาคต และ (3) ประชาชน ทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนที่พื้นที่ต้องการส่วนใหญ่เป็นทักษะ และสมรรถนะสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีการพัฒนาในต่างประเทศ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, ม.ป.ป.) ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มประเทศในทวีปเอเชีย เช่น สาธารณรัฐสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการบริหารจัดการตนเอง การจัดการ ด้านความสัมพันธ์ เป็นต้น ในขณะที่ประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป เช่น สาธารณรัฐฟินแลนด์ ให้ความสำคัญ กับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่สำคัญ เช่น การคิดและการเรียนรู้ที่จะเรียน การดูแลตนเองและ การจัดการชีวิตประจำวัน ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีและการสื่อสาร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาอุปสรรคสำคัญในการผลิตและพัฒนา กำลังคนสมรรถนะสูงให้ตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก และกลุ่มผู้ใช้คือภาคเอกชนและสถานประกอบการในพื้นที่ที่มีความต้องการให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อทำการเกษตรเพื่อเป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของพื้นที่ได้ และผู้เรียนเองก็ต้องการพัฒนา สมรรถนะด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเกษตร แต่ขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านการศึกษาต่อ ทางด้านเกษตรกรรมและการเรียนต่อสายอาชีพศึกษา โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่มีค่านิยมที่ไม่ต้องการ ให้นบุตรหลานเรียนต่อสายอาชีพศึกษาด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ไม่ต้องการให้นบุตรหลานมีอาชีพ เกษตรกร และสถาบันอาชีวศึกษาไม่กดดันด้านระเบียบวินัยเท่าสถานศึกษาในสายสามัญศึกษา สอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ที่ 2 ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,

2560) ที่กล่าวว่าปัจจุบันการผลิตและพัฒนากำลังคนในภาคการศึกษายังคงเป็นไปตามศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา ประกอบกับค่านิยมของผู้เรียนที่ยังคงมุ่งเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ ทำให้สัดส่วนผู้เรียนสายอาชีวศึกษา : สายสามัญไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยพบว่ายังต่ำกว่าเป้าหมายมาก จึงมีความท้าทายและความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเร่งแก้ปัญหาด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงเพื่อสร้างขีดความสามารถในแข่งขันของประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

5.1.3 การศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อ (2) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยสามารถสรุปสังเคราะห์ผลการศึกษาจากกระบวนการทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) ประเด็นที่ 6 แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อลดความแตกต่างความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงกับสภาพปัจจุบัน และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ตามขั้นตอนการระดมความคิดเห็น (Ideate) การสร้างต้นแบบ (Prototype) และการทดสอบ (Test) ได้ดังนี้

5.1.3.1 การทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) ตามประเด็นที่ 6 แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อลดความแตกต่างความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงกับสภาพปัจจุบัน สรุปผลได้ดังนี้ กลุ่มผู้ผลิตเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารระดับจังหวัดควรร่วมกันกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น (Reskills & Upskills) ให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ และเพิ่มทักษะชีวิตมากขึ้น ปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และปรับวิธีการประเมินผู้เรียนกับการประเมินครูให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยเน้นการประเมินที่มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นหลัก และประเมินครูตามสภาพจริงมากกว่าการมุ่งเน้นเอกสาร สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจการดูแลเด็กปฐมวัยตั้งแต่ออยู่ในครรภ์มารดา และให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ควรปรับเกณฑ์ให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถเปิดคณะและสาขาให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีระบบแนะแนวที่มีประสิทธิภาพและมีจำนวนครูแนะแนวที่เพียงพอกับปริมาณของผู้เรียน พัฒนาครูให้มีทักษะและสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ ภาครัฐส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรวมตัวหรือจัดตั้งสมาชิการศึกษาโดยระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการแรงงานตามบริบทพื้นที่และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล กลุ่มผู้ใช้เสนอความเห็นที่ภาครัฐควรสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการและทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการพัฒนาแรงงาน

ในพื้นที่ โดยควรมีตัวอย่างของสถานประกอบการที่ดีที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ที่กำลังจะจบการศึกษาเข้าทำงานในพื้นที่ สถานศึกษาควรสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการเรียนต่อสายอาชีวศึกษาที่สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน และสามารถมีอาชีพที่มั่นคงและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ หน่วยงานในพื้นที่ เช่น ภาคอุตสาหกรรม แรงงานจังหวัด และพาณิชย์จังหวัด ฯลฯ ร่วมกันผลักดันให้มีการตั้งโรงงานขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานในพื้นที่ เพื่อรองรับแรงงานในพื้นที่ พัฒนามาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยควรมีการสำรวจความต้องการแรงงานในจังหวัดและร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้แรงงานอย่างแท้จริง ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพหรือต้นทุนของจังหวัดเพื่อทำให้รู้จุดเด่น จุดด้อยและปรับแผนการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัด หน่วยงานการศึกษาควรจัดให้มีการอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะและภาวะผู้นำด้านการเกษตร โดยเฉพาะเกษตรอัจฉริยะ ส่วนกลุ่มผู้เรียน เสนอความเห็นว่ามีสถานที่หรือเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงศักยภาพและความสามารถ และสถานศึกษาควรมีระบบแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ มีจำนวนครูแนะแนวที่เพียงพอ ควรมีหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูง และภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อจ้างครูต่างชาติมาสอนภาษาต่างประเทศในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศ รวมทั้งอำนวยความสะดวกด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถานประกอบการ

สรุปข้อเสนอแนวทางที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันของทั้ง 3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ หน่วยงานระดับจังหวัดควรร่วมกันกำหนดนโยบายพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาออกแบบหรือพัฒนาหลักสูตรที่หลากหลาย รวมทั้งหลักสูตรการฝึกอบรบระยะสั้น (Reskills & Upskills) เพื่อตอบสนองความต้องการของพื้นที่ ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพหรือต้นทุนของจังหวัดเพื่อทำให้รู้จุดเด่น จุดด้อยและปรับแผนการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัด หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรจัดให้มีระบบแนะแนวที่มีประสิทธิภาพและมีจำนวนครูแนะแนวที่เพียงพอกับปริมาณของผู้เรียน เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต การประชาสัมพันธ์เผยแพร่การเรียนต่อสายอาชีวศึกษาอย่างทั่วถึง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้เป็นกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ และสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

5.1.3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ การระดมความคิดเห็น (Ideate) การสร้างต้นแบบ (Prototype) และการทดสอบ (Test) สรุปผลการศึกษาในภาพรวมทั้ง 6 จังหวัด จำแนกตาม 3 กลุ่ม พบว่ากลุ่มผู้ผลิตส่วนใหญ่มีการสร้างต้นแบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ

ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหลังสำเร็จการศึกษา มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ส่วนกลุ่มผู้ใช้และกลุ่มผู้เรียนเน้นการสร้างต้นแบบเพื่อเป้าหมายการพัฒนากำลังคนโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้าน Soft Skills ควบคู่กับการพัฒนาทักษะอาชีพ เช่น ทักษะการบริหารจัดการ ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการวางแผน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยทั้ง 3 กลุ่มมีการสร้างต้นแบบเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น รวมถึงด้านการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยต้นแบบส่วนใหญ่จะมีกระบวนการดำเนินงานตามขั้นตอน PDCA ที่เริ่มต้นจากการวางแผน การสำรวจปัญหา ความต้องการและความคิดเห็น การลงมือปฏิบัติจริงด้วยรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม การศึกษาอบรมและดูงาน การเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ โดยมีการสรุปผลการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างต้นแบบ เช่น การใช้ Game-based Learning การพัฒนาแอปพลิเคชัน เป็นต้น นอกจากนี้จากการทดสอบต้นแบบโดยผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มอื่น ๆ พบข้อเสนอแนะและข้อควรระวังที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาปรับปรุงต้นแบบที่สร้างขึ้นอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้เป็นต้นแบบที่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้ โดยผ่านการวิพากษ์วิจารณ์ข้อดีข้อเสียของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษาควรปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และควรเพิ่มการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น การรู้หน้าที่ ตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะอาชีพ ทั้งนี้ การสร้างต้นแบบด้วยการเรียนรู้จากเกม ครูหรือผู้สอนจำเป็นต้องสื่อสารและให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้เรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อป้องกันปัญหาเด็กติดเกม การวางแผนพัฒนาผู้เรียนต้องกำหนดหัวข้อและเป้าหมายที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของสถานประกอบการ ควรสร้างหรือพัฒนาแพลตฟอร์มที่ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติและขยายผลต้นแบบได้อย่างทั่วถึง และควรส่งเสริมการสร้างต้นแบบหรือโมเดลของผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเพื่อเป็นตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติตน ทั้งนี้ มีข้อควรระวังที่สำคัญที่สะท้อนจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มอื่น เช่น ผู้เรียนอาจไม่มีเวลาเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรม จึงควรต้องวางแผนระยะเวลาการดำเนินงานเพื่อไม่ส่งผลกระทบต่อเวลาเรียนของผู้เรียน ควรระวังมาตรฐานการสูงในรูปแบบของการให้เงินรางวัลหรือค่าตอบแทน เนื่องจากอาจเกิดการชิงดีชิงเด่น จนก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในองค์กรได้ รวมทั้งควรระวังเรื่องการกำหนดประเด็นหัวข้อของต้นแบบที่สร้างเนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ผู้เรียนควรระวังเรื่องความมั่นใจที่มากเกินไปโดยไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ รวมทั้งระวังเรื่องกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) เป็นต้น

5.1.4 อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) ตามประเด็นคำถามข้อ 6 แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อลดความแตกต่างความต้องการกำลังคนสมรรถนะสูงกับสภาพปัจจุบัน และผลจากขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในการระดมความคิดเห็น (Ideate) การสร้างต้นแบบ (Prototype) และการทดสอบ (Test) พบข้อเสนอแนวทางที่สามารถนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงเพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมีข้อเสนอแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องพัฒนาครูให้มีทักษะและสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ และสามารถจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ควบคู่กับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรับผิดชอบ สถานศึกษาควรออกแบบและพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ ภาครัฐสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการและทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการพัฒนาแรงงานในพื้นที่ โดยทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการที่มีแนวปฏิบัติที่ดีด้านการสร้างแรงจูงใจให้ผู้สำเร็จการศึกษาเข้าทำงานในพื้นที่ ภาครัฐส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรวมตัวหรือจัดตั้งสมาคมการศึกษาโดยระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการแรงงานตามบริบทพื้นที่และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องตามการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-based) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) ที่มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เช่น การปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน โดยเน้นการปฏิบัติที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด วิเคราะห์ และแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี และควรจัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการนำทฤษฎีและการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน ข้อเสนอแนะต่อภาคเอกชนและผู้ประกอบการ เช่น ข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาคเอกชน ส่งเสริมผู้ประกอบการให้เกิดความตระหนักในการยกระดับศักยภาพแรงงาน และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานภาครัฐ เช่น ข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีบทบาทกำกับดูแลมากยิ่งขึ้น โดยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการบูรณาการระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคเอกชน เพื่อสามารถผลิตแรงงานสมรรถนะสูงที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับการศึกษาแนวทางการพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงและมีทักษะยุคหลังโควิด - 19 (Post - Covid Skills) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) ที่มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลที่สำคัญ ดังนี้ (1) การวางแผนกำลังคนระดับจังหวัดและการทำแผนภาพรวมระดับชาติ ควรมีการรับฟังความต้องการและความเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง และใช้ข้อมูลที่เป็นหลักในการ

ตัดสินใจ เพื่อให้การจัดการกำลังคนสามารถสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพสูง และภาครัฐควรผลักดันให้มีการบูรณาการข้อมูลในระดับกลุ่มจังหวัดและภูมิภาคเพื่อนำไปสู่การบูรณาการในระดับประเทศ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงหลังโควิด-19 ควรเป็นความร่วมมือกับหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องแบบบูรณาการ อาทิ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดและสถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เป็นต้น

5.2 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การศึกษากำลังคนสมรรถนะสูงด้วยกระบวนการ Policy Lab เพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ สามารถจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศในภาพรวม โดยเฉพาะเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสามารถนำไปกำหนดแนวนโยบายและแนวทางการพัฒนาในแผนการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องตามสถานการณ์ปัจจุบันและเท่าทันพัฒนาการโลกทั้งในมิติด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การศึกษาเพื่ออาชีพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยแบ่งข้อเสนอเชิงนโยบายออกเป็น 2 แนวทาง ได้แก่ (1) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงเพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับหน่วยงานส่วนกลาง ระดับหน่วยงานในส่วนภูมิภาค และระดับสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา และ (2) ข้อเสนอเชิงนโยบายในการนำกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ไปใช้ในการพัฒนานโยบายและแผนการศึกษา ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงเพื่อประกอบการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ

ระดับหน่วยงานส่วนกลาง

1. กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนในพื้นที่รวมตัวกันจัดตั้งสมาคมหรือสภาการศึกษาจังหวัด เพื่อร่วมกันพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะ และสมรรถนะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

2. กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานส่วนกลางร่วมกันกำหนดนโยบายในการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาในพื้นที่ที่สามารถจ้างครูต่างชาติสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สามให้ผู้เรียน

3. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมควรพิจารณาปรับเกณฑ์เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่สามารถเปิดสอนคณะหรือสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ได้

4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปรับและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบันและพัฒนาการของโลก และปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น หลากหลาย เหมาะสมกับความถนัดและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

5. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพิจารณาปรับและพัฒนาวิธีการวัดและประเมินครูให้เชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และประเมินตามสภาพจริงมากกว่าการมุ่งเน้นเอกสาร

6. หน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานต้นสังกัดเร่งพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และการดำรงชีวิต ผ่านการเรียนการสอนแบบบูรณาการข้ามศาสตร์และการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) รวมทั้งส่งเสริมให้มีการนำรูปแบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Game-based Learning) เป็นต้น

7. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) เพื่อให้หน่วยงานและสถานศึกษาในระดับพื้นที่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อลดระยะเวลาการเรียนในสถานศึกษาและสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนมากขึ้น

8. หน่วยงานส่วนกลางหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรลดจำนวนโครงการที่มอบหมายให้สถานศึกษาในพื้นที่ดำเนินการให้น้อยลง เพื่อให้สถานศึกษาในพื้นที่ที่มีความเป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการพัฒนาการศึกษาตามเป้าหมายของจังหวัด โดยเฉพาะสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

9. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมวางแผนและบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่วัยอยู่ในครรภ์มารดา และวางแผนการจัดการศึกษาระดับจังหวัดให้มีระบบส่งต่อเชื่อมโยงการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษา

ระดับหน่วยงานส่วนภูมิภาค

1. ผู้บริหารระดับจังหวัดควรร่วมกันกำหนดนโยบายการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงในพื้นที่ให้มีทั้งทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากำลังคนของพื้นที่ให้บรรลุเป้าหมายตามความต้องการและบริบทของพื้นที่
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม รวมถึงภาคเอกชนในพื้นที่ร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันให้มีการจัดตั้งโรงงานขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานในพื้นที่ที่มีความพร้อม เพื่อสามารถรองรับแรงงานในพื้นที่ได้
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาแรงงานในพื้นที่ โดยส่งเสริมให้มีการนำเสนอตัวอย่างที่ดีของสถานประกอบการในพื้นที่ที่มีมาตรการจูงใจให้ผู้เรียนเข้าทำงานหลังสำเร็จการศึกษา
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ร่วมศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพและต้นทุนของจังหวัด เพื่อให้รู้จุดเด่น จุดด้อยและนำข้อมูลมาใช้ปรับแผนพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัด

ระดับสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษา

1. ร่วมกับสถานประกอบการในพื้นที่ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อการเรียนรู้ทักษะใหม่และเพิ่มทักษะ (Reskills & Upskills) ของกำลังคนในพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่ โดยเฉพาะทักษะและภาวะผู้นำด้านการเกษตรอัจฉริยะให้ผู้เรียนและประชาชนทั่วไป รวมทั้งจัดและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถานประกอบการ
2. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และค่านิยมที่ถูกต้องให้ผู้ปกครองและผู้เรียนสายอาชีพศึกษาทั้งในด้านภาพลักษณ์และศักยภาพในการสร้างรายได้ระหว่างเรียน สามารถทำงานกับสถานประกอบการในพื้นที่หลังสำเร็จการศึกษา รวมทั้งสามารถสร้างอนาคต สร้างรายได้ที่มั่นคง และก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี
3. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติทั้งในด้านผู้เรียนรู้ ผู้สร้างสรรคนวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยสำรวจความต้องการของแรงงานในพื้นที่ และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของกำลังแรงงานอย่างแท้จริง
4. จัดให้มีระบบแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีจำนวนครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษาที่เพียงพอกับปริมาณผู้เรียน เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำผู้เรียนให้สามารถค้นพบแนวทางการเรียนและเป้าหมายชีวิตตามความถนัด
5. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น สำนึกรักษ์บ้านเกิด รับผิดชอบต่อเวลา ชยัน อดทน มีจิตอาสา และมีความรับผิดชอบควบคู่กับการพัฒนาด้านวิชาการและทักษะอาชีพ เป็นต้น

6. สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะผู้ปกครองและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนด้านทรัพยากรงบประมาณ และแหล่งเรียนรู้

7. ออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง ประหยัดเวลา และสามารถขยายผลให้ครอบคลุมทั่วถึงและต่อยอดการพัฒนากิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. จัดให้มีสถานที่หรือเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงศักยภาพและความสามารถ และหาแนวทางและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถานประกอบการในพื้นที่เพิ่มขึ้น

5.2.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการนำกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ไปใช้ในการพัฒนานโยบายและแผนการศึกษา

5.2.2.1 มีการวางแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านงบประมาณ เวลา และบุคลากรหรือทีมงานให้เพียงพอเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab)

5.2.2.2 การกำหนดระยะเวลาดำเนินโครงการตามกระบวนการห้องปฏิบัติการนโยบาย (Policy Lab) ต้องมีช่วงเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอเพื่อสามารถดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเวลาในการนำต้นแบบไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ใช้อย่างจริงจังและรอดผลข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อสามารถประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และสอดคล้องตามความต้องการของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และควรมีการทดลองซ้ำหลายรอบเพื่อให้ผลการศึกษามีความเที่ยงตรง จึงอาจจะไม่เหมาะสมกับการดำเนินงานโครงการที่มีระยะเวลาจำกัด

5.2.2.3 ให้ความสำคัญกับความครอบคลุมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของกระบวนการ โดยเฉพาะขั้นตอนการสร้างต้นแบบซึ่งส่งผลการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย และควรพิจารณาเลือกเครื่องมือและเทคนิคที่เหมาะสมมาใช้ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามเป้าหมายที่กำหนด

5.2.2.4 การนำกระบวนการและขั้นตอนของ Policy Lab ไปใช้กับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย อาจพิจารณาเลือกเครื่องมือและเทคนิคที่เหมาะสมไปปรับประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะขั้นตอนการระดมความคิดเห็นที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและสร้างสรรค์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) ด้วยการสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข ภาพประกอบการลงพื้นที่ 6 จังหวัด

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการทำความเข้าใจปัญหา (Empathize) ด้วยการสัมภาษณ์

ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เพื่อทำการสำรวจ (Explore) ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) มีการให้นิยามหรือเข้าใจเกี่ยวกับ “กำลังคนสมรรถนะสูง” อย่างไร รวมถึงสภาพปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่เป็นเช่นไร โดยประเด็นการสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

- 1) นิยามหรือความเข้าใจที่มีต่อคำว่า “กำลังคนสมรรถนะสูง”
- 2) สภาพปัจจุบันด้านกำลังคนสมรรถนะสูงของพื้นที่
- 3) ลักษณะกำลังคนสมรรถนะสูงที่พื้นที่ต้องการ
- 4) ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ของสมรรถนะกำลังแรงงานที่ต้องการกับสภาพปัจจุบัน
- 5) สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่าง
- 6) แนวทางที่สามารถแก้ปัญหาด้านกำลังคนสมรรถนะสูงให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่

ภาคผนวก ๗

ภาพประกอบการลงพื้นที่ 6 จังหวัด
ร้อยเอ็ด ชุมพร กาญจนบุรี สระแก้ว ชัยนาท เชียงราย

ร้อยเอ็ด

ชุมพร

กาญจนบุรี

สระแก้ว

ชียนาก

เชียงราย

บรรณานุกรม

- ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570). (2565, 1 พฤศจิกายน).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง. หน้า 1.
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไข
เพิ่มเติม). (2566, 7 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 140 ตอนพิเศษ 51 ง. หน้า 4.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (ม.ป.ป.). รายงานเฉพาะ
เรื่องที่ 12 หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ. (เอกสารเข้าเล่ม)
กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. (ออนไลน์). จาก https://drive.google.com/file/d/0ByeVwALb1yssdjh0d1E5MVFXVTQ/edit?resourcekey=0-Klefw5f-pSqoelxEy3DjB_g. เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2566.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2562). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 -
2580. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ พ.ศ. 2560. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต Future Skill เพื่อเตรียมการพัฒนา
คุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ของโลกศตวรรษที่ 21
: ผลการศึกษาและแนวทางการส่งเสริม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). ทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน Soft Skill สำหรับ
ผู้เรียน : ผลการศึกษาและแนวทางการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง
ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-based). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวาน
กราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2565 (IMD 2022). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (2562). แนวคิดและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมเชิงนโยบายของสภาพัฒน์ (NESCD Policy Innovation Lab Concept and Guideline). กรุงเทพฯ : (ม.ป.พ.).

HREX.asia. (2562). เสริมสร้างสมรรถนะ (Competency) ให้นุคูลากร ส่งเสริมการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ. (ออนไลน์). จาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190624-competency>. เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2567.

The Growth Master Team. (2564). รวม 12 Soft Skills ที่จำเป็นต่อการทำงานในโลกยุคดิจิทัล. (ออนไลน์). จาก <https://thegrowthmaster.com/growth-mindset/softskills-for-digital-era>. เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2566

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.อรรถพล สังขวาสี
ดร.สุเทพ แก่งสันเทียะ

ดร.นิตี นาขีด
ดร.สวัสดี ภูทอง

นางรัชณี พึ่งพาณิชย์กุล

เลขาธิการสภาการศึกษา
เลขาธิการสภาการศึกษา
(ตุลาคม 2565 - กันยายน 2566)
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
(ตุลาคม 2565 – กันยายน 2566)
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินดา เยห์

นายอภิทาน ลี

นางสาวกฤษฏีกา เสียงสุคนธ์

ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาเอก
คณะวิทยาการจัดการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองผู้อำนวยการศูนย์บริการวิจัยและออกแบบ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ผู้จัดการโครงการ Digital Product
ศูนย์บริการวิจัยและออกแบบ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง และจัดทำรายงาน

นางโชติกา วรรณบุรี
นางสาวโรจนา ถัดทะพงษ์
นางสาวจอมหทัยาสนิท พงษ์เสฐียร
นางสาวชรินทร์ ฟุ่มเกษม
นายวิทยาศาสตร์ ดลประสิทธิ์
นางสาวพรธงาม ธีระพงศ์

ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ
นักวิชาการศึกษานานาชาติ
นักวิชาการศึกษานานาชาติ
นักวิชาการศึกษานานาชาติ
นักวิชาการศึกษานานาชาติ
นักวิชาการศึกษานานาชาติ

บรรณาธิการและพิสูจน์อักษร

นางโชติกา วรรณบุรี
นางสาวสุธิดา ผาพรม

ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ
นักวิชาการศึกษานำนาถการ

หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
โทร 0 2668 7123 ต่อ 2431 โทรสาร 0 2243 2787
e-Mail : edplan.group@gmail.com
เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

QR Code แบบสอบถามการนำเอกสารไปใช้ประโยชน์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

99/20 ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0 2668 7123 ต่อ 2431 โทรสาร 0 2243 2787

เว็บไซต์ www.onec.go.th

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 5/2567
ISBN : 978-616-270-461-1

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
99/20 ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0 2668 7123
โทรสาร 0 2242 2787
เว็บไซต์ www.onec.go.th